

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΘ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 — ΤΗΛ. 227.689 | 15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1962 | ΑΡΙΘ. 18

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΝΟΗΤΗ

Ἡ 27η Διεθνῆς Ἐκθεσίς Θεσσαλονίκης συνέπεσεν ἐφέτος χρονικῶς πρὸς τὰς παραμονὰς τῆς ἐνάρξεως τῆς συνδέσεως τῆς χώρας μας πρὸς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Κοινότητα, καὶ μὲ τὴν παρουσίαν ἐν Ἑλλάδι τοῦ Ἀντιπροέδρου τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν κ. Τζόνσον. Ὁ ἐγκαινιασμός της διὰ τοῦτο ὑπῆρξε λαμπρότερος καὶ πανηγυρικώτερος. Καὶ ὑπὸ τῶν ἐπισήμων ὀμιλητῶν ἐτονίσθη ἐμφαντικῶς, καὶ ἡ γενικωτέρα σημασία τῆς συνδέσεώς μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ ἡ αἰσθητῶς βελτιωμένη ἐμφάνισις τῆς Ἐκθέσεως καὶ ὡς πρὸς τὴν συμμετοχὴν εἰς αὐτὴν ξένων κρατῶν, καὶ ὡς πρὸς τὴν αὐξησιν—κατὰ 47⁰/₀₀—Ἑλλήνων ἐκθετῶν.

*

Ἀποδίδοντες καθηκόντως «τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι» συνομολογοῦμεν, ὅτι δὲν εἶναι ἀδικαιολόγητος ἡ ἐπὶ τούτου ἐγκαύχησις τῶν ἀρμοδίων. Πληθύνονται ὄντως ὁσημέραι τὰ οἰκονομικὰ ἐπιτεύγματα, καὶ ἀποβαίνει ὄλοεν καὶ γοργότερος ὁ ρυθμὸς τῆς οἰκονομικῆς ἀνασυγκροτήσεως τῆς χώρας. Τοῦτο ἄλλως τε ἐπιβάλλει, ὡς ἀδήριτον ἀνάγκην, ἡ σύνδεσις μας μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγοράν. Διότι, ὡς ὀρθότατα ἐτονίσθη, χωρὶς τὴν ἔντασιν τῶν προσπαθειῶν μας διὰ τὸν ἐκσυγχρονισμόν καὶ τὴν ὀρθολογιστικωτέραν ὀργάνωσιν τῆς οἰκονομίας μας, θὰ εὐρεθῶμεν ἐνώπιον

μεγίστου κινδύνου ἀπὸ τὸν Εὐρωπαϊκὸν συναγωνισμόν.

*

Θὰ ἠθέλαμεν ὁμῶς νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν τῶν ἀρμοδίων ἐπὶ τούτου. Ὅτι δηλαδὴ ἡ Εὐρωπαϊκὴ Κοινοπραξία, μεθ' ἧς συνεδέθημεν, καὶ ἡ ὁποία ἀπέβη πόλος ἑλξεως διὰ τὰς ἄλλας χώρας, δὲν σημαίνει ἀπλῶς ἐλευθέραν καὶ ἀκόλυτον κυκλοφορίαν κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν. Οὔτε ἐλευθερίαν ἀπλῶς μετακινήσεως καὶ ἐγκαταστάσεως ἐργατῶν, ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς σημειουμένης ἐκάστοτε ἐμπορικῆς καὶ βιομηχανικῆς δραστηριότητος. Ἀλλὰ—καὶ πρὸ παντὸς τοῦτο—ἐλευθερωτέραν τὴν κίνησιν τῶν ἰδεῶν καὶ κοσμοθεωριῶν. Καὶ τοῦτο εἰς μίαν ἐποχὴν, καθ' ἣν σημειοῦται γύρω μας ἐπικίνδυνος ἀποχρωματισμὸς τῶν ἠθῶν, τῶν ἐθίμων μας, καὶ τῶν πατροπαραδότων γενικῶς βιωμάτων μας.

*

Ὡς παρατηρεῖ ἔγκριτος δημοσιολόγος εἰς πρόσφατον ἐπιφυλλίδα του εἶναι ἀναμφισβήτητον, ὅτι εἰς τοὺς καιροὺς μας αὐτοὺς ἡ σκέψις τοῦ ἀνθρώπου προσανατολίζεται πρὸς τὸν εὐδαιμονισμόν. Καὶ ὅτι συμμορφουμένη πρὸς τὰς γύρω μας μεταβολὰς ὑλιστικοποιεῖται. Μετασηματισμοὶ καὶ μετακινήσεις «αἰσθητόταται πολλῶν θεσμῶν» παράγονται εἰς βάθος. Καὶ ἡ συνείδησις συνθλίβεται ὑπὸ τοῦ διανοήμα-

τος. Ἄλλὰ ὁ Κύριος μᾶς ἐδίδαξε νὰ γινώμεθα «φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραι» (Ματθ. 10, 16-17). Ἐβεβαίωσε δηλαδή τὴν φρόνησιν τοῦ ὄφεως, τὴν γνώσιν. Ἄλλὰ προσέταξε τὴν ἀκεραιότητα τῆς περιστερᾶς, τῆς καρδίας δηλαδή καὶ τοῦ συναισθήματός μας.

Εἶναι ἀδύνατον βεβαίως ν' ἀπορρίπτωμεν τὰς νέας ἐμπειρίας καὶ τὰ νέα τεχνικὰ ἐπιτεύγματα. Ἡ πρόοδος καὶ ἡ ἀνάπτυξις ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι ἀναπόφευκτος. Καὶ μία ἄπειρος κίνησις θὰ παράγεται πάντοτε πρὸς τὸ βάθος τῆς θείας ζωῆς. Ἄλλὰ τοῦτο δὲν σημαίνει, ὅτι ἡ πρόοδος πρέπει νὰ συνοδεύεται μὲ τὴν κατάρρευσιν καὶ τὴν ἀποσύνθεσιν τῆς ἱστορικῆς σαρκός. Καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἐξανδραποδίζεται ἡ γνώριμος πλαστικότητα καὶ ὠραιότης τῆς ζωῆς. Καὶ τοῦτο, εἶναι ἀτυχῶς βέβαιον, ὅτι συμβαίνει περὶ ἡμᾶς. Καὶ τόσον εἰς τὰς πόλεις ὅσον καὶ εἰς τὴν ὑπαιθρόν μας, αἱ ἀρχαῖαι μορφαὶ τῆς ζωῆς περιπίπτουν βαθμηδὸν εἰς ἀχρηστίαν, καὶ παραθεωρεῖται ἡ Ὁρθόδοξος ἱερά μας Παράδοσις.

*

Θὰ εἶναι ὅμως, πιστεύομεν, ἔγκλημα ἀληθοῦς γενοκτονίας ἢ περαιτέρω ἐξαλλοιώσις τῆς ἰδιομορφίας τοῦ φυλετικοῦ μας κυττάρου, χάρις εἰς τὴν ὑγείαν τοῦ ὁποίου, ὄχι μόνον δὲν περιήλθεν εἰς ἀπόσβεσιν τὸ πνεῦμα ἐπάνω εἰς τὴν ἠλιόλουστον αὐτὴν γῆν μας, ἀλλ' ἀπέβημεν αὐτόχρονα «τὸ ἅλας τῆς Γῆς». Καὶ ὀρθότατα ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Κασιμάτης, ὁμιλῶν προσφάτως πρὸς τοὺς τιμηθέντας μὲ τὴν ὑποτροφίαν Φουλπράϊτ καθηγητὰς ὑπεγράμμισεν, ὅτι, «ἂν ἡ Ἑλλάς παρουσιάζεται μεταξὺ τῶν ὑποαναπτύκτων χωρῶν εἰς τὸν

οἰκονομικὸν τομέα, εἰς τὸν πνευματικὸν εἶναι ὑπερανάπνυκτος». Εἰς τὸν τόπον αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος οὐδέποτε ὑπεδουλώθη εἰς τὴν ὕλην καὶ ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ κόσμου. Καὶ ὅτε «ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου» καὶ ἐνεφανίσθη ὁ Χριστιανισμὸς εἰς τὸν κόσμον, ὡς τελεία νίκη κατὰ τῆς εἰδωλολατρίας καὶ τῆς ὑποδουλώσεως—πάσης εἰδωλολατρίας καὶ πάσης ὑποδουλώσεως—ἐνεκολπώθη ἐνθουσιωδῶς, πρῶτος αὐτός, τὴν ἀποκαλυφθεῖσαν θεῖαν ἀλήθειαν. Καὶ ἐκ τῆς βαθυτάτης κατανοήσεώς της, ἀνεπήδησε τὸ ἀνέσπερον φῶς τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς ἰδέας, ποὺ ἀποτελεῖ τὴν μοναδικὴν παρηγορίαν εἰς τὰ σκότη τῆς ὑλοδοξίας, ποὺ μᾶς περιβάλλουν.

*

Ὁφείλομεν λοιπὸν νὰ συνεχίσωμεν ἀκλινῶς τὴν πνευματικὴν μας παράδοσιν, καὶ νὰ μὴν ἀπορροφηθῶμεν μονοπλεύρως ἀπὸ τὴν ὑλιστικὴν πραγματικότητα, ποὺ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν δὲν ἀποτελεῖ πηγὴν ζωῆς, οὔτε δίδει νόημα εἰς τὴν ὑπαρξιν· ἀλλὰ ἔχει ἀξίαν, ἐφ' ὅσον συμβολίζει τὸν πνευματικὸν κόσμον. Διότι τὸ βάθος τοῦ κόσμου δὲν ἀποκαλύπτεται ἐντὸς τῆς ὕλης, ἀλλ' ἐντὸς τοῦ Πνεύματος, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν περίφημον ὀρισμὸν τοῦ Ἐγέλου «εἶναι ἐλευθερία». Ἀλήθεια, ἡ ὁποία παραμένει ἀναλλοίωτος, καὶ βεβαιοῦται συνεχῶς ὑπὸ τῆς πνευματικῆς ἐμπειρίας τῆς ἀνθρωπότητος.

Καὶ τῆς πνευματικῆς αὐτῆς Παραδόσεως δαδοῦχος καὶ θεματοφύλαξ εἶναι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας, ἡ πρὸς τὴν ὁποίαν ἀδιάφορος στάσις τῆς Πολιτείας δὲν εἶναι οὔτε νοητὴ, οὔτε καὶ περαιτέρω ἀνεκτὴ.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Η ΝΕΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΟΥ ΒΑΤΙΚΑΝΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΚΛΗΣΕΩΣ ΑΥΤΗΣ

Ἀντιδράσεις κατὰ τῆς Κληρικοκρατίας. — Ὁ Ἀντιλαϊκισμός. Ἀπαιτήσεις πρὸς ἀποκέντρωσιν τοῦ Διοικητικοῦ Συστήματος τοῦ Βατικανοῦ. — Τὸ βιβλίον τοῦ Ἰησοῦ του R. Lombardi καὶ αἱ ὑποδεικνύμεναι μεταρρυθμίσεις. — Αἱ τρεῖς σπουδαιότεραι Θεολογικαὶ ἀπόψεις τῆς Ἱεραρχίας. — Ἡ ἔννοια τῆς ζητουμένης ἐνότητος ὑπὸ τοῦ Πάπα. — Καὶ ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀντιμετωπίζει κρίσιν. — Ὁ Οἶκουμ. Πατριάρχης εἰσηγητὴς τοῦ νεοπατρισμοῦ.

Τοῦ Ἑλληνορθόδοξου ἐν Καναδᾷ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἑλαίας κ. ΑΘΗΝΑΓΟΡΑ

Συμφώνως πρὸς ὅσα ἀφήνουν νὰ ἐννοηθοῦν διὰ τῶν λεγομένων καὶ γραφομένων αὐτῶν Ἱεράρχαι τινὲς τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ πρὸς ὅσα δημοσιεύονται ὑπὸ Κληρικῶν καὶ Λαϊκῶν ἢ ἀπὸ πολλοῦ σοβοῦσα κρίσις ἐντὸς τοῦ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ ἤρχισε νὰ παρουσιάζεται καὶ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ νὰ περιγράφεται δημοσίως. Μία τῶν ἐκφάνσεων τῆς κρίσεως ταύτης συνδέεται καὶ μὲ τὴν ἀπαιτήσιν τῆς συμμετοχῆς τοῦ Λαοῦ εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπὶ παραδείγματι ὁ Καρδινάλιος τῆς Βιέννης Σεβασμιωτάτος F. König ὁ πρό τινος ἐπισκεφθεὶς τὸν Παναγιώτατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἡμῶν κ.κ. Ἀθηνάγοραν, εἰς δηλώσεις του δημοσιευθείσας ἐσχάτως εἰς τὸν Γαλλόφωνον Τύπον φέρεται εἰπῶν: «Οἱ Λαϊκοὶ Καθολικοὶ πρέπει νὰ ἐπιμένουν διὰ μεγαλυτέραν συμμετοχὴν εἰς τὴν διοίκησιν καὶ εἰς τὴν ἀποκέντρωσιν τῆς διοικήσεως. Ἡ φωνὴ τοῦ Λαοῦ, προσέθηκε, πρέπει νὰ ἀκουσθῇ καὶ εἰς τὴν προσεχῆ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον».

Κατὰ τὰς ἐκθέσεις ἀρθρογράφων εἰς τὸν ἡμερήσιον καὶ ἐβδομαδιαῖον Τύπον τοῦ Καναδᾷ καὶ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς κρίσεως ταύτης αἱ μορφαὶ καὶ αἱ ἐπιδιώξεις καθίστανται ἐκδηλοὶ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν. Κατὰ τὸν ἀρθρογράφον τῆς μεγάλης καθημερινῆς Ἐφημερίδος τῆς Μοντρεάλης Star ἡ κρίσις αὕτη δὲν κινεῖται ἐντὸς τοῦ γνωστοῦ πλαισίου τοῦ «ἀντικληρικισμοῦ», ὡς ἐν Εὐρώπῃ, ἀλλὰ προάγεται ὑπὸ Κληρικῶν καὶ Λαϊκῶν «πρὸς ἐξασφάλισιν μεγαλυτέρας συμμετοχῆς τῶν Λαϊκῶν εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ πράγματα καὶ περισσότερον συγκεκριμένως εἰς τὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως».

Εἰς ἐπίρρωσιν τῆς θέσεως ταύτης δύναται τις νὰ προσαγάγῃ τὸ πρὸ τινος δημοσιευθὲν κύριον ἄρθρον τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Γαλλόφωνου Ἐβδομαδιαίου Περιοδικοῦ Cité Libre, ὅστις ἐκάλεσε εἰς συνεργασίαν κατὰ τῆς κληρικοκρατίας ὄχι μόνον Λαϊκοὺς Καθολικοὺς ἀλλὰ καὶ Κληρικοὺς «ἐπιδιώκοντας τὸν ἴδιον σκοπόν». Εἰς τὴν πρόσκλησιν ταύτην ἀπήντησεν εἰς Κληρικὸς ἀποστείλας ἄρθρον δημοσιευθὲν πρὸ ἐβδομάδος εἰς τὸ ἴδιον περιοδικόν.

Ὁ ἀρθρογράφος εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο ὑπὸ τίτλον ΕΞΕΛΙΞΙΣ ἢ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ἀναφέρει μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς. «Εἶμαι ἱερεὺς καὶ παρέχω τὴν συνεισφοράν μου εἰς τὴν κοινὴν ἐπιδιώξιν. Δὲν ἐζήτησα τὴν ἄδειαν τοῦ Ἐπισκόπου μου διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον διότι θεωρῶ τοιαύτην ἄδειαν κατάφωρον συνέπειαν τῆς κληρικοκρατίας». Διὰ λόγους εὐνοήτους

δὲν ὑπογράφει τὸ ἄρθρον, εἶναι ὅμως γνωστὸς εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ Περιοδικοῦ. Χαιρετίζει τὴν κίνησιν «πρὸς ἀπελευθέρωσιν τοῦ πνεύματος ἐν τῇ Καναδικῇ Ἐπαρχίᾳ τῆς Κεμπέκ» καὶ ζητεῖ κατανόησιν ἀπὸ μέρους τῶν κληροπροαιρέτων ἀδελφῶν του Κληρικῶν καὶ Λαϊκῶν καὶ τονίζει: «Εἴτε θέλομεν εἶτε ὄχι, πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ἐκ νέου τὸν Καθολικισμόν. Ἡ ἰδέα αὕτη γεμίζει τὸ εἶναι μου μὲ καθαρότητα... Ἐπλησιάσαμεν τὴν στιγμὴν τῆς ἀληθείας. Καὶ κατανοῶ αὐτὴν ὄχι μόνον ὡς δύναμιν ἀλλὰ καὶ ὡς ἐλευθερίαν παρομοίαν τῆς παρεχομένης εἰς ἐγκαθεϊρκτους».

Συνεχίζων τὰς παρατηρήσεις του ἐπὶ τῶν μεθόδων τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς περιφέρειας τῆς Κεμπέκ τοῦ Καναδᾷ παρατηρεῖ: «Κατὰ τὴν ἀποψίν μου ἡ Ἐκκλησία πλανᾶται διότι γίνεται διηλεκτικῶς μονολιθική. Ἐκτῆνο πού διακρίνει τὸν Ρωμαιοκαθολικισμόν ἀπὸ τὸν Προτεστάντισμόν εἶναι ἡ βασικὴ προτεραιότης, ἡ ὁποία ἐξ ἐκατέρωθ διδεται εἰς τὴν Γραφὴν καὶ Παράδοσιν. Ἀπὸ Θεολογικῆς ἀπόψεως οἱ Θεολόγοι συμφωνοῦν εἰς τὴν θεμελιώδη ταύτην ἀποψίν. Πλὴν ὅμως αἱ κοσμικαὶ συνήθειαι τῆς ζωῆς ἐν τῷ Καθολικῷ περιβάλλοντι ὀδηγοῦν εἰς τὴν διαστροφὴν τῆς βασικῆς αὐτῆς θέσεως. Ἡ περὶ Παράδοσεως συνήθεια παρέχει εἰς τοὺς Κληρικοὺς τὴν ἐνστικτώδη προτίμησιν κάθε εἶδους παραδόσεως». Ὡς πρὸς τὴν μονολιθικὴν μορφήν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως παρατηρεῖ ὅτι αὕτη ὀδηγεῖ τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὸν συγκεντρωτισμόν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐκπορευοῦνται δύο βλαστοὶ διαστρέφοντες τὸν ἀληθῆ Καθολικισμόν, ἡ μισαλλοδοξία ἢ ἀνεπιείκεια καὶ ὁ Ἐπισκοπισμός. «Θῦμα ἀξιοσέβαστον τοῦ ἀηδοῦς αὐτοῦ κακοῦ» προσάγεται ὁ τέως Ἀρχιεπίσκοπος Μοντρεάλης J. Charbonneau ὅστις ἰδιωτεύει εἰς τὴν Βικτωρίαν τῆς Βανκούβερ. «Εἶναι κοινὸν μυστικόν ὅτι ἡ παραίτησις τοῦ πρελάτου τούτου προεκλήθη ἀπὸ τὴν ἐπίμονον ἀντίθεσιν καὶ στενότητα τοῦ νοῦ τῆς πλειοψηφίας τῶν συναδελφῶν ἐπισκόπων». Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Charbonneau ἦλθεν εἰς ρῆξιν μὲ τοὺς συναδέλφους Ἐπισκόπους, διότι διεμαρτυρήθη ὑπὲρ τῶν αἰτημάτων τῶν ἐργατῶν τῆς Μοντρεάλης. Ἐνεκεν τούτου οἱ πολιτικοὶ παράγοντες, τῇ συνεργασίᾳ τῶν Ἐπισκόπων, ἠνάγκασαν τὸν Ἀρχιεπίσκοπον νὰ παραιτηθῇ ἐπιδράσαντες ἵνα τὸ Βατικανὸν συμφωνήσῃ.

Ὁ ἀρθρογράφος παρενφέρει παραδείγματα πρὸς ὑποστήριξιν τῆς θέσεώς του. Καὶ ἀναφέρει: «Μερικοὶ ἐπίσκοποι εἶναι μετρίοτερες καὶ δεσποτικοί. Πολλοὶ ἐπίσκοποι εἶναι τύραννοι. Ἡ ἐπισκοπικὴ ἰσχὺς, τὰ δίκαια καὶ τὰ καθήκοντα τῶν Ἱερέων καὶ ἡ Ἐκκλη-

σιαστική πειθαρχία είναι στοιχεία τὰ ὅποια χρειάζονται ἐπανεξετάσιν καὶ δεόν νὰ ἐρμηνευθοῦν ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐποχὴν, κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος, καὶ οὐχὶ κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ Μεσαίωμος ἢ τῆς περιόδου τῆς ἐν Τριδέντῳ Συνόδου. Ἡ μεταρρυθμίσις πρέπει νὰ περιλάβῃ ἐπαρχιακὴν καὶ Ἐκκλησιαστικὴν νομοθεσίαν ἢ ὅποια θὰ ἐπιτρέπη εἰς τοὺς Λαϊκοὺς νὰ ἔχουν φωνὴν καὶ νὰ ἀκούωνται ὡς καὶ οἱ Κληρικοί.

Ἡ κριτικὴ μετὰ ταῦτα στρέφεται εἰς τὴν κατάστασιν τῆς Μεγάλῃς Θεολογικῆς Σχολῆς Μοντρεάλης. «Θὰ ἦτο δύσκολον δι' ἓνα Λαϊκὸν νὰ φαντασθῇ τὴν ἀτμόσφαιραν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Πλήρης διανοητικὴ δικτατορία ἐξασκεῖται ἐκεῖ. Δὲν τολμῶ νὰ χρησιμοποιήσω τὴν λέξιν Brain Washing (ἐγκεφαλικὴ ἀπόπλυνσις), ἀλλ' αὐτὸ σχεδὸν συμβαίνει. Καὶ ἡ ἐλαχίστη προσωπικὴ ἀποψις, οἰαδήποτε κριτικὴ ἢ δημιουργικὴ προσπάθεια ἀπειλεῖται ὡς ἀνυποτάξια. Σπανίως γίνεται ἀνεκτὴ ἀντίρρησης. «Δι' ὅλα ταῦτα καὶ δι' ἄλλους πολλοὺς λόγους ζητεῖ πλήρη μεταρρυθμίσις καὶ συμμόρφωσις πρὸς τὰ αἰτήματα τῶν καιρῶν μὲ τρόπον συγχρονισμένον.

Παράλληλος πρὸς τὴν κίνησιν ταύτην εἶναι ἡ ἀντικαϊκὴ στάσις ἢ ἐκδηλουμένη ὑπὸ μερίδος Κληρικῶν, οἵτινες ἀντιδρῶν κατὰ πάσης Λαϊκῆς ἀπαιτήσεως μηδαμῶς ἐμπιστευόμενοι τὸ Λαϊκὸν στοιχεῖον τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἐκδότης τῆς Ἐφημερίδος Register τῆς ἐκδιδομένης ἐν τῇ περιφερείᾳ Φρέσνο τῆς Καλιφορνίας κ. Gerald E. Sherry ὁμιλῶν ἐν τῇ διασκέψει τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Καθολικοῦ Τύπου τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἐτόνισεν, ὅτι «Μερικοὶ Λαϊκοὶ δεῖκνουν σημεῖα ἀνυπομονησίας διὰ τὴν πρόοδον καὶ διάθεσιν ἀντικληρικισμοῦ... Ἀλλὰ καὶ ὁ ἀντικαϊκισμὸς, καίτοι δὲν εἶναι τόσο ἐμφανὴς ὅσον ὁ ἀντικληρικισμὸς, ὑπάρχει ὅμως καὶ παρουσιάζει εἰς πολλὰς περιπτώσεις τὰς δυσαρέστους συνεπείας του. Ὁπισθεν τοῦ Λαϊκισμοῦ, καίτοι δὲν ὑπάρχει κακεντρέχεια, ὑπάρχει ὅμως βαθέως ἐρριζωμένη καχυποψία ἀπὸ μέρος Κληρικῶν τινῶν διὰ τὴν ἀνάμιξιν τῶν Λαϊκῶν.

Ἄλλ' ἴσως ἐμφανεστέρως εἶναι ἡ παρουσία τῆς κρίσεως ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ Ἰταλίᾳ, ὅπου τὸ κέντρον τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Τὸ εὐρύτατα κυκλοφορῆσαν καὶ σχολιασθὲν ὑπὸ τοῦ σοβαρωτέρου Ἰταλικῶ Τύπου βιβλίον τοῦ Ἰησοῦ του Ἰερῶς Richardo Lombardi ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Σύνοδος διὰ Μεταρρυθμίσις ἐν Ἀγάπῃ» παρουσιάζει, διὰ τοῦ περιεχομένου του καὶ τῆς κατ' αὐτοῦ ἐπισήμου ἀντιδράσεως ὅσον καὶ διὰ τῆς εὐρυτάτης ὑποστηρίξεως αὐτοῦ, τὰς αἰχμὰς τῆς κρίσεως καὶ δοκιμασίας τὴν ὅποιαν διέρχονται αἱ ψυχὰι πολλῶν μελῶν τῆς Ἱεραρχίας καὶ γενικῶς τοῦ Ρωμαιοκαθολικοῦ Κλήρου.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου τούτου εἶναι εἰς τῶν ἀξιολογωτέρων ἱεροκληρικῶν τῆς μεταπολεμικῆς Ἰταλίας μεγάλως ἐκτιμώμενος διὰ τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασίν του ἐπὶ τῶν μαζῶν διὰ τὴν δυναμικὴν ἐπιχειρηματολογίαν του κατὰ τῶν θεωριῶν τοῦ Κομμουνισμοῦ καὶ τοῦ ἱστορικοῦ ὕλισμοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ὑπὸ αὐτοῦ ἰδρυθεῖσαν κίνησιν «Δι' ἓνα καλλίτερον Κόσμον», εὐλογία καὶ προτροπῆ τοῦ Πάπα Πίου τοῦ 12ου.

Μεταξὺ ἄλλων ὁ συγγραφεὺς, τὸν ὅποιον ὁ Λαὸς ἀποκαλεῖ «Μικρόφωνον τοῦ Θεοῦ», συνιστᾷ μεταρρυθμίσεις εἰς τὸ σύστημα τῆς διοικήσεως τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Τὸ βασικὸν ἐπιχείρημα τοῦ βιβλίου του εἶναι ὅτι τὸ συγκρότημα τῆς σημερινῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἄχρηστον, δι' αὐτὸ πολλὰ μέρη τῆς οἰκοδομῆς του πρέπει νὰ κρημισθοῦν, διὰ νὰ ἱκανωθῇ ὁ ὀργανισμὸς νὰ κτισθῇ ἐπὶ ἀπλῶν καὶ συγχρόνων γραμμῶν.

Καίτοι ἀπεδοκιμάσθη τὸ βιβλίον τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἐπισήμου ὀργάνου τοῦ Βατικανοῦ ὅμως τόσο ἐν Ἀμερικῇ καὶ Καναδᾷ ὅσον καὶ ἐν Εὐρώπῃ θεωρεῖται τὸ βιβλίον τοῦτο ὑπὸ μελῶν τῆς Καθολικῆς Ἱεραρχίας ὡς ἐντιμὸς προσπάθεια πρὸς μεταρρυθμίσις τῆς Ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἔσω... Ἡ κριτικὴ στρέφεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐκινήθη πρὸς συνάντησιν τῆς προκλήσεως τῆς συγχρόνου ἐποχῆς καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ ἀλεύου Κομμουνισμοῦ. Ἐρηγεῖ διὰ τὴν ἐκδηλον διάθεσιν τοῦ Κλήρου πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς καριέρας καὶ διὰ τὴν πολύμορφον γραφειοκρατίαν ἐν τῇ διοικήσει τῆς Ἐκκλησίας καὶ προτείνει τὰ ἑξῆς πρὸς διόρθωσιν.

1) Καθορισμὸς τῆς ἡλικίας πρὸς ἀποστράτευσιν τῶν Καρδινάλιων καὶ τῶν Ἐπισκόπων.
2) Διεύρυνσις τῆς Curia ὥστε νὰ ἀποτελεῖται ὄχι μόνον ἀπὸ Ἰταλοὺς Καρδινάλιους καθισταμένη ἐκπροσωπευτικὴ τοῦ διεθνοῦς Καθολικισμοῦ.
3) Ὑποψήφιοι διὰ τὴν θέσιν τοῦ Πάπα νὰ μὴ λαμβάνονται μόνον ἐκ τοῦ Κολλεγίου τῶν Καρδινάλιων.
4) Ἀπλοποίησις τῆς πομπώδους ἐμφανίσεως τῶν Ἱεραρχῶν καὶ τῆς ἀμφιέσεως αὐτῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Ναοῦ.
5) Χρῆσις τῆς γλώσσης τοῦ Λαοῦ κατὰ τὰς Λειτουργικὰς Ἀκολουθίας ἀντὶ τῆς Λατινικῆς.
6) Ἐπαναφορὰ τοῦ βαθμοῦ τοῦ Διακόνου καὶ οὐσιαστικὴ αὐτοῦ χρῆσις εἰς τὴν λατρευτικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας.
7) Τοποθέτησις τῶν Λαϊκῶν εἰς ἐπιτέλεσιν σπουδαιότερου ρόλου ἐν τῇ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας καὶ δημιουργία «Παγκοσμίου Γερουσίας» ἀποτελουμένης ὑπὸ ἡγετικῶν στελεχῶν τοῦ Λαοῦ πρὸς μελέτην τῶν τρεχόντων προβλημάτων ἐν τῷ φωτὶ τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας.

8) Ἰδρυσις νέας τινὸς τάξεως τῆς «Τῶν ἀφιερωμένων Προσώπων», οἵτινες δὲν θὰ εἶναι μήτε Λαϊκοὶ μήτε Κληρικοί, θὰ δύνανται ὅμως νὰ τελοῦν ἀπλᾶς ἀκολουθίας εἰς περιοχὰς τοῦ κόσμου, ὅπου ἱερεῖς εἶναι εὐαριθμοί...
9) Εἰς τὰς Μοναχὰς νὰ ἀνατίθενται μεγαλύτερων πλεονεκτημάτων καθήκοντα «ἐν ὄψει τῶν ἀπεριορίστων δυνατοτήτων τὰς ὅποιας ἀνοίγει ὁ σύγχρονος κόσμος πρὸς τὰς γυναῖκας.

Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐξεδόθη κατὰ περίεργον τρόπον μὲ τὸ Imprimatur καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ Ἐπισκόπου, εἰς τὸν ὅποιον ὑπάγεται ὁ πατὴρ Lombardi, ἀλλὰ

καὶ μὲ τὴν ἐγκρισιν τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Ἰησουιτῶν. Ἐγράφη δὲ ὅτι ὁ ἴδιος ὁ συγγραφεὺς ἐτοποθέτησε τὸ βιβλίον του εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Πάπα Ἰωάννου τοῦ 23ου κατὰ τὴν διάρκειαν ἀκροάσεως. Ἡμέρας τινὰς βραδύτερον τὸ ἐπίσημον ὄργανον τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας ὁ Observatore Romano ἐδημοσίευσεν δριμεῖαν κριτικὴν κατὰ τοῦ βιβλίου, τὴν ὁποίαν, ὡς πιστεύεται, ἔγραψεν ὁ Καρδινάλιος Ἀμλέτο Σικονιάνι ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν τοῦ Κράτους τοῦ Βατικανοῦ.

Κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦ Observatore Romano ἡ κριτικὴ τοῦ συγγραφέως τοῦ βιβλίου τούτου κατὰ τοῦ Κλήρου καὶ δὴ κατὰ τῆς Ρωμαϊκῆς Κουρίας χαρακτηρίζεται ὡς ἄβουλος καὶ ἀκριτος. Ἡ Ρωμαϊκὴ Κουρία σύγκειται ἐκ Καρδινάλιων, οἵτινες ἀποτελοῦν τὴν κεντρικὴν κυβέρνησιν τοῦ Βατικανοῦ. Τούτων ἡ ἀξία καὶ ἡ μεγαλειώδης ὑπηρεσία πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰς ψυχὰς δὲν ἐκρίθη ἐν τῷ φωτὶ τῆς δικαιοσύνης. Καὶ ὁ ἴδιος ὁ Πάπας φαίνεται ὅτι δυσηρεστήθη. Καὶ ἐφάνη ἡ δυσἀρέσκεια αὐτοῦ ὅχι μόνον διότι ἀνέδειξε Καρδινάλιον τὸν Ἀρχηγὸν τῶν Δομινικανῶν Browne ἀλλὰ καὶ ἐξ ὅσων εἶπεν ἐσχάτως εἰς ὁμιλίαν κατὰ τὴν τελειωτικὴν συνεδρίαν τῆς Κεντρικῆς Προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τῆς ὁποίας καὶ προεδρεύει.

Ἡ Α. Ἀγιότης εἶπε μεταξύ ἄλλων κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην συνεδρίαν ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι θὰ εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τὰς ἀποφάσεις τὰς ὁποίας θὰ λάβῃ ἡ Σύνοδος. Αἱ δημοσιεύσεις Κληρικῶν καὶ Λαϊκῶν ἐπὶ τῆς Συνόδου ἔχουν μόνον προσωπικὴν ἀξίαν. Σχεδὸν ὅλα τὰ δημοσιευθέντα ἔργα, τὰ συγγραφέντα καὶ ἀπὸ μέρους ἐκείνων ποὺ δὲν ἀνήκουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, φαίνεται ὅτι ἀντιλαμβάνονται τὴν ἔννοιαν τῆς Συνόδου, τί αὕτη ζητεῖ καὶ πρὸς τί ἀποβλέπει. Αἱ ὑποκειμενικαὶ συνηγοραὶ δύνανται νὰ εἶναι λίαν χρήσιμοι. Τὰ βιβλία ἐκείνων ποὺ ἔχουν σχετικὴν φήμην πρέπει νὰ γράφονται μὲ σοβαρότητα καὶ ἀντικειμενικότητα, ὥστε νὰ μὴ γίνωνται αἴτια δυσκολιῶν καὶ συγχύσεως.

Παρὰ τὴν δυσἀρέσκειαν ταύτην εἰς τὸν Καναδᾶ καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ εἰς γειτονικάς πρὸς τὴν Ἰταλίαν Χώρας Κληρικοὶ καὶ Λαϊκοὶ Καθολικοὶ συζητοῦν ἐπὶ τοῦ βιβλίου καὶ τὸ σχολιάζουν εὐμενέστατα καὶ κατακρίνουν τὰ δυσμενῆ σχόλια τοῦ Observatore Romano. Ἐπὶ παραδείγματι ἡ Γερμανόφωνος Καθολικὴ Ἐφημερὶς τῆς Κοπεγχάγης Katolik Ugeblad καὶ ἡ Καθολικὴ Ἐφημερὶς τῆς Βοστώνης Pilot, ὄργανον τοῦ Καρδινάλιου R. Cushing ἐδημοσίευσαν ἄρθρα, δι' ὧν ἐκφράζουν δυσμένειαν κατὰ τῆς προσβολῆς, ἣτις ἐξεχύθη κατὰ τοῦ συγγραφέως. «Διατί ὁ πατὴρ Lombardi παρετηρήθη ὡσάν παιδί τοῦ Σχολείου ποὺ προσέβαλλε τοὺς διδασκάλους του; Ὁ ἀπὸ τῆς νῆας ἐκφραστοῦν εὐχαριστίαι».

Ὁ Δημοσιογράφος J. Breig εἰς κύριον ἄρθρον δημοσιευθὲν τὴν 3ην τρέχοντος μηνὸς Μαρτίου εἰς τὴν ἐφημερίδα Canadian Register δημοσιογραφικὸν ὄργανον τοῦ Καρδινάλιου καὶ ἀρχιεπισκόπου Toronto Σεβασμιωτάτου James M. Guigan ἐκαυτηρίασε ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς εὐπρεπείας τὰ κατὰ τοῦ πατρὸς

Lombardi γραφέντα εἰς τὸν Observatore Romano. Κατ' αὐτὸν ὁ γράψας δὲν εἶναι ἄλλος παρὰ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Περικλῆς Felice, Γραμματεὺς τῆς προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Συνόδου ὅστις γνωρίζει ἐκ τοῦ πλησίον τὸ ἔργον, ὅπερ ἐπιτελοῦν τὰ μέλη τῆς Curia. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξυβρισθῇ ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου διὰ τὸ ὅτι ἐπρότεινε διεύρυνσιν τῆς Curia, ὥστε νὰ καταστῇ ἐκπροσωπητικὴ τοῦ διεθνοῦς Καθολικισμοῦ. Καὶ προσθέτει: «Ἄλλως τε ἐπηρεαζόμεθα ἀπὸ τὸ περιβάλλον μας, ἀπὸ τὴν ἐμπειρίαν μας, τὴν μὲρφοσιν καὶ τὸν πολιτισμὸν καὶ τὰ γύρω μας. Οἱ Ἰταλοὶ δὲν βλέπουν τὰ πράγματα ἀκριβῶς ὅπως τὰ βλέπουν, ἅς εἴπωμεν, οἱ Ἰνδοί. Εἶναι ἀπλή ἀντιμετώπισις τῆς πραγματικότητος ἢ πρότασις ὅτι θὰ ἔπρεπε πιθανῶς ἡ Curia νὰ διηρυνέτο, ἐὰν ὀλιγώτεροι Ἰταλοὶ κατ' ἀναλογίαν καὶ περισσότεροι ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνικοτήτων τὴν ἀπετέλουν. Δὲν εἶναι ἐπικίνδυνος ἢ πρότασις καθ' ἣν ὑποψήφιοι διὰ τὴν θέσιν τοῦ Πάπα νὰ εἶναι καὶ μὴ Καρδινάλιοι... Διατί νὰ μὴ διευρύνωμεν τὸ πλαίσιον ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ ἡδυνάμεθα νὰ εὐρωμεν τὴν ὑπεροχὴν; Ὁ δημοσιογράφος μὲ ἀσυνήθη πρᾶγματι πρὸς τὴν καυτηριάζει τοὺς κατακρίναντας τὸν πατέρα Lombardi καὶ συμφωνεῖ μὲ τὴν πρότασιν του ὅπως καὶ εἰς τὰς Μοναχὰς δοθῇ μεγαλύτερος κύκλος δράσεως καὶ τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ βαθμοῦ τοῦ Διακόνου κατὰ τρόπον οὐσιαστικὸν πρὸς βοήθειαν τῶν ἱερῶν καὶ τῶν ἱεραποστόλων.

Κατὰ νεωτέρας εἰδήσεις ὁ πατὴρ R. Lombardi δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὸν Πάπαν ἐδήλωσε εὐπειθειαν καὶ ὑποταγὴν ἀνακοινῶν ὅτι διετάξε τὴν ἀναστολήν τῆς δευτέρας ἐκδόσεως τοῦ βιβλίου του καὶ τὴν μετάφρασιν αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀγγλικὴν, Γαλλικὴν, Γερμανικὴν, Ἰσπανικὴν, Πορτογαλικὴν καὶ Φλεμικὴν. Παρὰ ταῦτα ὅμως τὸ πνεῦμα τοῦ βιβλίου τούτου μεταδίδεται καὶ διηνεκῶς ἐπηρεάζει Κληρὸν καὶ Λαόν. Καὶ αἱ δύο αὗται παρατάξεις ἀναμένουν τὴν Σύνοδον καὶ τὰς ἀποφάσεις αὐτῆς, τὴν ὁποίαν προσεκάλεσε ἡ ἐσωτερικὴ κρίσις καὶ ἡ ἀνοδος αὐτῆς εἰς τὴν ἐμφάνειαν διὰ τῆς δημοσιότητος. Ἐνεκεν τῆς κρίσεως ταύτης καλεῖται ἡ Σύνοδος διὰ νὰ κατευνασθῇ καὶ τῶν Ἐπισκόπων ἢ δυσἀρέσκεια διὰ τὰς μεθόδους τῆς συγκεντρικῆς διοικήσεως τοῦ Βατικανοῦ καὶ ἡ κίνησις τῶν Λαϊκῶν πρὸς εὐρυτέραν συμμετοχὴν τῶν εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας.

Δικαίως ἐτέθη σκοπὸς τῆς Συνόδου ταύτης ἡ ἐνότης. Ἄλλ' αὕτη ἡρμηνεύθη διαφοροτρόπως. Καὶ οἱ μὲν Προτεστάνται ἐνόμισαν ὅτι ἡ Σύνοδος θὰ ἀποβλέψῃ εἰς τὴν ἐνοποίησιν τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν. Οἱ Ὀρθόδοξοι ἀπ' ἑτέρου ἡξιολογήσαμεν αὐτὴν ὡς ἀποκαλυπτικὴν τῶν διαθέσεων τῆς Ρώμης πρὸς ἐπ' ἀνένωσιν καὶ ὑποταγὴν εἰς αὐτὴν ὅσων δὲν ἔχουν κοινωνίαν μετ' αὐτῆς. Διὰ τὸ Βατικανὸν ὅμως ὁ κύριος σκοπὸς τῆς Συνόδου εἶναι ἀνάγκη ἐσωτερικῆς, πρὸς διευθέτησιν ζητημάτων ἀπειλούντων τὴν διάσπασιν τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, διότι ἐδημιούργησαν δυσἀρέσκειαν καὶ ἀνησυχίαν εἰς τὰς ψυχὰς πολλῶν Λαϊκῶν καὶ Ἱεραρχῶν καὶ λοιπῶν Κληρικῶν καὶ Θεολόγων. Ἄλλως τε ἡ Παπικὴ ἐγκύκλιος ἡ

γνωστή Ad Petri Cathedram τῆς 29ης Ἰουνίου τοῦ 1959 ἡ κηλοῦσα ἐπισήμως τὴν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον ἀναφέρεται εἰς σοβαρὰ Θρησκευτικὰ ζητήματα (de gravibus religionis rebus), λόγῳ τῶν ὁποίων καλεῖται ἡ Σύνοδος πρὸς συζήτησιν καὶ ἀπόφασιν καθοριστικὴν σὺν αὐτοῖς καὶ τῆς ἠθικῆς καὶ πειθαρχικῆς νομοθεσίας ἐπὶ τῇ βάσει τῆς συγχρόνου ζωῆς.

Παράδειγμα τῶν σοβαρῶν τούτων Θρησκευτικῶν προβλημάτων δύναται τις νὰ εὑρῇ εἰς τὰς τρεῖς θεωρητικὰς ἀπόψεις αἱ ὁποῖαι κρατοῦν διηρημένους τοὺς Ἱεράρχας καὶ τοὺς Θεολόγους τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ πρώτη εἶναι γνωστὴ μετὰ τὸ ὄνομα Μαρριολογική, ἡ δευτέρα εἶναι γνωστὴ μετὰ τὸ ὄνομα Λειτουργική καὶ ἡ τρίτη μετὰ τὸ ὄνομα Οἰκουμενιστική. Ἡ πρώτη ἐπιδιώκει τὴν αὐξήσιν τῆς ἐμφάσεως τῆς πρὸς τὴν Θεοτόκον Μαρίαν τιμῆς καὶ προσκυνήσεως μετὰ κέντρον τὰς φαινόμενα τῆς Λούρδης καὶ τῆς Φατίμα καὶ ἕτερα ἕσα. Ἡ δευτέρα τοποθετεῖ τὴν ἐμφασιν εἰς τὴν Λειτουργικὴν Λατρείαν ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν Βιβλικὴν πνευματικότητα τὴν στροφὴν πρὸς τὴν Ἀγ. Γραφὴν καὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν Ἀγ. Πανόρων. Ἡ ὁμάς αὕτη διαφέρει τῆς πρώτης εἰς τὴν ἀξιολόγησιν τῆς Παραδόσεως Ἡ Παράδοσις εἶναι ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τῆς ὁποίας ἡ Γραφὴ καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ γίνεται ἀντιληπτός. Δι' αὐτὸ δὲν δύναται ἡ Παράδοσις νὰ εἶναι ἀνεξάρτητος τῆς Γραφῆς, διότι εἶναι ὁ τρόπος διὰ τοῦ ὁποῖου ἡ Γραφὴ κατανοεῖται. Ἡ πρώτη ὁμάς, ἐξ ἀντιθέτου, θεωρεῖ τὴν Παράδοσιν ὡς πηγὴν τῆς Χριστιανικῆς ἀληθείας ἀνεξάρτητον τῆς Θεοπνεύστου Γραφῆς. Δὲν ἐνδιαφέρεται ἂν οἱ τύποι καὶ τρόποι τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Λατρευτικῆς ζωῆς ἀπομακρύνονται τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ἀπαξ καὶ ἡ Παράδοσις, ἐξ ἧς ἐκπηγάζουν οἱ τύποι οὗτοι, εἶναι ἀνεξάρτητος τῆς Γραφῆς.

Εἰς ὁμιλίαν τοῦ δοθεῖσαν εἰς τὴν Γένοῦαν τῆς Ἰταλίας ὁ Καρδινάλιος Frings εἶπεν ὅτι ἡ Σύνοδος θὰ εἶδεν νὰ συνδυάσῃ τὰς ἀπόψεις αὐτὰς τὴν Μαρριολογικὴν καὶ τὴν Λειτουργικὴν. Πλὴν ὅμως ὡς ἐλέχθη εἰς διάλεξιν τοῦ ὁ Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῶν Καθολικῶν ἐν Τορόντῳ πατὴρ Gregorio Baum γενόμενον τὴν 18ην παρελθόντος Φεβρουαρίου εἰς τὸ Καθολικὸν Κέντρον Πληροφοριῶν, βαθεῖαι εἶναι ἡ διαφωνία τῶν δύο ὁμάδων πρὸς τὰς ὁποίας ἔρχεται ἡ τρίτη, ἡ Οἰκουμενική, νὰ θέσῃ ἕτερον ζήτημα λίαν ἐπίμαχον. Κατὰ τὴν τρίτην ταύτην ἄποψιν πρέπει νὰ πλησιασθοῦν περισσότερο αἱ μὴ Καθολικαὶ Χριστιανικαὶ Κοινότητες. Ἡ μεγαλειώδης πρόδοσις τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἡ συμβολὴ εἰς τὴν πρόδοσιν ταύτην τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μετὰ ἐπὶ κεφαλῆς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὸ πνεῦμα τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως μετὰ τὸν Οἰκουμενικὸν Διάλογον καὶ τὰ πλεῖστα ἕσα Θεολογικὰ ἄρθρα καὶ συγγράμματα κλπ. κλπ. κρατοῦν πολλοὺς Ἱεράρχας καὶ Θεολόγους Καθολικοὺς εἰς διαρκῆ ἀπασχόλησιν καὶ δημιουργοῦν ἐρωτήματα βαθυτάτης θρησκευτικῆς οὐσίας. Τὰ ἐρωτήματα καὶ τὰ προβλήματα ταῦτα παραμένουν ἄγνωστα εἰς τοὺς Ἱεράρχας ἐκείνους καὶ Θεολόγους, οἱ ὁποῖοι ζοῦν εἰς Λατινικὰς

χώρας ὡς ἡ Ἰταλία, ἡ Ἰσπανία, ἡ Πορτογαλία καὶ ἡ Νότιος Κεντρώα Ἀμερική, ὅπου ὁ Προτεσταντισμὸς εἶναι γνωστὸς μόνον μετὰ τὴν ἀρνητικὴν του μορφὴν. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἐννοήσουν οὗτοι τὰς ἀπαιτήσεις τῶν Προτεσταντῶν; Πῶς θὰ δυνηθοῦν νὰ συμμετάσχουν εἰς συζήτησιν συγκριτικῆς Θεολογίας; Ἡ ὁμάς αὕτη ἡ ἐκπροσωποῦσα τὴν Οἰκουμενιστικὴν ἄποψιν εἶναι μεγάλη, θὰ ἔχη ὅμως καταφανῆ μειοψηφίαν εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, διότι οἱ Ἐπίσκοποι τῶν Χωρῶν ὅπου ἐγεννήθη καὶ ἀκμάζει ὁ Προτεσταντισμὸς εἶναι ὀλίγοι. Ἐπὶ παραδείγματι ἡ Γερμανία ἔχει 26 μόνον Ἐπισκόπους ἐνῶ ἡ Ἰταλία 290. Ἀναμένουν ἐπομένως οἱ τῆς Οἰκουμενιστικῆς ὁμάδος δυσκολίας ἐν τῇ συνόδῳ, δεδομένου ὅτι τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ γενικῶς ἡ Οἰκουμενικὴ κίνησις δὲν ἀξιολογοῦνται κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. Εἰς τοῦτο συμφωνεῖ ὁ Καθηγητῆς τῆς Καθολικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Tübingen ἱερεὺς Hans Küng, ὅστις εἰς τὸ ἐσχάτως κυκλοφορήσαν βιβλίον τοῦ ἀναφέρει σειράν τοιαύτων προβλημάτων, τὰ ὁποῖα θὰ ἀντιμετωπίσῃ ἡ Σύνοδος, ἥτις θὰ ἀρχίσῃ τὴν 11ην Ὀκτωβρίου (Hans Küng, The Council and Reunion, 1961, Sheed and Ward, σελ. 215, 233)

Τὴν προϋπόθεσιν τῶν προβλημάτων τούτων ἐφάνη ὡς ἐρμηνεῖων εἰς διάλεξιν τοῦ τὴν 4ην Φεβρουαρίου πρὸς τοὺς Κληρικοὺς καὶ Καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Μαϊάμης Φλωρίδος ὁ Ἐπίσκοπος τοῦ Pittsburgh, Pennsylvania Σεβασμιώτατος John Wright τονίσας ὅτι «εἶναι εὐρεῖα ἡ παρανόησις τῆς συσχετίσεως τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τὴν ὁποίαν καλεῖ ὁ Πάπας Ἰωάννης, μετὰ τὴν Οἰκουμενικὴν κίνησιν. Ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἔχει νὰ ἀσχοληθῇ πρωτίστως μετὰ τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν... Σκοπὸν ἔχει νὰ ἐκθέσῃ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν σύγχρονον ζωὴν καὶ σκέψιν. Αἱ Ἐφημερίδες καὶ τὰ Περιοδικὰ παρουσίασαν εἰς ἀναλυτικὰ ἄρθρα τῶν τῆν Σύνοδον ὡς σκοποῦσαν νὰ ἐνώσῃ ὅλα τὰ Προτεσταντικὰ στοιχεῖα μετὰ τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν. Οἱ ἄρθρογράφοι οὗτοι θὰ ἀπογοητευθοῦν, διότι σκοπὸς τῆς Συνόδου δὲν εἶναι τὸσον νὰ συναγάγῃ ὄλους εἰς μίαν μεγάλην καὶ εὐτυχεῖ οἰκογένειαν, ἀλλὰ νὰ διευλευκάνῃ τὴν διδασκαλίαν καὶ νὰ ἐκκαθάρῃ τὴν πειθαρχίαν».

Τὰς ἰδίας ἀπόψεις ἐξέθηκεν ἐσχάτως καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς Γραμματείας τῆς Ἐνότητος ἐν τῷ Βατικανῷ Καρδινάλιος Αὐγουστῖνος Bea εἰς διάλεξιν αὐτοῦ δοθεῖσαν εἰς τὸ Παρίσι ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν Καθολικῶν Διανοουμένων. Παρόντες ἦσαν ἐκτὸς τοῦ Καρδινάλιου τῶν Παρισίων Σεβασμ. Feltin καὶ τοῦ ἐν Γαλλίᾳ Παπικοῦ Δελεγάτου Ἀρχιεπ. P. Bertoli πολλοὶ Ἀρχιερεῖς, Καθηγηταὶ καὶ ὁ τέως πρόεδρος τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν Marc Boegner. Μεταξὺ ἄλλων ὁ Καρδινάλιος εἶπεν ὅτι «Ἡ Σύνοδος τοῦ Βατικανοῦ δὲν θὰ εἶναι πράγματι Σύνοδος ἐνώσεως, ἀλλὰ δύναται νὰ ἐτοιμάσῃ τὸν δρόμον διὰ μίαν σύγκλησιν τῶν Χριστιανικῶν Σωμάτων ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας πρὸς συζήτησιν τῆς ἐνότητος». Μᾶλλον διπλωματικῆς

εὐστροφίας ἐνδεικτικὰ εἶναι καὶ ὅσα προσέθεσε σχετικῶς μὲ τὴν ἐπιβαλλομένην ἔρευναν τῆς διδασκαλίας πρὸς εὐρεσιν τῶν στοιχείων ἐκείνων, ἢ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔμφασις δύναται νὰ διαθέσῃ εὐμενῶς καὶ νὰ προετοιμάσῃ τοὺς μὴ Ρωμαιοκαθολικοὺς Χριστιανοὺς. Καὶ προσέθεσε: «Ἱστορικαὶ περιστάσεις ἔπαιξαν δυνατὸν ρόλον ἐν τῇ διαμορφώσει τῶν τύπων τῆς Καθολικῆς διδασκαλίας, οἱ ὅποιοι τύποι παρουσιάζουν μόνον ἀπόψεις τινὰς τῆς διδασκαλίας ἀντὶ τῆς πληρότητος καὶ τοῦ βάθους τῆς ἀληθείας. Πρέπει ἐπομένως νὰ διερευνησῶμεν τὰ στοιχεῖα τῆς διδασκαλίας, τὰ ὅποια ἐν τῇ ἐποχῇ μας ἐνέχουν μεγαλυτέραν σπουδαιότητα διὰ τοὺς μὴ Ρωμαιοκαθολικοὺς Χριστιανοὺς. Διὰ τοῦτο ἐτόνισεν ὁ Καρδινάλιος Βεα, ὅτι συμφωνεῖ μὲ τὸν Πάστορα Boegner τὸν εἰπόντα, ὅτι «Καίτοι σοβαρὰ εἶναι τὰ ζητήματα τὰ ὅποια χωρίζουν Καθολικοὺς καὶ Προτεστάντας ὅμως ἐκεῖνο τὸ ὅποion ἐνώνει αὐτοὺς εἶναι περισσότερον σπουδαῖον». Ἀναφερόμενος εἰς τὸ ζήτημα τοῦ Πρωτείου τοῦ Πάπα προσέθεσεν ὅτι «Ἡ Ἐκκλησία θεωρεῖ τοῦτο μέσον ὄχι κυριαρχίας ἀλλὰ ὑπηρεσίας».

Ἐπὶ τῆς ἰδίας γραμμῆς ἐδημοσίευσεν ἄρθρον ὁ ἐν Λονδίῳ βοηθὸς τοῦ Καρδινάλιου Βεα Σεβασμ. Ἀρχιεπίσκοπος J. C. Heeman, μέλος τῆς Ἀγγλικῆς Ἱεραρχίας ἐν τῇ ἐπιτροπῇ τῆς Χριστιανικῆς Ἐνότητος εἰς τὸ Περιοδικὸν Clergy Review τὸν παρελθόντα Ἰανουάριον ὑπὸ τὸν τίτλον «Οἱ Καθολικοὶ καὶ ὁ Διάλογος». Ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος οὗτος τῆς Liverpool τονίζει, ὅτι «Σήμερον καὶ ὁ μὴ πολιτισμένος Καθολικὸς δὲν θὰ περιέγραφεν ὡς αἰρετικὸν ἕνα εἰλικρινῆ μὴ Καθολικόν. Δὲν εἶναι ὑποχώρησις τῶν Καθολικῶν ἀρχῶν ἢ ἀποφυγὴ χρήσεως προσβλητικῶν λέξεων. Ὅσον περισσότερον πλησιάζομεν καὶ γνωρίζομεν τὰς ἄλλας θρησκείας τόσο περισσότερον τὰς θαυμάζομεν. Ἄλλως τε δὲν εἶναι λάθος ἰδικόν των ἂν δὲν ἔχουν τὴν πίστιν μας. Εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν οἱ φίλοι τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὀλίγοι καὶ οἱ ἐχθροὶ Αὐτοῦ κομπάζουν διὰ τὰς κατακτήσεις των, εἶναι λογικὸν νὰ χαίρωμεν διὰ τὴν αὐξήσιν τῆς ἀγάπης καὶ τὴν ἀμοιβαίαν κατανόησιν τῶν Χριστιανῶν».

Τὴν γνωστὴν ταύτην τάσιν Ρωμαιοκαθολικῶν τινων ἐκαυτήριασεν ἐσχάτως εἰς ἄρθρον του ὁ διευθυντῆς τοῦ εὐρυτάτης κυκλοφορίας Ρωμαιοκαθολικοῦ Περιοδικοῦ America τῆς Νέας Ὑόρκης Ἰησουίτης ἱερεὺς Walter M. Abbot τὴν 27ην παρελθόντος Ἰανουαρίου. Γράφει, «Οἱ ὑπερστρατευόμενοι Καθολικοὶ τῶν ὁποίων ἢ ἐχθρότης πρὸς τοὺς Προτεστάντας εἶναι γνωστὴ ἀποτελοῦν ἐμπόδιον εἰς τὴν κίνησιν τῆς Χριστιανικῆς ἐνότητος. Δὲν βλέπουν τίποτε εἰς τὸν Προτεστάντισμὸν παρὰ αἵρεσιν... Διὰ τοὺς φανατικούς τούτους ἢ κινήσεις τῆς Χριστιανικῆς ἐνότητος εἶναι πόλεμος, τοῦ ὁποίου τὸ ἀποτέλεσμα πρέπει νὰ εἶναι ἄνευ ὄρων ὑποχώρησις εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν».

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω δύναται τις νὰ ἴδῃ καὶ νὰ ἐκτιμῆσῃ τὴν σύνεσιν τῆς Α. Ἀγιότητος τοῦ Πάπα Ἰωάννου τοῦ 23ου, ὅστις ἀγρυπνῶν διὰ τὴν ἐνότητα τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας τῆς ὁποίας προΐσταται, κατενόησεν ὅτι ἡ σύγκλησις Πανρωμαιοκαθολικῆς Συνό-

δου εἶναι κάτι τὸ ἐπιβεβλημένον διὰ τὴν προστασίαν τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας του καὶ τὴν περιφρούρησιν τῶν φρονημάτων ὄχι μόνον τοῦ Λαοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν Θεολόγων καὶ τῶν μελῶν τῆς Καθολικῆς Ἱεραρχίας. Κατὰ τὴν ἐπικρατήσασαν συνήθειαν δὲν παρέλειψεν ἡ Α.Α. ὁ Πάπας εἰς τὴν ἐγκύκλιον τῆς 29ης Ἰουνίου 1959, δι' ἧς καλεῖ τὴν Δευτέραν Σύνοδον τοῦ Βατικανοῦ νὰ ὑποδείξῃ ἐν σχήματι εὐχῆς, ὡς «Qui apostolica hac sede seiuncti sunt» (οἱ ἐκ τῆς Ἀποστολικῆς ταύτης ἑδρας ἀπομεμακρυσμένοι) ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τὴν ἐνότητα τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας) ἐκζητήσουν τὴν ἐνότητα, δι' ἣν ὁ Κύριος ἐδεήθη εἰς τὸν οὐρανίον αὐτοῦ Πατέρα».

Ἡ κατάληξις αὕτη τῆς ἐγκυκλίου Ad Petri Cathedram ἐγένετο ἀφορμὴ, ἵνα διατυπωθῶν πολλὰ ἀπόψεις ὡς πρὸς τὰς ἐπιδιώξεις τῆς Συνόδου. Ὡς ἐδείχθη οἱ σκοποὶ τῆς Συνόδου ἀποβλέπουν κυρίως εἰς τὴν διασφάλισιν τῆς ἐνότητος αὐτῆς ταύτης τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

Δι' ἡμᾶς τοὺς Ὀρθοδόξους ἢ διαλεύκανσις τῶν σκοπῶν τῆς Συνόδου ταύτης θὰ ἔδει νὰ παράσχη τὴν εὐκαιρίαν, ἵνα ἐκτιμῆσωμεν διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν τὰς Διεκκλησιαστικὰς σχέσεις, τὰς ὁποίας ἐν τῇ προορατικότητι Αὐτοῦ ἐνεκαινίασε τὸ σεπτὸν Κέντρον τῆς Ὀρθοδοξίας, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως, πρὸς καλλιέργειαν τοῦ πνεύματος τῆς ἀγάπης, πρὸς αὐξήσιν τῶν φίλων τοῦ Χριστοῦ καὶ παρουσίας τῆς ἐνοίας τῆς ἐνότητος ὡς ὁδοῦ καὶ μεθόδου, διὰ τῆς ὁποίας μίαν ἡμέραν θὰ ὀδηγηθῶν οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὴν τῶν πάντων ἑνωσιν.

Ἄλλ' ἐάν, ὡς ἐδείχθη, ἐσωτερικὴ κρίσις προεκάλεσε τὴν Δευτέραν Σύνοδον τοῦ Βατικανοῦ πύεσσα εἰς τοῦτο τὴν ἀπόφασιν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς ἡγεσίας δὲν θὰ ἔπρεπε ἢ ἀναγνώρισις ἐσωτερικῆς κρίσεως ἐν τῷ Σώματι τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας νὰ προκαλέσῃ ἀνάλογον κίνησιν; Ἀναμφιβόλως κρίσις σοβαρὰ καὶ ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ἀπὸ πολλοῦ σοβεῖ καὶ ἀμβλύνει τὰς συνειδήσεις καὶ τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ Λαοῦ. Εἶναι ὄντως μέγα εὐτύχημα, ὅτι ἡ ἐν Ρόδῳ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον, πρωτοβουλία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κληθεῖσα Πανορθόδοξος Διάσκεψις κατ' εὐδοκίαν Θεοῦ ἔθεσε εἰς κίνησιν τὴν Πανορθόδοξον σκέψιν εἰς μελέτην Θεολογικῶν καὶ Πρακτικῶν θεμάτων διὰ νὰ ἀσχοληθῇ ἐπ' αὐτῶν ἡ Προσυνόδος. Ἄλλὰ πότε αὕτη θὰ κληθῇ; Εὐχόμεθα νὰ μὴ ἀργήσῃ, ἵνα μὴ ἐξατμισθῇ ὁ ἐνθουσιασμός, τὸν ὁποῖον ἐδημιούργησεν ἡ Διάσκεψις τῆς Ρόδου, ποὺ εἶναι κατόρθωμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατριάρχου Παναγιωτάτου κ. κ. Ἀθηναγόρα.

Καὶ αἱ μὲν περὶ τὰ Θεολογικὰ θέματα μελέται καὶ προετοιμασίαι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι καινοτόμοι, ἀλλ' εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκφραστοῦν μὲ νέον τρόπον. Non nova sed nove. Οἱ δὲ μελετώντες τὰ κοινω-νικά ζητήματα τὰ σχετιζόμενα μὲ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, ἐν ἧ Κλήρος καὶ Λαὸς συμμετέχει, δέον ὅπως ἀξιολογήσουν τὴν ἐποχὴν μας καὶ ἐνίδουν τὴν πραγματικότητα καὶ εἰσηγηθῶν μέτρα προστατευτικὰ τῆς ζωῆς μέσα εἰς τὰ ὄρια τῆς χριστιαν-

νικῆς ἠθικῆς πρὸς περιφρούρησιν τοῦ Ὁρθοδόξου φρονήματος ὄχι μὲ ἀοριστίας ἠντλημένας ἐκ τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀπωτάτου παρελθόντος, ἀλλὰ διὰ Κανόνων χριστιανικῶν καὶ Ὁρθοδόξων ἐξυπηρετούντων τὴν σύγχρονον πραγματικότητα μὲ τὰ προβλήματα τῆς καὶ τὰς πιέσεις τῆς, μὲ τὴν ἐκμηδένισιν τοῦ διαστήματος καὶ τὴν ἄρσιν τῶν ὀρίων ποῦ ἄλλοτε ἐνέκλειον τοὺς Λαοὺς εἰς στενὰ γεωγραφικὰ ὄρια. Βεβαίως ὁ ἄνθρωπος εἶναι πάντοτε ὁ ἴδιος, ὄντοτης ἀμφίβιος ποῦ ζῆ εἰς τὸν χῶρον τῆς ὕλης, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν χώραν τοῦ πνεύματος, τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς κακίας ἐρασθῆς, τῆς προόδου καὶ τῆς στασιμότητος αἵτιος, τοῦ Θεοῦ συνεργός καὶ τοῦ σατανᾶ συνέταιρος. Οἱ καιροὶ ὅμως ἀλλάζουσιν. Καὶ ἡ ἀλλαγὴ πολλάκις τὸν περισφίγγει μὲ τὸν κλοιὸν νέων ὑποχρεώσεων καὶ καθηκόντων, ἡ ἀντιμετώπισις τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖ προσοχὴν ἀλλὰ καὶ καθοδήγησιν ἀπὸ μέρους ἐκείνων ποῦ ὁ Χριστὸς ἔταξε συνεχιστὰς τοῦ ἔργου Του καὶ διαδόχους τῶν Ἀποστόλων Του. Δὲν εἶναι δυνατὸν συνταγαὶ βοηθείας παρασχεθεῖσαι ἐν ἡμέραις βιαίων κρίσεων, καὶ κατόπιν προσευχῶν καὶ ἀγῶνων, πρὸ δεκαπέντε αἰῶνων, ὑπὸ τῶν Ἐπισκόπων, ἐπηρεαζόμενων ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς ἐποχῆς των, νὰ προσφέρωνται καὶ σήμερον, καὶ μάλιστα χωρὶς ἐρμηνείαν καὶ κατανόησιν. Καὶ ἐκεῖνοι μὲν προσέφεραν ὅ,τι ἠδύνατο, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς ἀνάγκας καὶ τὰ Θεολογικὰ καὶ πρακτικὰ προβλήματα τῆς ἐποχῆς των. Ἡμεῖς τί προσεφέραμεν; Καυχώμεθα δι' ὅσα Ἐκεῖνοι ἐν τῇ ἀγιότητί των καὶ διὰ τῆς θυσίας καὶ τῶν διωγμῶν, οὓς ὑπέστησαν, ἐκκληρονόμησαν εἰς ἡμᾶς. Ἡμεῖς τί θὰ κληρονομήσωμεν εἰς τοὺς διαδόχους μας; Τὴν ἐγκαύχησιν τοῦ μεγαλειώδους παρελθόντος, τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος τῆς Ἐκκλησίας; Ἀλλὰ ἀρκούμενοι εἰς τὴν ἐγκαύχησιν παρουσιαζόμεν τὴν Ἐκκλησίαν μας εἰς τοὺς ἐντὸς καὶ εἰς ἐκτὸς αὐτῆς θησαυροφυλάκιον ἀρχαίων καὶ ἀξιολόγων στοιχείων διότι εἶναι παραγωγὴ τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν Πατέρων μας, οἱ ὅποιοι ἐστάθησαν διδάσκαλοι καὶ ἐρμηνεῖς δυναμικῶν εἰσηγήσεων πνευματικῆς ἀναμορφώσεως ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς ἐποχῆς των.

Ἡ σύγχρονος Ἑλληνορθόδοξος Ἐκκλησία μας ἐμπνεομένη ἀπὸ τὰ μεγάλα παραδείγματα τῶν ἀναμορφωτῶν καὶ ἀγίων Διδασκάλων Τῆς δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν δοκιμαζομένην ζωὴν μας μὲ δυναμισμόν καὶ ἀποφασιστικότητα; Χωρὶς νὰ κρύπτεται ὀπισθεν τοῦ δακτύλου τῆς σεμνοτυφίας καὶ τοῦ γεροντισμοῦ καὶ τῆς πολυχρονίου ἀναβολῆς καὶ ἀποβλέπουσα εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν Ὁρθοδόξων Παραδόσεων ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς κρισιμότητος τῶν καιρῶν μας, ἀναμφιβόλως θὰ ἔδει καὶ δύναται νὰ προσφέ-

ρῇ τὴν ἡγετικὴν Αὐτῆς αὐθεντίαν καὶ νὰ ἐξυγιάνῃ τὰ κατ' αὐτὴν ἀσθενῆ καὶ τοὺς ἐκτὸς Αὐτῆς νὰ συνδράμῃ καὶ εἰς τοὺς Λαοὺς γενικῶς νὰ ὁμιλήσῃ τὴν ὁμιλίαν τὴν παλαιὰν ἀλλὰ μὲ νέον τρόπον πρακτικὸν καὶ προσγειωμένον καὶ τὰ ἄνω ὑπαινισσόμενον.

Ἡ ὑπόδειξις τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Ἀθηναγόρα ἀπευθυνθεῖσα ἀπὸ ἐτῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Κληρικολαϊκοῦ Συνεδρίου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς ἐν Βοστώνῃ τὸ 1946 πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ διδασκάλους, ἡ ἐρμηνεύσασα τὴν ἀνάγκην τῆς στροφῆς τῆς προσοχῆς μας πρὸς τὸν Νεοπαισισμόν αὐτὸ ἀκριβῶς ἠγνῶει καὶ αὐτὸ καὶ σήμερον ἐπαναλαμβάνει. Ὅχι νέα, ἀλλὰ μὲ νέον τρόπον ἐφαπτόμενον τῆς σημερινῆς πραγματικότητος, μὲ τὰ ἠθικὰ καὶ κοινωνικὰ τῆς αἰτήματα, μὲ τὸ πνεῦμα τῆς οἰκουμενικότητος καὶ τῶν διαχριστιανικῶν σχέσεων, μὲ τὴν ἀπάτην τοῦ Κομμουνισμοῦ καὶ τῆς ὑλοκρατικῆς ἐρμηνείας τῆς ἱστορίας, μὲ τὴν ἀλματώδη πρόδον τοῦ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ ἀριθμοῦντος 21 Συνόδους καὶ τὴν διηνεκῆ συγχρότησιν τοῦ πολλαχῶς τετμημένου Προτεσταντισμοῦ. Πλὴν ἡ καινότης τῶν παλαιῶν σχημάτων καὶ τῶν θέσεων τῆς χριστιανικῆς ζωῆς ἀπαιτεῖ καὶ θάρρος καὶ σύνεσιν καὶ ὀρθόδοξον φρόνημα καὶ ἀνυπόκριτον πεποίθησιν. Μόνον κατὰ τοιοῦτον τρόπον εἶναι δυνατὸν νὰ ἀντιμετωπισθοῦν τὰ αἰτήματα τῆς ἐποχῆς μας καὶ νὰ ἐκφρασθῇ ἡ ἀπάντησις μας εἰς αὐτὰ ἐν πνεύματι Χριστοῦ, ὅπως ἐξεφράσθη ὑπὸ τῶν Πατέρων μας τῶν ἐπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ποῦ εἶναι δείγματα φαεινὰ τοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς πρωτοβουλίας τῶν ἡγουμένων τῆς Μιάς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας μας.

† Ὁ Ἐλαίας ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

Ἑλληνορθόδοξος Μητροπολίτης ἐν Καναδᾷ

Τορόντο, 6 Μαρτίου 1962.

ΑΔΕΛΦΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΥΠΟ

ΑΡΧΙΜ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΑΘ. ΚΑΛΥΒΑ

Ἀθήναι 1962. Σελ. 311.

Τιμᾶται δρχ. 30.

Ἐκδοσις Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἀδελφότητος «Κυψέλη». Πωλεῖται εἰς τὰ κεντρικὰ Βιβλιοπωλεῖα ὡς καὶ παρ' ἡμῖν.

Ο ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΕΝ ΤΗ ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑ*

Ἐγκωμιαστικά λέξεις καὶ φράσεις εἰς τὴν ἱεράν Ἀκολουθίαν τῆς Γ' Νοεμβρίου τοῦ ἱσίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω μνημονευθεισῶν, δύο γνωστῶν καὶ ἐν λειτουργικῇ χρήσει εὐρισκομένων ἱερῶν Ἀκολουθιῶν τῆς ΚΓ' Ἀπριλίου καὶ τῆς Γ' Νοεμβρίου, ὑπῆρχε ἀνέκδοτος, μέχρι τοῦ ἔτους 1959, πλήρης Ἀκολουθία «εἰς τὴν Ἀνακομιδὴν τοῦ λειψάνου τοῦ Ἁγίου Γεωργίου», διὰ τὴν κατὰ τὴν Γ' Νοεμβρίου, ὡς γνωστόν, τελουμένην μνήμην τῆς ἀνακομιδῆς ταύτης, ἣτις Ἀκολουθία ἐποιήθη ὑπὸ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, τυχάνουσα τελείως διάφορος ἐκείνης ἢ ὅποια εἶναι τετυπωμένη εἰς τὸ ἐν χρήσει Μηναῖον τοῦ Νοεμβρίου, μετὰ τὴν ἐξῆς λεπτομέρειαν, ὅτι, δηλαδή, τὸ 1ον καὶ 3ον Ἀπόστιχον τοῦ Μεγάλου Ἐσπερινοῦ, τὸ Κοντάκιον καὶ ὁ Οἶκος, προέρχονται ἐκ τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Μηναιῖου τῆς Γ' Νοεμβρίου καὶ ἔχουν τροποποιηθῆ φραστικῶς κατ' ἐλάχιστον ὑπὸ τοῦ ὁσίου Νικοδήμου εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ ποιηθεῖσαν, ὡς ἄνω, πλήρη Ἀκολουθίαν.

Ὁ ὁσιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης⁸, ὅστις εἶχεν ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ παλαιὰς ἐκδόσεις Μηναιῶν, εἰς τὸν πολῦτιμον «Συναξαριστήν» του⁹, καὶ δὴ εἰς τὴν Γ' Νοεμβρίου, σημειοῖ ταῦτα ἐπὶ τοῦ προκειμένου: «Σημείωσε — γράφει — ὅτι ἡ ἐμὴ ἀδυναμία ἐφιλοπόνησεν εἰς τὴν Ἀνακομιδὴν ταύτην τοῦ λειψάνου τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ἀκολουθίαν τελείαν, ἐπειδὴ ἐν τοῖς Μηναῖοις οὐδὲ γρὺ περι αὐτῆς ἀναφέρεται ὁμοίως καὶ ἐγκώμιον ἀπλοϊκῆ φράσει συντεθειμένον...».

Ἡ ὡς ἄνω ἀνέκδοτος παραμείνασα ἱερά Ἀκολουθία εἰς «τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐν Λύδδῃ ναοῦ τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, ἥτοι τὴν Ἀνακομιδὴν ὁμοῦ καὶ κατὰ θεσιν τοῦ ἁγίου σώματος αὐτοῦ», ἐδημοσιεύθη εἰς καλλιτεχνικὸν Τεύχος, ἐν ἔτει 1959, ὑπὸ τοῦ ὁσιωτάτου ἱερομονάχου Σεραφεῖμ Κάρτσωνα, εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, «προστάτου» τῆς Καλύβης αὐτοῦ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἀσκητῶν, τῆς κειμένης ἐν τῇ ἐν Ἀγίῳ Ὀρει Ἀθῶ Σκῆτι τῆς Ἀγίας Ἄννης.

Τὸ ὡς ἄνω Τεύχος φέρει τόνδε τὸν τίτλον. «Τεύχος ἱερὸν περιέχον πλήρεις τὰς πανηγυρικὰς Ἀκολουθίας τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου ἥτοι τῆς 23ης Ἀπριλίου καὶ τῆς 3ης Νοεμβρίου, καθ' ἣν τελεῖται ἡ Ἀνακομιδὴ τοῦ σεπτοῦ αὐτοῦ λειψάνου, νῦν τὸ πρῶτον ἐκδιδόμενον ὑπὸ Σεραφεῖμ ἱερομονάχου Κάρτσωνα».

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 364 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

8. Βλέπε τὸ κλασσικὸν ἔργον τοῦ Μοναχοῦ Θεοκλήτου Διονυσιάτου «Ὁ Ἁγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, ὁ βίος καὶ τὰ ἔργα του, 1749—1809», Ἀθῆναι 1959.

9. Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου «Συναξαριστής», τόμος Α', Ζάκυνθος, ἈΩΞΗ', σελ. 219, σημ. 2.

Ἡ διαλεφθεῖσα ἱερά Ἀκολουθία περιλαμβάνεται μεταξύ τῶν σελίδων 49-84 τοῦ εἰρημένου Τεύχους, περιέχονται δὲ ἐν αὐτῇ αἱ ἀκόλουθοι ἐγκωμιαστικά λέξεις καὶ φράσεις.

Ἄγιος. Δ' Κεκραγάριον (Τροπάριον) Μικροῦ Ἐσπερινοῦ. — Γ' Κεκραγάριον Μεγάλου Ἐσπερινοῦ. — Γ' Κάθισμα. — Α' Τροπάριον Δ' ὥδης. — Α' Τροπάριον Θ' ὥδης. — Α' Τροπάριον Αἰώνων.

Ἄγιος ἐνδοξος μεγαλομάρτυς. Συναξάριον.

Ἀδάμας ἄρρηκτος. Γ' Κεκραγάριον Μικροῦ Ἐσπερινοῦ.

Ἀθλήσας ἐν τῇ Δύσει πρότερον, ὄλον τὸν κόσμον ἠϋφρανε. Α' Τροπάριον Λιτῆς.

Ἀθλητῆς. Β' Τροπάριον Αἰώνων. — Δοξαστικὸν Αἰώνων.

Ἀθλητῆς μέγалаθλος. Γ' Τροπάριον Λιτῆς.

Ἀθλητῆς τοῦ Χριστοῦ μυριόνικος. Δ' Τροπάριον Λιτῆς.

Ἀθλητῆς τροπαιοφόρος. Δοξαστικὸν Λιτῆς.

Ἀθλοφόρος. Γ' Ἀπόστιχον Μεγάλου Ἐσπερινοῦ. — Β' Τροπάριον Λιτῆς. — Α' Ἐξαποστειλάριον. — Β' Ἐξαποστειλάριον.

Ἀθλοφόρος Χριστοῦ. Δοξαστικὸν Ἐσπερινοῦ. — Δοξαστικὸν Ἀποστίχων Μεγάλου Ἐσπερινοῦ. — Οἶκος.

Ἀθλοφόρων ἡ δόξα καὶ πάντων τῶν ὀρθοδόξων ὁ φύλαξ καὶ τὸ καύχημα. Α' Τροπάριον Λιτῆς.

Αἰδῖος κληρονόμος τῆς ἄνω ζωῆς. Γ' Τροπάριον Αἰώνων.

Ἀντίληψις ὀξεῖα τῶν πασχόντων Οἶκος.

Ἀντίληψις τῶν προσκαλουμένων (αὐτόν). Γ' Τροπάριον Αἰώνων.

Ἀξιόγαστος. Α' Ἐξαποστειλάριον.

Γενόμενος πᾶσι πάντα τοῖς θαύμασι. Γ' Ἀπόστιχον Μεγάλου Ἐσπερινοῦ. (Πρβλ. Α' Κοριθ. θ', 22: «... τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω»).

Γενναῖος ἀδάμας. Α' Κάθισμα.

Γενναῖος ἐν μάρτυσι. Γ' Κεκραγάριον Μικροῦ Ἐσπερινοῦ. — Α' Τροπάριον Αἰώνων.

Γενναῖος μάρτυς Κυρίου. Α' Ἐξαποστειλάριον.

Γίγας ταχύς. Γ' Ἀπόστιχον Μεγάλου Ἐσπερινοῦ. (Πρβλ. Ψαλμ. ιη', 6: «Ἐν τῷ ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ὡς νυμφίος ἐκπορευόμενος ἐκ παστοῦ αὐτοῦ. Ἀγαλλιάσεται ὡς γίγας δραμεῖν ὁδὸν αὐτοῦ»).

Γλυκὸ πρᾶγμα τε καὶ ὄνομα πιστοῖς. Γ' Τροπάριον Αἰώνων.

Γυκύτερον τοῖς πᾶσι πρᾶγμα
ἅμα καὶ ὄνομα. Β' Τροπάριον Δ' ᾠδῆς.

Δεξιόμενος θαυμάτων χάριν πα-
ρὰ Χριστοῦ. Δοξαστικὸν Ἀποστίχων Με-
γάλου Ἑσπερινοῦ.

Διασώζων τὰ σήμαντρα ἐν λει-
ψάνοις (αὐτοῦ) ἀγιότητος ἅπαντα. Β'
Ἀπόστιχον Μεγάλου Ἑσπερινοῦ.

Δοῦς τὸ σῶμα αὐτοῦ προθύμως
εἰς θάνατον. Γ' Τροπάριον Λιτῆς.

Δυσωπῶν τὸν Σωτῆρα ὑπὲρ τῶν
ψυχῶν ἡμῶν. Α' Τροπάριον Λιτῆς.

Ἐγκαλλώπισμα τῶν μαρτύρων
καὶ καύχημα. Γ' Τροπάριον Αἰών.

Ἐκλυτρούμενος τοὺς ἐν ποικί-
λοις πειρασμοῖς. Γ' Ἀπόστιχον Μεγάλου
Ἑσπερινοῦ.

Ἐκλύτρωσις ταχεῖα αἰχμαλώ-
των. Οἶκος.

Ἐναθλήσας ἀπτοήτως, νομίμως.
Δοξαστικὸν Ἀποστίχων Μεγάλου Ἑσπερινοῦ. (Πρβ.
Β' Τιμ. β', 5: «Ἐὰν δὲ καὶ ἀθλή τις, οὐ στεφανου-
ται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ»).

Ἐνδοξος Α' Κεκραγάριον Μικροῦ Ἑ-
σπερινοῦ. — Α' Θεοτοκίον Κάθισμα. — Β' Τροπά-
ριον Α' ᾠδῆς.

Ἐνεγκῶν πολλὰς τὰς βασάνους.
Δοξαστικὸν Λιτῆς.

Ἐδσεβείας ἔρεισμα. Γ' Τροπάριον Αἰ-
ών.

Ἡλιος ἐν τοῖς ἄστροις. Οἶκος.
Ἡλιος πάμφωτος. Β' Τροπάριον Α'
ᾠδῆς.

Ἡλιος πρῶην δύνας ἐν γῆ, νῦν
ὡς ἐξ ἀνατολικοῦ ὀρίζοντος τοῦ
τάφου πάλιν ἀνέτειλε, διὰ τῶν σε-
πτῶν καὶ θαυματοβρῦτων αὐτοῦ
λειψάνων, κροκοειδεῖς ἀκτῖνας ἀ-
φιεῖς χαρισμάτων ποικίλων, καὶ
ὁσμὴν ἐκπέμπων οὐράνιον. Δοξα-
στικὸν Μεγάλου Ἑσπερινοῦ.

Θανὼν οὐκ ἀπέθανε, ἀλλὰ ζῆ
πάντοτε, φθειγόμενος καὶ ζῶν πα-
ραδόξως (δίκαιοι γὰρ ζῶσιν εἰς ἅ-
παντα αἰῶνα). Γ' Τροπάριον Η' ᾠδῆς.

Θεῖος ἀθλητής. Α' Θεοτοκίον Κάθισμα.

Θεραπεύων δωρεὰν τὰ τῆς ψυ-
χῆς καὶ τοῦ σώματος πάθη. Α' Τρο-
πάριον Λιτῆς.

Θεράπων γνήσιος τοῦ Σωτῆρος.
Δοξαστικὸν Μικροῦ Ἑσπερινοῦ.

Θεράπων Κυρίου. Γ' Κεκραγάριον Μι-
κροῦ Ἑσπερινοῦ.

Θεσπέσιος. Α' Ἐξαποστειλάριον.

Θησαυρὸς (τῶν) πενήτων. Δοξαστι-
κὸν Ἀποστίχων Μεγάλου Ἑσπερινοῦ.

Ἰατρός (τῶν) ἐν νόσοις. Δοξαστι-
κὸν Ἀποστίχων Μεγάλου Ἑσπερινοῦ.

Ἰώμενος νοσοῦντας. Γ' Ἀπόστιχον
Μεγάλου Ἑσπερινοῦ.

Ἰώμενος πάθη ποικίλα. Β' Ἀπό-
στιχον Μεγάλου Ἑσπερινοῦ.

Κυβερνήτης (τῶν) ἐν θαλάσσει. Δο-
ξαστικὸν Ἀποστίχων Μεγάλου Ἑσπερινοῦ.

Λαμπρὸς ἀριστεύς τῆς Τριά-
δος. Α' Τροπάριον Λιτῆς.

Μάρτυς. Α' Κεκραγάριον Μικροῦ Ἑσπερι-
νοῦ. — Δ' Κεκραγάριον Μικροῦ Ἑσπερινοῦ. — Β'

Κεκραγάριον Μεγάλου Ἑσπερινοῦ. — Δ' Κεκρα-
γάριον Μεγάλου Ἑσπερινοῦ. — Γ' Τροπάριον Α'

ᾠδῆς. — Β' καὶ Γ' Τροπάρια Γ' ᾠδῆς. — Κάθισμα
μετὰ τὴν Γ' ᾠδῆν. — Α' καὶ Β' Τροπάρια Δ' ᾠδῆς. —

Α' καὶ Β' Τροπάρια Ε' ᾠδῆς. — Α' Τροπάριον ΣΤ'

ᾠδῆς. — Στίχοι μετὰ τὸ Συναξάριον. — Α' Τρο-
πάριον Η' ᾠδῆς. — Β' Τροπάριον Θ' ᾠδῆς.

Μάρτυς πολὺαθλος. Γ' Κάθισμα.

Μάρτυς τοῦ Κυρίου. Γ' Τροπάριον Ε'
ᾠδῆς.

Μάρτυς Χριστοῦ. Γ' Ἀπόστιχον Μι-
κροῦ Ἑσπερινοῦ.

Μεγάλαθλος. Δοξαστικὸν Μικροῦ Ἑσπε-
ρινοῦ.

Μεγαλομάρτυς. — Β' Τροπάριον ΣΤ' ᾠδῆς.
Μέγας. Β' Ἀπόστιχον Μικροῦ Ἑσπερινοῦ.

Μέγας ἀριστεύς. Α' Κάθισμα.

Μέγα Τρόπαιον (τῶν) τροπαίων.
Γ' Τροπάριον Αἰών.

Μέγιστος ἀθλοφόρος. Δοξαστικὸν
Ἀποστίχων Μεγάλου Ἑσπερινοῦ.

Μέγιστος ἐν τοῖς ἄθλοις. Οἶκος.
Μελέτημα ἡδὺ νοός. Β' Τροπάριον
Δ' ᾠδῆς.

Μεταβάς εἰς τὸ φίλον ἔδαφος
τῆς Ἀνατολῆς, πάλιν ἐπέστη ἡ-
μῖν σήμερον, ὡς ἰατρός οὐράνιος
διὰ τῆς τῶν λειψάνων αὐτοῦ κα-
ταθέσεως. Α' Τροπάριον Λιτῆς.

Ναὸς πανάγιος (τῆς ἀγιστικῆς
τοῦ Πνεύματος χάριτος). Δοξαστικὸν
Αἰών.

Νυμφίος φαιδρὸς ἐκ παστοῦ ὡ-
ραίου ἐξερχόμενος. Β' Ἀπόστιχον Με-
γάλου Ἑσπερινοῦ. (Πρβλ. Ψαλμ. ιη', 6: «... καὶ
αὐτὸς ὡς νυμφίος ἐκπορευόμενος ἐκ
παστοῦ αὐτοῦ»),

Ἐξαποστειλάριον.

Ἐξαποστειλάριον.

Ἐξαποστειλάριον.

Ἐξαποστειλάριον.

Ἐξαποστειλάριον.

Ἐξαποστειλάριον.

Παμμάκαρ. Β' Ἀπόστιχον Μεγάλου Ἑσπερινοῦ.— Α' Τροπάριον Α' ᾠδῆς.

Πανάγιος. Δοξαστικὸν Ἀποστίχων Μεγάλου Ἑσπερινοῦ.

Παναοίδιμος. Γ' Κάθισμα.

Παναοίδιμος μάρτυς. Β' Ἐξαποστειλάριον.

Πανένδοξος μάρτυς. Γ' Τροπάριον Λιτῆς.

Παραμυθία (τῶν) ἐν θλίψεσι. Δοξαστικὸν Ἀποστίχων Μεγάλου Ἑσπερινοῦ.

Πεσῶν ὡς κόκκος σίτου εἰς τὴν γῆν, διὰ τῆς μαρτυρικῆς (του) τελειώσεως καὶ καταλλήλως τῇ (αὐτοῦ) κλήσει γεωργηθεῖς ὑπὸ τῆς ἐν (αὐτῷ) τοῦ Θεοῦ χάριτος, ὡς στάχυς ὠραῖος, σήμερον πολύχουν τὸν καρπὸν ἀποδέδωκε, διὰ τῆς ἐκ τάφου ἀνακομιδῆς τῶν ἱερῶν (αὐτοῦ) λειψάνων. Β' Τροπάριον Λιτῆς. (Πρβλ. Ἰωαν. ιβ', 24: «... ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσῶν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει, ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ πολλὸν καρπὸν φέρει»).

Πολύαθλος. Α' Κεκραγάριον Μικροῦ Ἑσπερινοῦ.

Πρηστῆρ φλογίζων τοὺς δαίμονας. Οἶκος.

Προστάτης (τῶν) ἁμαρτωλῶν. Δοξαστικὸν Ἀποστίχων Μεγάλου Ἑσπερινοῦ.

Προστάτης ἄριστρος. Κάθισμα μετὰ τὸν Πολυέλεον.

Προστάτης ἡμῶν. Α' Θεοτοκίον Κάθισμα.

Προστάτης καὶ πρὸς Θεὸν πρεσβευτῆς θερμότατος. Δοξαστικὸν Μικροῦ Ἑσπερινοῦ.

Προφθάνων πανταχοῦ θερμῶς. Δοξαστικὸν Μεγάλου Ἑσπερινοῦ.

Ρυόμενος αἰχμαλώτους. Γ' Ἀπόστιχον Μεγάλου Ἑσπερινοῦ.

Ρύστης (τῶν) ἐν κινδύνοις. Δοξαστικὸν Ἀποστίχων Μεγάλου Ἑσπερινοῦ.

Σοφός. Δοξαστικὸν Λιτῆς.

Στερρός. Α' Κεκραγάριον Μεγάλου Ἑσπερινοῦ.

Στρατάρχης. Α' Τροπάριον Γ' ᾠδῆς.

Στρατηλάτης Κυρίου. Β' Ἐξαποστειλάριον.

Συνοδίτης (τῶν) ὁδοιπόρων. Δοξαστικὸν Ἀποστίχων Μεγάλου Ἑσπερινοῦ.

Τροπαιοφόρος. Γ' Κεκραγάριον Μικροῦ Ἑσπερινοῦ. Γ' Τροπάριον Λιτῆς.— Β' Τροπάριον Α' ᾠδῆς.— Γ' Τροπάριον Αἰνῶν.

Τροπαιοφόρος ἀθλητῆς. Δοξαστικὸν Μικροῦ Ἑσπερινοῦ.

Ἐπέρτερος κατάρας τοῦ Προπάτορος. Β' Τροπάριον Ε' ᾠδῆς.

Ἐγκωμιαστικαὶ λέξεις καὶ φράσεις εἰς τὸν Παρακλητικὸν Κανόνα εἰς τὸν Ἅγιον Γεώργιον.

Κατὰ τὸ ἔτος 1863 ἐξεδόθη, τὸ πρῶτον, ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Ἀργυρουπόλεως Σεραφεῖμ Βυζαντίου, βιβλίον τιλοφορούμενον «Θησαυρὸς Ἁγίων, περιέχων Παρακλητικοὺς Κανόνας εἰς διαφόρους Ἁγίους τοῦ ὄλου ἐνιαυτοῦ, ἐν τέλει δὲ προστεθήσαν καὶ τῶν Ἁγίων τούτων τὰ Μεγαλυνάρια». Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐξεδόθη εἰς δευτέραν ἐκδοσιν «συμπεληρωμένον καὶ διωρθωμένον ὑπὸ Στυλιανοῦ Κ. Ρηγοπούλου τὸ 1938» καὶ διὰ τετάρτην φορὰν ἐκυκλοφόρησεν «ἐπαρκῶς βελτιωμένον ὑπὸ Βασ. Στυλ. Ρηγοπούλου», ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Εἰς τὴν ὡς ἄνω λοιπὸν συλλογὴν Παρακλητικῶν Κανόνων εἰς διαφόρους Ἁγίους, ὑπάρχει καὶ «Κανὼν Παρακλητικὸς εἰς τὸν Ἅγιον Γεώργιον» (ἐκδοσις 4η, σελ. 145-153), περιλαμβάνων τὰς ἐπομένας ἐγκωμιαστικὰς λέξεις καὶ φράσεις, κατ' ἀλφάβητον.

Ἀθλητῆς. Β' Τροπάριον Α' ᾠδῆς.— Γ' Τροπάριον ΣΤ' ᾠδῆς.— Α', Β', Δ' Μεγαλυνάρια.

Ἀθλητῆς παναληθῆς τοῦ Σωτήρος. Τροπάριον πρὸ τοῦ Κανόνος.

Ἀθλητῶν ἢ ἀκρότης. Α' Τροπάριον Θ' ᾠδῆς.

Ἀθλοφόρος. Α' Τροπάριον Γ' ᾠδῆς.— «Δόξα» μετὰ τὸ Εὐαγγέλιον.

Ἀθλοφόρων ἐγκαλλώπισμα. Προσόμιον μετὰ τὸ τέλος τοῦ Κανόνος.

Αἰχμαλώτων ρύστης. Γ' Μεγαλυνάριον.

Ἀνάκτων ὑπέρμαχος. Γ' Μεγαλυνάριον.

Ἀνύσας μεγάλους ἄθλους ἐπὶ γῆς. Β' Τροπάριον ΣΤ' ᾠδῆς.

Ἀποθέμενος ὄλην βιωτικὴν τυραννίδα. Προσόμιον μετὰ τὸ Εὐαγγέλιον.

Ἀσθενούντων ἰατρός. Γ' Μεγαλυνάριον.

Γενναιότατος Χριστοῦ στρατηγίας. Τροπάριον πρὸ τοῦ Κανόνος.

Δεξάμενος φῶς τὸ νοητὸν ἐν τῇ καρδίᾳ. Α' Τροπάριον Ε' ᾠδῆς.

Δεσμευθεὶς διὰ Κύριον, πᾶσαν τοῦ Βελίαρ κακίαν ἔλυσε. Β' Τροπάριον Δ' ᾠδῆς.

Ἐνθεὸς καὶ φωτισμοῦ παντὸς ἐμπλεως. Γ' Τροπάριον Γ' ᾠδῆς.

Εὐσεβείας καὶ τῶν μαρτύρων τὸ κλέος. Γ' Τροπάριον Θ' ᾠδῆς.

Ἰατρός πανάριστος τῶν νόσων. Τροπάριον πρὸ τοῦ Κανόνος.

Καταυγαζόμενος μαρμαρυγαῖς

ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ Ο ΚΑΝΩΝ ΤΗΣ ΑΓΚΥΡΑΣ

Ὁ ἐν Παρισίοις διάκονος καὶ συντάκτης τοῦ «Οἰκογενειακοῦ Βήματος» κ. Σιμιγιᾶτος ἐπικρίνων τὸ ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» δημοσιευθὲν ἄρθρον μου περὶ τοῦ δεκάτου κανόνος τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ Συνόδου ἐκ προδήλου προκαταλήψεως παρουσιάζεται παραβλέπων τοῦ κυρίως διεφώνησα πρὸς τὸν σεβαστὸν μοι συνάδελφον κ. Παναγιωτίδην, ἀποδίδει δὲ καὶ εἰς ἐμὲ γνώμας, τὰς ὁποίας οὔτε εἰς τὸ ἄρθρον μου περιέλαβον, οὔτε θὰ ἐδεχόμην ποτὲ νὰ ὑποστηρίξω.

Ὁ κύριος Παναγιωτίδης δηλαδὴ ὑπεστήριξεν, ὅτι ὁ κανὼν τῆς Ἀγκύρας περιελάμβανεν τὸν μετὰ τὴν χειροτονίαν γάμον οὐ μόνον τῶν διακόνων, ἀλλὰ καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ὅτι τὴν διάταξιν ταύτην κατήργησε διὰ Νεαρᾶς αὐτοῦ ἀσφως ἐνεργῶν Λέων ὁ σοφός. Ἐγὼ δ' ἐξ ἄλλου ὑπεστήριξα, ὅτι ὁ κανὼν τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ συνόδου ἀναφέρεται εἰς μόνους τοὺς διακόνους, προέλαβον δὲ τὴν γενικωτέραν ἰσχὺν καὶ ἐφαρμογὴν αὐτοῦ σύγχρονοι ἄλλοι ἀντιτιθέμενοι πρὸς αὐτὸν κανόνες, ὁ πρῶτος τῆς Νεοκαισαρείας καὶ ὁ εἰκοστὸς ἔκτος ἀποστολικός. Πρὶν δ' ἀναμιχθῆ εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο Λέων ὁ σοφός ὠρίσθη ὁ ἔκτος κανὼν τῆς ἐν Τρούλλῳ συνόδου καὶ προηγήθη ἢ πρὸς αὐτὴν προσφώνησις Ἰουστινιανοῦ Β'. «Ὅλα αὐτά, καταλαμβάνοντα τὰ τρία τέταρτα σχεδὸν τοῦ ἄρθρου μου, παρατρέχονται ἕως ὑπὸ τοῦ ἱερολογιωτάτου διακόνου, μὲ ἐπικρίνει δὲ οὗτος, ἐπειδὴ ὑπεστήριξα, ὅτι καλῶς ἔπραξεν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος (πρόσθετε καὶ ἡ Ἐκκλη-

ταῖς τῆς χάριτος. Β' Τροπάριον Ε' ᾠδῆς.

Κοινὸς ἡμῶν εὐεργέτης. Προσόμοιον μετὰ τὸ τέλος τοῦ Κανόνος.

Μάκαρ. Α' Τροπάριον Α' ᾠδῆς.— Γ' Τροπάριον Α' ᾠδῆς.— Ε' Τροπάριον ΣΤ' ᾠδῆς. Γ' Τροπάριον Ζ' ᾠδῆς.— Α' Τροπάριον Η' ᾠδῆς.

Μάρτυς. Β' καὶ Γ' Τροπάρια Η' ᾠδῆς.— Α' Τροπάριον Θ' ᾠδῆς.— Α' καὶ Γ' Μεγαλυνάρια.— Προσόμοιον μετὰ τὸ τέλος τοῦ Κανόνος.

Ναὸς τοῦ Πανουργοῦ. Γ' Τροπάριον Α' ᾠδῆς. (Πρβλ. Α' Κορινθ. ς', 19: «Ἡ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματος ἐστίν.»).

Νοσοῦντων καὶ πλεόντων καὶ τῶν ἐν κινδύνοις πρὸς σωτηρίαν ὑπέρμαχος. Α' Τροπάριον Θ' ᾠδῆς.

Ὁρφανῶν προστάτης. Γ' Μεγαλυνάριον.

Πανεύφημος. Γ' Τροπάριον Δ' ᾠδῆς.

Πανσέβαστος. Κοντάκιον.

Προστάτης θερμὸς καὶ τείχος ἀπροσμάχητον. Κοντάκιον.

Πτωχῶν καὶ πλεόντων σωτήρ. Γ' Μεγαλυνάριον.

Σεπτὸς. Προσόμοιον μετὰ τὸ Εὐαγγέλιον.

Φύλαξ ὀρθοδόξων. Γ' Τροπάριον Θ' ᾠδῆς.

(Συνεχίζεται) † Ὁ Θαυμακοῦ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

σία τῆς Κύπρου) ἀρνηθεῖσα νὰ συμπεριληφθῆ τὸ περὶ γάμου τῶν κληρικῶν ζήτημα εἰς τὸν κατάλογον τῶν θεμάτων τῆς Προσυνόδου.

Ἄλλ' ἢ κατ' ἐμοῦ ἐπίκρισις αὕτη προδήλως κατευθύνεται καὶ κατὰ τῶν ἀσκησασῶν τὸ βέτο τῆς ἀρνήσεως δύο αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Θὰ παρετήρουν λοιπὸν προκαταβολικῶς, ὅτι εἶνε πολὺ, πάρα πολὺ τὸ νὰ σπεύδῃ τις, καὶ μάλιστα νεαρὸς διάκονος, νὰ ἐπικρίνῃ δύο αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας δημοσίᾳ, αἱ ὁποῖαι εἶχον βεβαίως τοὺς λόγους τῶν διὰ νὰ ἀντιτάξουν τὴν ἀρνήσιν τῶν ταύτην.

Ὅχι, ἄγιε διάκονε. Δὲν ἀναγνωρίζω κατ' οὐδένα λόγον, ὅτι ἡ Προσύνδος ἔχει δικαιοδοσίαν ἐπὶ τοιούτων ζητημάτων, ὅπως σπεύδετε νὰ μοῦ ἀποδώσητε. Ἀπλούστατα διότι θὰ εἶνε Προσύνδος. Καὶ τοπικὴ ἢ γενικὴ Σύνοδος ἐὰν θὰ ἦτο, δὲν θὰ εἶχε δικαιοδοσίαν νὰ λάβῃ ἀποφάσεις ἐπὶ κανόνων κεκυρωμένων ὑπὸ Συνόδων Οἰκουμενικῶν. Διὰ νὰ ἔχη τοιαύτην δικαιοδοσίαν, πρέπει νὰ εἶνε καὶ αὕτη ὅχι Προσύνδος, ἀλλὰ Σύνοδος Οἰκουμενικὴ. Καὶ δὲν ἀρνοῦμαι μὲν, ὅτι δύναται καὶ μόνη ἢ κατ' Ἀνατολὰς Ὁρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία νὰ συγκαλέσῃ καὶ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον. Ἀλλὰ πρῶτον πρὸ τῆς συγκλήσεως τῆς δεῖον νὰ εἶνε σαφῶς καὶ ρητῶς προκαθορισμένον, ὅτι συγκαλεῖται αὕτη ὡς σύνοδος Οἰκουμενικὴ καὶ οὐχὶ ὡς Προσύνδος. Δεύτερον δὲ αἱ προπαρασκευαίαι αἱ πρὸ τῆς συγκλήσεως τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου δεῖον νὰ εἶνε οὕτως ἐπιμελετημέναι καὶ ἐκτεταμέναι, ἰδίᾳ ὡς πρὸς τὴν διακρίβωσιν τῆς συνειδήσεως τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος, ὥστε αἱ ληφθησόμεναι ὑπὸ τῆς Συνόδου ταύτης ἀποφάσεις νὰ τύχουν ἐξ ὑστέρου καὶ τῆς ἐπικυρτώσεως ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας τοῦ λαϊκοῦ παράγοντος. Πολλοὶ σύνοδοι, ἄγιε διάκονε, συνεκλήθησαν ὡς οἰκουμενικαί, κατέληξαν ὅμως εἰς πλήρη ἐξουθένωσιν. Ἴδε καὶ τὴν ἐν Ἐφέσῳ ληστρικὴν σύνοδον, καὶ τὰς συνόδους τῶν Εἰκονομάχων, καθὼς καὶ τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ τοιαύτην.

Ποῖος σᾶς εἶπεν, ὅτι εἶμαι ἱκανοποιημένος ἀπὸ τὴν σημερινὴν κατάστασιν, κ. Σιμιγιᾶτε; Τὸ λέγετε σεῖς. Δὲν τὸ εἶπον ὅμως καὶ ἐγώ. Καὶ μοῦ ἀποδίδετε ὅτι ἐγὼ δὲν εἶπον. Ὅχι· δὲν εἶμαι διόλου ἱκανοποιημένος καὶ ἐγώ. Δὲν ἔχω ὅμως τὴν ἀφέλειαν νὰ φρονῶ, ὅτι ἡ κατάστασις αὕτη θὰ εὕρη τὴν πανάκειάν της, ἐὰν θέσωμεν μίαν σύζυγον εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ ἤδη ἀγάμου ἐπισκόπου, ἢ ἐὰν ἐπιτρέψωμεν καὶ τὸν μετὰ τὴν χειροτονίαν γάμον, ἢ ἐὰν, ἐπὶ καταλύσει ρητῆς ἀποστολικῆς ἀπαγορεύσεως, τὴν ὁποῖαν καμμία σύνοδος, οὐδ' ἂν αὕτη εἶνε Οἰκουμενικὴ, δικαιούται νὰ ἀθετήσῃ ἐπιτρέψωμεν καὶ δεύτερον γάμον εἰς τοὺς ἐν χηρείᾳ κληρικούς. Ποῖος εἰς μίαν τοιαύτην μεταρρυθμίσειν, ἄγιε διάκονε, θὰ μᾶς ἀσφαλίσῃ ἀπὸ τὰ τυχόν σκάνδαλα τῶν συζύγων καὶ τῶν θυγατέρων καὶ τῶν υἱῶν τοῦ ἐγγάμου ἐπισκόπου;...

Ἄλλὰ μοῦ προεβάλετε καὶ τὴν Γαλλικὴν παρομίαν τὴν περὶ φωτὸς ἐκπεμπομένου ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν ἰδεῶν. Σὰν νὰ εἶνε ἡ συζήτησις καὶ ἡ σύγκρουσις τῶν ἰδεῶν μόνον εἰς συνοδικὰς συνεδριάσεις δυνατὴ. Σὰν νὰ μὴ ἐνδείκνυται μᾶλλον νὰ λάβῃ χώραν

Η ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΘΗΝΩΝ ΕΙΣ ΡΩΣΙΑΝ

Η ΔΕΙΘΡΑΥΜΑΣΤΟΣ ΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΜΟΝΟΝ ΔΙΑ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ (ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ-ΧΗΡΥΓΜΑ) ΔΙΑΤΗΡΕΙΤΑΙ ΑΣΒΕΣΤΟΣ Η ΦΛΟΣ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ
ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΡΩΣΙΚΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΝ ;

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐπεσκέφθημεν τὸ Μοναστήριον τῶν Παρθένων, τὸ ὁποῖον ἔχει μεταβληθῆ εἰς μουσεῖον. Ἐπειδὴ τοῦτο ἦτο κλειστόν, περιήλθομεν τὸ παρακείμενον κεντρικὸν νεκροταφεῖον τῆς Μόσχας. Ἡ τιμὴ καὶ εὐλάβεια πρὸς τοὺς νεκροὺς ἐφαίνεται ἀπὸ τοὺς περιποιημένους τάφους καὶ τὴν ἐπιμελημένην δενδροφύτευσιν γενικῶς τοῦ νεκροταφείου. Ἀλλὰ τὸ ἀξιοσημείωτον εἶναι, ὅτι εἶδομεν εἰς αὐτὸ τάφους καὶ διακεκριμένων προσωπικότητων τοῦ σημερινοῦ καθεστώτος, ἀκαδημαϊκῶν, καλλιτεχνῶν, ποιητῶν καθηγητῶν καὶ ἐξῆς, οἱ ὅποιοι βεβαίως ἦσαν ἄθιοι. Εἰς τὸ νεκροταφεῖον τοῦτο δηλονότι πιστοὶ καὶ ἄπιστοι ἔχουν ταφῆ ἀναμιξ εἰς τάφους, ποὺ ἔχουν περίπου τὸν αὐτὸν πένθιμον ἐξωτερικὸν διάκοσμον μὲ τὴν μόνην διαφορὰν,

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 376 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

ἡ σύγκρουσις καὶ συζήτησις αὐτὴ κατὰ τὸν πρὸ τῆς συγκλήσεως τῆς Συνόδου χρόνον, ὥστε αὐτὴ νὰ εὐρεθῆ πρὸ ἀποκρυσταλλωμένων ἤδη συμπερασμάτων. Εἰξεύρετε, τί θὰ γίνῃ, ἅγιε διάκονε, ἐὰν περιμένωμεν τὴν σύγκλησιν τῆς Συνόδου διὰ νὰ γίνῃ ἐντὸς αὐτῆς ἡ σύγκρουσις τῶν ἰδεῶν; Ἀποφεύγω νὰ τὸ εἴπω.

Ἀλλὰ καὶ πόσον εὐκόλον φαντάζεσθε τὴν διευθέτησιν τοῦ Παλαισημερολογητικοῦ! Ἀκούσατε λοιπὸν, ἱερολογιώτατε. Ἦλθον εἰς τὴν Ρόδον κατὰ τὴν Πανορθόδοξον Συνδιάσκεψιν καὶ ἀντιπρόσωποι τῶν Παλαισημερολογητικῶν. Δὲν τοὺς ἀπαθήσαμεν. Δὲν ἐμείναν ὅμως καὶ ἱκανοποιημένοι. Τὴν προτελευταίαν δὲ ἡμέραν ἐθεάθη καὶ κάποιος ἐξ Ἀμερικῆς, ἐκ τῶν ἀντιτιθεμένων εἰς τὸν Πατριάρχην Ἀλέξιον καὶ διένοιμε κάποιον ἔντυπον κατ' ἐξοχὴν δριμύ. Δὲν ἔγινε καὶ αὐτὸς δεκτός. Θέλετε τώρα τὴν συνέχειαν; Ἐπίσκοπος Ρώσος ἐξ Ἀμερικῆς κανονικῶς χειροτονημένος, μεταβαίνων ὡς προσκυνητῆς εἰς Ἱεροσόλυμα, διέκοψε διὰ μίαν νύκτα τὸ ταξείδιόν του εἰς Ἀθήνας. Τὸ πρῶτ' ὁ εἰς παλαισημερολογίτης ἐπίσκοπος εἶχεν ἀποκτήσει καὶ τὸν σύντροφόν του, ὄρθρου βαθέος γενομένης τῆς χειροτονίας, τῆ συμμετοχῆ τοῦ Ρώσου. Οἱ δύο δὲ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἔγιναν τέσσαρες.

Τὰ ἔξοδα λοιπὸν διὰ τὰ γενόμενα ἐν Ρόδῳ δὲν ἐκλήθητε νὰ τὰ πληρώσετε οὔτε σεῖς οἱ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, οὔτε ἄλλη τις ἐκ τῶν Πατριαρχικῶν ἐκκλησιῶν, οὔτε ἀπὸ τὰς Σλαβικῆς καμμίας. Πρόκειται νὰ τὰ πληρῶσῃ ἡ ταλαίπωρος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Ὅταν λοιπὸν δὲν πρόκειται νὰ πληρῶνεται σεῖς, ἀλλὰ νὰ ἀκριβοπληρῶνουν ἄλλοι, δὲν νομίζετε, ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ εἰσθε ἐπιφυλακτικώτεροι;

Π. Ν. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ

ὅτι οἱ τάφοι τῶν ὡς ἄνω προσωπικοτήτων δὲν ἔφερον σταυρόν. Προσείλκυσε δὲ ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν μας ὁ μεγαλοπρεπὴς τάφος τῆς μητρὸς τοῦ σημερινοῦ Πατριάρχου τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξίου διὰ τὴν εὐστοχον μετὰ μεγάλων στοιχείων ἐπιγραφὴν «Χριστὸς Βοσκήρεσ». (Χριστὸς ἀνέστη), ποὺ ἀπετέλει ἀσφαλῶς ἐν ἐλπιδοφόρον κήρυγμα καὶ ὑπόμνησιν τῆς παλαιᾶς πίστεως τῶν εἰς τοὺς ἐπισκεπτομένους τοὺς ἰδικούς των νεκροὺς ἄθους Χριστομιστᾶς Ρώσους. Ὅσα δὲν ἀκούουν περὶ Χριστοῦ ἀπὸ τοὺς ζῶντας, μαθάνουν ἀπὸ τοὺς νεκροὺς!

Τὴν ἐπομένην, 26 Μαΐου, ἡμέραν Σάββατον, ἀφήνομεν τὴν Μόσχαν διὰ νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὴν ἱστορικὴν Μοῆν Μ. Λαύραν τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ τοῦ ὁσίου Σεργίου, εὐρισκομένην εἰς τὰς παρυφᾶς τῆς πόλεως Ζαγόρτσκι, κειμένης 70 χιλμ. μακρὰν τῆς Μόσχας καὶ μὲ πληθυσμὸν ἄνω τῶν 100 χιλιάδων. Ἐντεῦθεν λέγεται καὶ Μεγάλῃ Λαύρα τοῦ Ζαγόρτσκι. Εἰς αὐτὴν στεγάζεται καὶ λειτουργεῖ καὶ ἡ προσκαλέσασα ἡμᾶς Θεολογικὴ Ἀκαδημία καὶ τὸ Σεμινάριόν τῆς. Πρὸ τῶν θυρῶν τῆς Ἀκαδημίας μᾶς ὑποδέχονται μὲ ἐγκαρδιότητα ὁ καλοκάγαθος καὶ εὐγενέστατος Πρύτανης πρωθιερεὺς Ρουσίτσκη μετὰ τῶν καθηγητῶν καὶ τῶν φοιτητῶν. Ἐπειδὴ ἡμεῖς κατὰκοποι, ὠδηγήθημεν πρὸς ἀνάπαυσιν εἰς τὰ δωμάτιά μας, τὰ ὅποια ἦσαν ὅλα καθαρὰ, εὐρύχωρα καὶ καλῶς ἐπιπλωμένα.

Ἡ μεγάλη Λαύρα τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ τοῦ ὁσίου Σεργίου, ἔχουσα Καθολικὸν ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Τριάδος (Γρόιτσε) κατέχει σπουδαίαν θέσιν εἰς τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἐθνικὴν ζωὴν τῶν Ρώσων, διότι εἶναι καὶ μοναδικὸν προσκύνημα ὁ ἐν αὐτῇ ναὸς καὶ τὸ ἅγιασμα τοῦ ὁσίου Σεργίου. Καὶ ὄχι μόνον πρὸ τῆς Ρωσικῆς ἐπαναστάσεως, ἀλλὰ καὶ τώρα ἀκόμη παρὰ τὰς δυσμενεῖς συνθήκας διὰ τὴν θρησκείαν συρρέουν πλήθη εὐσεβῶν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ρωσίας διὰ νὰ προσκυνήσουν καὶ ἐπικαλεσθοῦν τὴν βοήθειαν τοῦ ἰδιαιτέρως τιμωμένου παρὰ τῶν Ρώσων ὁσίου Σεργίου, τοῦ καὶ ἱδρυτοῦ τῆς Ἱ. Μονῆς καὶ πρώτου ἡγουμένου αὐτῆς (14 αἰῶν). Κατὰ τὸ παρελθὸν πολλάκις ἡ Μεγάλῃ αὕτη Λαύρα μὲ τὰ ἰσχυρὰ τείχη καὶ φρούρια, ποὺ περιβάλλουν αὐτὴν, ἐχρησίμευσεν ὡς φρούριον ἀπόρθητον ἐναντίον ποικίλων ἐχθρῶν τῆς Ρωσίας, Μογγόλων, Τατάρων, Πολωνῶν, Γερμανῶν, ὅπως ἐπὶ Τουρκοκρατίας καὶ κατὰ τὴν ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν ἐχρησίμευσαν καὶ πολλὰ ὀνομαστὰ ἰδικὰ μας Μοναστήρια. Ἡ Ὁρθοδοξία παρουσιάζεται εἰς ὅλους τοὺς Ὁρθόδοξους λαοὺς μὲ τὰ ἴδια ἀπαράλλακτα φαινόμενα, ὅτι δηλαδὴ οἱ κληρικοὶ τῆς πάντοτε συναγωνίζονται μὲ τὸν λαὸν εἰς τοὺς διαφόρους ἐθνικοὺς ἀγῶνας του

καὶ συμμερίζονται εἰς ὅλα τὴν τύχην του. Ἀπὸ τὴν ἐστὶαν ταύτην τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς ἀκτινοβολίας τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἔλκουν τὴν προέλευσιν πλῆθος ἀγίων, ὁμολογητῶν, σοφῶν καθηγητῶν καὶ Ἱεραρχῶν, ὧν πολλοὶ ἐλάμπρυναν καὶ τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Ρωσίας. Εἶναι ἀξιοσημείωτον, ὅτι οἱ Πατριάρχαι τῆς Ρωσίας σήμερον τιτλοφοροῦνται «Πατριάρχαι Μοσχοβίας καὶ πασῶν τῶν Ρωσιῶν καὶ ἅγιοι ἀρχιμανδρίται τῆς Μ. Λαύρας Ὁσίου Σεργίου Τρόιτσε». Καὶ ὁ νῦν Πατριάρχης Ἀλέξιος συνδέεται στενῶς μὲ τὴν Ἱερὰν ταύτην Μονήν, διότι ἐχρημάτισεν ἀδελφὸς αὐτῆς, Ἀρχιμανδρίτης, καθηγητῆς καὶ Πρύτανης τῆς ἐν αὐτῇ λειτουργοῦσης Θεολογικῆς Ἀκαδημίας. Ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ ἔχουν διαχωρίσῃ τὸ δωμάτιον, ὅπου διέτριβε, καὶ ἐπὶ τῶν τοίχων βλέπει τις δεκάδας φωτογραφιῶν ἐκ τῆς μακρᾶς καὶ ποικίλης σταδιοδρομίας τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξίου ἀπὸ τῆς κουράς του εἰς Μοναχὸν μέχρι τῆς πρὸ δεκαεπταετίας περιπτου ἀνόδου του εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον.

Μετὰ βραχεῖαν ἀνάπαυσιν ἐξῆλθομεν, ἵνα περιέλθωμεν τὰ διαμερίσματα τῆς Ἱ. Μονῆς καὶ τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας. Ἡ ἱερὰ Μονὴ περιλαμβάνει ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῆς, τοῦ ὑπὸ ὑψηλοῦ καὶ ἰσχυροῦ τείχους καὶ ἐπάλλεων περιτετειχισμένου, δέκα τρεῖς ναοὺς, ὧν ἐξέχει τὸ Καθολικὸν καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ ὁσίου Σεργίου, καὶ τέσσαρα πολυώροφα κτιριακὰ συγκροτήματα, εἰς τὰ ὁποῖα στεγάζονται τὰ γραφεῖα, οἱ ξενῶνες, αἱ αἴθουσαι ὑποδοχῆς, τὰ κελλῖα καὶ τὸ διὰ τὴν Θεολογ. Ἀκαδημίαν προωρισμένον χωριστὸν Διαμέρισμα. Ἐκεῖ ἐφιλοξενήθησαν συνηθέστατα οἱ Τσάροι τῆς Ρωσίας καὶ οἱ Πατριάρχαι αὐτῆς, Ἰβάν δὲ ὁ τρομερὸς ἐχρησιμοποίησε τὴν Μεγάλην Λαύραν ὡς θέρετρον. Κατὰ καθῆκον ἐπεσκέφθημεν τὸν σημερινὸν Καθηγούμενον τῆς Ἱ. Μονῆς Ἀρχιμανδρίτην Ποιμένα, γνώστην τῆς ἑλληνικῆς, ἣν εἶχεν ἐκμάθη κατὰ τὴν προϋπηρεσίαν του εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους, ὅπως καὶ ὁ γνωστὸς εἰς ὅλους Ἀρχιεπίσκοπος Ροστόβου Νικόδημος. Ὁ καθηγούμενος Ἀρχιμ. Ποιμὴν μᾶς ἐδεξιώθη μὲ χαρὰν καὶ ἐγκαρδιότητα, χαρίσας εἰς ἡμᾶς σπουδαῖον Ἀλμπουμ μὲ φωτογραφίας διαφόρους καὶ εἰκόνας τῆς Ἱ. Μονῆς ὡς καὶ ἀπὸ ἕν πασχαλινὸν αὐγὸ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶχεν ἰχνογραφηθῆ ἡ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου. Περιεργαζόμενοι τοὺς ἱεροὺς ναοὺς τῆς Μονῆς εἶδομεν καὶ ἠσπᾶσθημεν εἰς τὸ Καθολικὸν καὶ τὸν τάφον τοῦ ἡμετέρου Μαξίμου τοῦ Γραικοῦ, τοῦ ὡς ἀγίου τιμωμένου παρὰ τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ὁποίου ἀρίστην βιογραφίαν εἰς ὀγκώδη τόμον συνέταξεν ὁ ἀείμνηστος καθηγητῆς τῆς Σχολῆς μας Γρηγόριος Παπαμιχαήλ. «Οὐδεὶς ἐκ τῶν εἰς Ρωσίαν δρασάντων Ἑλλήνων, σημεῖοι ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ τοῦ ὡς ἄνω συγγράμματος ὁ Παπαμιχαήλ, εὐηργέτησε τὴν Ρωσίαν, ὅσον καὶ ὅπως ὁ Μαξίμος, διὰ τοῦτο δὲ καὶ οὐδενὸς τὸ ὄνομα κατέχει ἐν τῇ ρωσικῇ ἐκκλησιαστικῇ καὶ τῇ πανρωσικῇ συνειδήσει τόσον περιόπτον θέσιν, ὅσον τὸ τοῦ Μαξίμου τοῦ Γραικοῦ... Δι' ὅλης τῆς μακρᾶς, ἀλλὰ πολυάθλου ζωῆς ἐπέδειξεν οὗτος ἀληθῶς ἀποστολικὴν δρᾶσιν τοιαύτης

ἐκτάσεως καὶ σημασίας, ὥστε νὰ δημιουργήσῃ ἐποχὴν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ρωσικῶν γραμμάτων καὶ τῆς θρησκευτικῆς, πνευματικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐν γένει ζωῆς τῶν Ρώσων. Τὸ ἐξαιρετικῶς ὁμῶς ἰδιάζον τῆς δράσεώς του ταύτης ἦτο τοῦτο, ὅτι, ὡς στέφανος τῶν ὑπὲρ τῶν Ρώσων πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ἄθλων του, τῷ ἐπεκλώσθη νὰ καταστῇ τραγικὸν θῦμα μιᾶς δραματικῆς πλοκῆς περιστατικῶν, κορυφωθείσης εἰς ἀπεριγράπτους σωματικὰς καὶ ψυχικὰς δοκιμασίας, σπανίας εἰς τῶν μαρτυριῶν τὰ χρονικὰ ἐκ τῶν τριάκοντα καὶ ὀκτῶ ἐτῶν, καθ' ἃ ἐξεβιάσθη νὰ διαβιώσῃ ἐν Ρωσίᾳ μέχρι τῆς τελευτῆς του, τὰς τρεῖς δεκάδας διετέλεσεν ἐγκάθειρκτος, ἐπὶ δεκαεξαετίαν δὲ καὶ σιδηροδέσμιος ὑπὸ ἀνεκδιηγήτου συνθήκας.

Διὰ τοῦτο δ' ἀκριβῶς ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατόν του ἐν τῇ ἐφεξῆς ἱστορίᾳ τῆς Ρωσίας ἐφέρετο καὶ φέρεται ὡς ὁ ὄσιος Μαξίμος ὁ Γραικός, ἐπανορθοῦντες δὲ οἱ Ρῶσοι τὴν κακίαν τῶν δικτῶν του, παγκοίνως ἀνομολογοῦσιν αὐτὴν ὡς τὸν μέγαν αὐτῶν ἀναμορφωτὴν καὶ πρῶτον πνευματικὸν των χειραγωγόν». Ἡ δὲ δὶξίς του παρὰ τῶν ἐν τῇ Ρωσικῇ Ἱεραρχίᾳ ἀντιπάλων του ὀφείλεται κυρίως εἰς τὸν δριμύν ἔλεγχον τοῦ βίου τῶν Ρώσων Ἱεραρχῶν, τῆς ἀνωτέρας κοινωνικῆς τάξεως καὶ τοῦ Ρωσικοῦ Μοναχισμοῦ, ὧν ἡ πολιτεία καὶ ἡ διδασκαλία ἦσαν παντελῶς ἀντιθετοὶ πρὸς τὸ γνήσιον καὶ Ὁρθόδοξον Χριστιανικὸν πνεῦμα. Οἱ Ρῶσοι δὲν συνεμορφώθησαν ἀπὸ τότε (16ος αἰὼν) πρὸς τὰ σοφὰ θρησκευτικὰ καὶ κοινωνικὰ κηρύγματα τοῦ ἐξ Ἄρτης τῆς Ἡπείρου πολυμαθοῦς καὶ εὐσεβοῦς Μαξίμου, διότι ἐπέπρωτο νὰ συμμορφωθῶσιν ἀναγκαστικῶς καὶ διὰ τῆς βίας ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας πρὸς τὰ ἀνατρεπτικὰ καὶ ἀντιχριστιανικὰ δόγματα τοῦ Κάρλ Μάρξ, τοῦ Λενὶν καὶ τοῦ Στάλιν!

Μετὰ τὰ διαμερίσματα τῆς Ἱ. Μονῆς ἐπεσκέφθημεν τοὺς χώρους τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας. Αὕτη κατέχει ἀφθονίαν εὐρυχώρων αἰθουσῶν διὰ τὸ ἔργον αὐτῆς καὶ ἐπιτελεῖ διὰ τῶν εἰς τὴν διάθεσίν της μέσων, ὅπως καὶ ἡ Θεολογικὴ Ἀκαδημία τῆς Πετροπόλεως θαυμάσιον καὶ λίαν ἀποδοτικὸν ἔργον. Ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία διαθέτει δύο Θεολογικὰς Ἀκαδημίας (Μόσχας καὶ Πετροπόλεως) καὶ πέντε σεμινάρια ἢ ἱεροδιδασκαλεῖα. Αὕτη οὐδεμίαν ἀπολύτως οικονομικὴν ἐνίσχυσιν ἔχει ἀπὸ τὸ Κράτος — ἀντιθέτως ὑπὸ διαφόρους αἰτίας ἡ Πολιτεία ἀπογομνώνει ταύτην πάσης περιουσίας καὶ κλείει οὕτω σεμινάρια καὶ Ἐκκλησίας καὶ Μονὰς — ἀλλὰ συντηρεῖ καὶ ἀντιμετωπίζει τὰς δαπάνας καὶ ἑαυτῆς καὶ τῶν ἱερῶν ναῶν καὶ τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν τῆς καὶ Σεμιναρίων διὰ τοῦ κηρίου μόνον (!), ὅπερ παράγει μονοπωλιακῶς, καὶ διὰ δωρεῶν ἰδιωτικῶν (!), ἀκριβῶς ὅπως ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἢ Ἐκκλησία μας καὶ κατὰ τὴν ἀρχέγονον ἐποχὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἢ ἐκκλησία τῆς Ἱερουσαλὴμ διὰ τῶν ἐφάνων ἢ τῆς λογίας τοῦ Ἀπ. Παύλου. Ἡ μόρφωσις τῶν καθηγητῶν καὶ ἡ κατάρτισις τῶν ἱεροσπουδαστῶν εἶναι παρὰ τὴν μὴ ἀφθονίαν τῶν οικονομικῶν μέσων εἰς ἐπαρκῶς ὑψηλὸν ἐπίπεδον, ὡς οἱ ἴδιοι ἐλάβομεν πεῖραν ἀπὰ

τὴν ἀνάγνωσιν ἐνώπιόν μας καὶ τῶν καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν δύο φροντιστηριακῶν ἐργασιῶν παρὰ δύο φοιτητῶν τῆς ἐν Πετρούπολει Θεολογικῆς Ἀκαδημίας. Εἰρήσθω ἐν παρόδῳ ὅτι καὶ οἱ μισθοὶ τῶν καθηγητῶν καὶ τῶν κληρικῶν τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας εἶναι λίαν ἱκανοποιητικοί, καὶ ἀσφαλῶς ἀνώτεροι ἀπὸ τοὺς εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἐκκλησίαν καὶ Πατρίδα μας παρεχομένους μισθοὺς εἰς τοὺς καθηγητὰς καὶ εἰς τοὺς ἐφημερίους. Ὁ Πρύτανης λόγῳ χάριν τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας, ὡς ἐπληροφόρηθμεν ἀσφαλῶς, λαμβάνει μισθὸν 400 ρούβλια ἤτοι 500 δολάρια τὸν μῆνα (15 χιλ. δρ.) καὶ ἔχει καὶ στέγην ἐν τῇ Σχολῇ, ἐν ἣ στεγάζονται πάντες οἱ καθηγηταὶ καὶ φοιτηταὶ καὶ τρέφονται ὡς ἐσωτερικοὶ καὶ τρόφιμοι τῆς Ἀκαδημίας. Αἱ δύο Θεολογικαὶ Ἀκαδημίαι ἔχουν, περὶ τοὺς 250 φοιτητὰς ἑκάστη, λίαν ἀνεπαρκῆ βεβαίως ἀριθμὸν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, δοθέντος, ὅτι μόνον ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν ἔχει ἀνω τῶν 600 φοιτητῶν. Εἰς τοὺς 500 ἀνωτέρω φοιτητὰς συγκαταλέγονται καὶ οἱ ἱεροσπουδασταὶ τῶν εἰς τὰς δύο Θεολογικὰς Ἀκαδημίας προσσητημένων Σεμιναρίων ἢ Ἱεροδιδασκαλείων. Τὸ ὀλιγάριθμον τῶν φοιτητῶν εἰς τὰς δύο Θεολογικὰς Ἀκαδημίας καὶ τὰ Σεμινάρια τῶν καταδεικνύει τὴν θραύσιν, τὴν ἐξοντωτικὴν δρᾶσιν τοῦ ἀθέου καὶ μαχητικῆς Κρατικῆς μηχανισμοῦ πρὸς περιορισμὸν καὶ εἰ δυνατόν τελείαν ἐξάλειψιν τῆς θρησκείας, ἣν θεωρεῖ ὁ κομμουνισμὸς καὶ χαρακτηρίζει ὡς ὀπιον τοῦ λαοῦ! Ἐξ ἄλλου ὅμως πρέπει νὰ ὁμολογήσῃ τις καὶ τὸ χριστιανικὸν θάρρος καὶ τὴν εὐψυχίαν καὶ τὴν φλογερὰν πίστιν τῶν νεαρῶν φοιτητῶν τῶν Θεολογικῶν Ἀκαδημιῶν, οἵτινες παρὰ τὰς δυσμενεστάτας συνθήκας τῆς θρησκείας περιφρονοῦν τὰ τοῦ κόσμου καὶ ἀφιερώνουν ἑαυτοὺς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἐκπαίδευσις εἰς τὰς Θεολογικὰς Σχολὰς καὶ τὰ Σεμινάρια εἶναι ὀκταετής, ἀνὰ τέσσαρα ἔτη ἀντιστοιχῶς, ἀλλὰ στηρίζεται εἰς ὀκταετῆ ἐν τοῖς Δημοτικαῖς Σχολαῖς δημοσίαν καὶ ἐντελῶς κομμουνιστικὴν ἐκπαίδευσιν. Καὶ ὅμως παρὰ τὴν προηγηθεῖσαν ὀκταετῆ κομμουνιστικὴν ἐκπαίδευσιν, οἱ ἱεροσπουδασταὶ, οὐδὲν ἧττον ἐπηρεασθέντες ἀπὸ ταύτην, προτιμοῦν νὰ φοιτῶσι μετὰ τὸ πέρασ αὐτῆς εἰς τὰ Σεμινάρια καὶ τὰς Θεολογ. Ἀκαδημίας. Καὶ ἡ μορφή καὶ ἡ ἐξωτερικὴ ἐμφάνισις τῶν λαμπρῶν φοιτητῶν τῶν δύο Θεολογικῶν Ἀκαδημιῶν ἐμαρτύρουν ἀνθρώπους μὲ ἐσωτερικὴν πίστιν καὶ ἀποφασιστικὴν ἀπόφασιν. Ἀπὸ τοιούτους νέους, παρὰ τὸ ὀλιγάριθμον αὐτῶν, ἀσφαλῶς δύναται νὰ ἐλπίσῃ πολλὰ ἡ Ρωσικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ ὁ φύσει μυστικοπαθὴς καὶ θρησκευόμενος Ρωσικὸς λαός.

Τὸ ἑσπέρας τοῦ Σαββάτου ἐκείνου παρηκολούθησαμεν τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ἑσπερινοῦ ἐν τῷ Καθολικῷ τῆς Ἱ. Μονῆς ὁμοῦ μετὰ πυκνοῦ Ἐκκλησιασματος. Τὴν ἐπομένην παρέστημεν εἰς τὴν θείαν Λειτουργίαν ἐν τῷ αὐτῷ ἱερῷ ναῷ, ἧς προέστη ἱεουργήσας ὁ Πρύτανης πρωθιερεὺς Ρουσίτσκη μετὰ δεκάδος κληρικῶν τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας καὶ τῆς Ἱ. Μονῆς. Ὁ ναὸς ἦτο κατάμεστος μέχρι καὶ τῆς αὐλῆς ἀκόμη, καὶ ἐνταῦθα, ὅπως καὶ εἰς πάσας

τὰς Ἐκκλησίας, ἐκ τοῦ γυναικείου κόσμου κατὰ μεγάλην δυσαναλογίαν πρὸς τοὺς ἄνδρας — ἐπὶ χιλίων καὶ πλέον ἐκκλησιαζομένων, θὰ ἦσαν οἱ ἄνδρες 80 ἕως 100 περίπου. Ἀλλὰ τί σημασίαν ἔχει τοῦτο εἰς τὴν πραγματικότητα; Αἱ γυναῖκες αὐταὶ δὲν ἀνήκουν εἰς οἰκογενεῖας καὶ δὲν ἔχουν πατέρας καὶ ἀδελφοὺς καὶ υἱοὺς; Οἱ τελευταῖοι ἀσφαλῶς εἶναι κρυπτοχριστιανοὶ καὶ ἀφήνουν τὰς γυναῖκας τῶν καὶ ἀδελφὰς καὶ θυγατέρας νὰ ἐκκλησιάζωνται καὶ νὰ μεταδίδουν καὶ νὰ ἀποκομίζουσιν εἰς τοὺς οἴκους τῶν ἐκ τοῦ ναοῦ τὸ φῶς, τὴν χάριν καὶ τὴν παράκλησιν τῆς ἀγίας τῶν πίστεως, ὅπως κατὰ τὴν νύκτα τοῦ Πάσχα διὰ τῶν ἀναμμένων λαμπάδων μεταφέρεται τὸ ἀνέσπερον φῶς ἐκ τοῦ Ἁγίου Βήματος εἰς τὰς οἰκίας εἰς ὅλας τὰς ἐλευτέρας Ὁρθόδοξους χώρας. Ἡ λαμπρὰ χορωδία ἀπετελεῖτο ἀπὸ τοὺς φοιτητὰς, ἀλλὰ συνόματα πολλοὶ ὕμνοι συνεψάλλοντο ὁμαδικῶς ἀπὸ ὅλον τὸ ἐκκλησιαστικὸν τετραφωνίον ὅσον πειθαρχημένα καὶ κατανοητικῶς, ὥστε ἐξήχουσαν πρᾶγματι ὄρας θρησκευτικῶν μεγαλείου καὶ ψυχικῆς ἀνατάσεως. Τὰ πρόσωπα ὄλων τῶν ἐκκλησιαζομένων ὡς ἐν ἐκστάσει τελείως ἀπεροφημένα ἀπὸ τὰ τελούμενα καὶ ἐν μελωδικῇ ἀρμονίᾳ ψαλλόμενα, καὶ ὁμοῦ μετ' αὐτῶν καὶ ἡμεῖς οἱ ξένοι εἶχομεν βυθισθῆ καὶ περιπέσει εἰς θρησκευτικὴν μέθην καὶ ἔξαρσιν. Καὶ ταῦτα εἰς μίαν κοινωνίαν ἀθεϊστικὴν καὶ κομμουνιστικὴν, ὅπου ἡ θρησκεία καὶ ἡ ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ διεξάγει ἀγρίαν πάλην πρὸς τὸ σκότος καὶ τὸ ψεῦδος. Χάριν ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων πολλοὶ ὕμνοι ἐψάλησαν καὶ πολλὰ εὐχαὶ καὶ δεήσεις ἀπηγγέλθησαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν! Πόσον ἀλησμόνητος θὰ μείνουσιν εἰς τὴν ψυχὴν μας αἱ ἱεραὶ ἐκεῖναι ὄραι τῆς συμπροσευχῆς μετὰ τῆς εὐσεβοῦς καὶ πολυπαθοῦς χριστιανικῆς μερίδος τοῦ Ρωσικοῦ λαοῦ! Ἐάν ἡρώτα κανεὶς ἡμᾶς ποῖα πράγματα, ἐξ ὅσων εἶδομεν εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ρωσίαν κατὰ τὴν δεκαπενθήμερον ἐπίσκεψίν μας, ἀφῆκαν τὴν καλύτεραν ἐντύπωσιν, ἀσφαλῶς ὅλοι θὰ προεβάλλομεν ἀβιάστως καὶ αὐθορμήτως τὰς ἱεράς ὄρας τῆς συμπροσευχῆς μετὰ τῶν εὐσεβῶν Ρώσων κατὰ τὰς τελετὰς τοῦ Ὁρθρου, Ἑσπερινοῦ, Ἀκαθίστου ὕμνου καὶ τῶν ἀκολουθιῶν τῆς Θ. Λειτουργίας.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς ἀπὸ τῆς 4ης μέχρι 8ης εἶχομεν ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τὴν ἀπονομὴν Διδακτορικῶν διπλωμάτων, τιμῆς ἕνεκεν εἰς τὸν κ. Ἀλιβιζάτον, ἀναγόμευσιν τοῦ κ. Μπόνη, ὡς μέλους τῆς Ἀκαδημίας καὶ ἄλλας ἐορταστικὰς ἐκδηλώσεις. Εἰς τοὺς ἄλλους καθηγητὰς, κατ' ἀπόφασιν τῶν δύο Θεολογικῶν Ἀκαδημιῶν, ἐπρόκειτο νὰ χορηγηθῶσιν αἱ τιμητικαὶ αὐταὶ διακρίσεις ὑπὸ τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας τοῦ Λένινγκραδ. Ὁ κ. Ἀλιβιζάτος, δεχόμενος ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ πρυτάνεως πρωθιερέως κ. Ρουσίντσκη τὸ δίπλωμα διὰ τὰς πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ Θεολογίαν ὑπηρεσίας του, ἀντεφώνησεν εὐχαριστήσας διὰ τὴν τιμὴν ταύτην, ἀναφερθεὶς καὶ εἰς τοὺς δεσμοὺς οἱ ὅποιοι συνδέουν τὴν Ρωσικὴν Θεολογίαν καὶ Ἐκκλησίαν μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Θεολογίας καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἰδίως τοῦ Βυζαντινοῦ τοιοῦτου. Προσηκόν-

τως ἀπήντησε καὶ ὁ κ. Μπόνης διὰ τὴν τιμὴν τῆς ἀναγορεύσεώς του ὡς μέλους τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας τῆς Μόσχας. Μετὰ ταῦτα ἀνεγνώσθη ἐργασία λίαν κατατοπιστικὴ περὶ τῶν προβλημάτων τῆς συγχρόνου Ρωσικῆς Θεολογίας παρὰ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Δογματικῆς ἐν τῇ Θεολ. Ἀκαδημίᾳ κ. Καρίτσεφ. Ἀκολούθως ἡ ἀριστα κατηρτισμένη χορωδία τῆς Ἀκαδημίας ἔψαλλε διάφορα λειτουργικὰ ἄσματα καὶ τροπάρια καὶ ἐτραγούδησε θαυμασίως ρωσικὰ λαϊκὰ τραγούδια πρὸς ψυχαγωγίαν τῶν παρισταμένων Καθηγητῶν, φοιτητῶν καὶ ἡμῶν ἰδίως, οἱ ὅποιοι ἐν τέλει ἠὺχαριστήσαμεν τὸν Πρύτανιν καὶ τοὺς καθηγητὰς διὰ τὴν ἀρτίαν κατάρτισιν τῆς φοιτητικῆς χορωδίας. Μετὰ τὸ δεῖπνον ἀνεχωρήσαμεν διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Μόσχαν, ἀποκομίσαντες ἀνεξελείπτους ἐντυπώσεις ἀπὸ τὴν διήμερον παραμονὴν μας ἐν τῇ Μεγάλῃ Λαύρᾳ τῆς Ἀγίας Τριάδος καὶ τοῦ ὁσίου Σεργίου καὶ ἀπὸ τὴν ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν Συνεδέλφων Καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας καὶ τῶν φοιτητῶν αὐτῆς.

Τὴν Δευτέραν, 28 τοῦ μηνός, εἰς τὸν Οἶκον Φιλίας ἐπεσεκέφθημεν τὸ Συμβούλιον τοῦ Ἑλληνο-σοβιετικοῦ Συλλόγου, τοῦ ὁποίου πρόεδρος εἶναι εἰς ἀρχαιολόγος Ἀκαδημαϊκός, ἀντιπρόεδρος δὲ ὁ προμνημονευθεὶς Πρύτανις Πρωθιερέυς Ρουσίτσκη. Ἐν τῷ μέσῳ ἀναφυκτικῶν ἀντηλλαγῆσαν ἐγκάρδιον προσφωνήσεις, περιστραφεῖσαι εἰς τὰς σχέσεις τῶν δύο λαῶν, καὶ ἐπηκολούθησε φιλικὴ συζήτησις. Τὸ γεγονός εἶναι, ὅτι ἀπέναντι τοῦ Ρωσικοῦ λαοῦ καὶ ἡμεῖς — ὅπως ἐκείνοι ἐναντι τοῦ Βυζαντίου — μόνον λόγους φιλίας καὶ εὐγνωμοσύνης ἔχομεν, διότι πολὺν χρόνον ἡ Ρωσία ὑπῆρξε προστάτις τῶν χριστιανῶν, συνεπῶς καὶ τῶν Ἑλλήνων, ἐπὶ Τουρκοκρατίας κατὰ τῶν Τούρκων καὶ κατὰ τὴν ἑλληνικὴν ὁμοίως ἐπανάστασιν ἐβοήθησε εἰς τὴν ἐπιτυχίαν της, ἀφ' οὗ ἐκ Ρωσίας ἀρχικῶς ἐξώρμησαν οἱ ἐξεγερθέντες Ἕλληνες. Ἀπὸ τῆς Ρωσικῆς ἡμῶς ἐπαναστάσεως καὶ ἐξῆς διὰ τῶν σχεδίων των περὶ παγκοσμίου κυριαρχίας διὰ τοῦ κομμουνισμοῦ ἐγίναν ὑποπτοὶ οἱ Ρῶσοι εἰς ὅλα τὰ ἔθνη καὶ πολλὴ δίκαιως, διότι προσπαθοῦντες νὰ διεισδύσωσι πανταχοῦ, ὑποσκάπτουν τὴν ἐθνικὴν ὑπόστασιν καὶ ἐλευθερίαν τῶν λαῶν. Ἄλλ' ἡμεῖς εὐρισκόμενοι ἐνώπιον φιλικῶν περιβάλλοντος δὲν ἠδυνάμεθα, εἰ μὴ τὰ φωνεῖν σημεῖα εἰς τὰς σχέσεις τῶν δύο λαῶν ἐν τῷ παρελθόντι νὰ μνημονεύσωμεν, ἐκφράσαντες καὶ τὴν εὐχὴν ὑπὲρ τῆς ἐνισχύσεως καὶ τῶν σημερινῶν σχέσεών των. Περὶ τὴν μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐπισκεπτόμεθα καὶ τὸ περίφημον Κρεμλίνον, ὡς καὶ τὸ Μουσάλειον τοῦ Λένιν, τὴν μόνιμον Ἐκθεσὴν καὶ τὸν ὑπόγειον σιδηρόδρομον.

Τὸ Κρεμλίνον εἶναι τὸ ἱστορικὸν καὶ πολιτιστικὸν κέντρον τῆς Μόσχας. Σήμερον ἐν αὐτῷ συνεδριάζουν τὸ Ἀνώτατον Συνέδριον καὶ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον τῶν Σόβιετ, τὰ ὁποῖα πρὸς τοῦτο χρησιμοποιοῦν τὰς εὐρείας καὶ πολυτελεῖς αἰθούσας ἐπίσημων δεξιώσεων καὶ τὰ γραφεῖα τῶν Τσάρων. Ὁ ἡγεμὼν Γιούρι Δολγορούκι ἐκτίσεν ἐν ἀρχῇ τῷ 1156 ἓνα ξύλινον πύργον, τοῦ ἐχρησίμευσεν ὡς κατοικίαν τῶν ἡγεμόνων. Μετὰ δύο αἰῶνας ἐκτίσθησαν

ἐκ πέτρας ὁ περίβολος μὲ τὰς ἐπάλξεις καὶ τῷ 1495 ἀπεπερατώθησαν πᾶσαι αἱ οἰκοδομαὶ καὶ προσέλαβον τὴν σημερινὴν των μορφήν. Ἐντὸς τοῦ ἰσχυροῦ καὶ μεγαλοπρεποῦς τούτου φρουρίου, χρηματίσαντος εἰς τὸ παρελθὸν ὡς ἀκροπόλεως τῆς Μόσχας, ὠκοδομήθησαν οἱ τρεῖς ὀνομαστοὶ καθεδρικοὶ ναοί: Ὁ ναὸς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐγίνοντο αἱ τελεταὶ τῆς ἐνθρονίσεως καὶ τοῦ ἐνταφισμού τῶν Τσάρων καὶ οἱ Μητροπολίται καὶ οἱ Πατριάρχαι τῆς Μόσχας ὁμοίως ἔχον ἐκεῖ τοὺς τάφους των. Ὁ καθεδρικός ναὸς τοῦ Ἐυαγγελισμοῦ καὶ ὁ καθεδρικός ναὸς τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ ὠκοδομήθησαν βραδύτερον. Πλούσιος εἰς ἀρχαῖα καὶ μεγάλης ἀξίας κειμήλια, εἰς θρόνους ἐπιχρυσούς, εἰς ἱερὰ σκεῦη καὶ ἱερὰς εἰκόνας εἶναι ὁ πατριαρχικός ναὸς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐκ δωρεῶν Ἀυτοκρατόρων, Πατριαρχῶν, ἡγεμόνων τῆς Ρωσίας. Εἰς τέσσαρας γωνίας τοῦ ναοῦ κείνται τιμητικῶς οἱ τάφοι τεσσάρων ἱστορικῶν Πατριαρχῶν, τοῦ Ἰωάν, τοῦ ἐπιτυχόντος τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆν Ἐκκλησίαν τῆς Κων/πόλεως, τοῦ Ἑρμογένους, τοῦ μαρτυρήσαντος κατὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν Πολωνῶν, τοῦ Φιλίππου, ἀγωνισθέντος κατὰ τῶν ἐπεμβάσεων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Ἰβάν τοῦ Τρομεροῦ καὶ τοῦ Νίκωνος, τοῦ μαρτυρήσαντος διὰ τὰς μεταρρυθμιστικὰς καὶ ἀνακαινιστικὰς του ἐνεργείας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Τὸ μέγα ἀνάκτορον τοῦ Κρεμλίνου, οἰκοδομηθὲν ἀπὸ τοῦ 1838 ἕως 1849 καὶ διασκευασθὲν μεταγενεστέρως, περιλαμβάνει πλὴν τῶν μεγαλοπρεπῶν αἰθουσῶν τῶν συνεδριάσεων καὶ δεξιώσεων τοῦ Ἀνωτάτου Σόβιετ, τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς Βουλῆς, καὶ τὰ ἄλλοτε ἰδιαίτερα διαμερίσματα τῶν Τσάρων, τὰ γραφεῖα καὶ τοὺς κοιτῶνας των, ὡς καὶ τὸ μουσεῖον τοῦ Κρεμλίνου, ἔνθα διαφυλάσσονται κειμήλια ἀνυπολόγιστου ἀξίας, θρόνοι, τιάραι, μίτραι, ἐγκόλπια, σταυροί, δισκοπότηρα καὶ ἐξῆς. Ἐν δὲ τῷ κέντρῳ τῆς Ἐρυθρᾶς Πλατείας, εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ μουσείου τοῦ Λένιν, κεῖται ὁ περικαλλέστατος ναὸς Βασιλείου τοῦ Μάκαρος, ἀριστοῦργημα τέχνης, δεσπόζων ὅλης τῆς περιοχῆς τοῦ Κρεμλίνου. Οὗτος εἶναι ἰδιόρρυθμος, ἐπιβλητικὸς, διακεκοσμημένος μὲ ἔνδεκα ἀνισοῦφεῖς ἐπιχρυσούς τρούλλους, ὧν ὁ κεντρικός ὑψοῦται μεγαλοπρεπῶς ὑπεράνω ὅλων μὲ τὸν ἐπίχρυσον σταυρὸν εἰς τὴν κορυφήν, φεγγοβολοῦντα τὴν ἡμέραν ἀπὸ τὴν ἀντανάκλασιν τῶν μαρμαρυγῶν τοῦ ἡλίου. Φέρεται δὲ ὁ θαυμάσιος οὗτος ναὸς τῆς Ὁρθοδοξίας ἐπ' ὀνόματι Βασιλείου τοῦ Μάκαρος, ἦτοι ἐνὸς ἐρημίτου, ὅστις ἐστηλίτευε θαρραλέως τὸν Ἰβάν τὸν Τρομερὸν διὰ τὴν σκληρότητα καὶ τὰς ἀδικίας του. Τὸ τεῖχος, τὸ ὁποῖον περιβάλλει τὴν περιοχὴν τοῦ Κρεμλίνου, εἶναι μήκους 2235 μ., οἱ δὲ ἐπ' αὐτοῦ πύργοι εἶναι 20. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς πέντε ἐκ τῶν πύργων τούτων ἔχουν τοποθετηθῆ φωτεινοὶ ἐρυθροὶ ἀστέρες ἀπὸ τοῦ 1937 οἱ ὅποιοι λαμποκοποῦν τὴν νύκτα καὶ εἶναι ὄρατοὶ ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τῆς Μόσχας. Ὁ κυριώτερος τῶν πύργων, φέρων τὸ ὄνομα πύργος τοῦ Σωτῆρος (Spasskaia) καὶ κτισθεὶς τῷ 1492 καὶ ἀνοικοδομηθεὶς τῷ 1625

ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΚΑΙ Η ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΣ

3. Σχέσις τῆς Ἐνορίας πρὸς τὴν μίαν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν.

α'. Ἡ σχέσις τῶν κατὰ τόπους Ἐνοριῶν μεταξὺ τῶν. Ἡ σχέσις μεταξὺ τῶν διαφόρων κατὰ τόπους Ἐνοριῶν δὲν εἶναι διοικητικὴ, ἦτοι θέμα ὀργανώσεως, ἀλλὰ θέμα οὐσίας, διὸ καὶ παρουσιάζεται αὕτη ὡς σχέσις ἀπολύτου ταυτότητος τῆς Ἐνορίας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, καθόσον διὰ τοὺς πιστοὺς ταυτίζεται ἡ ἀΐα ἰμροτέρων καὶ ἱστορικῶς, καὶ οὐσιαστικῶς, καὶ πρακτικῶς. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς οὐδεμία δύναται νὰ γίνῃ διάκρισις μεταξὺ τῆς μιᾶς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐκάστης τῶν κατὰ τόπους Ἐνοριῶν. Δι' αὐτῶν ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ λαμβάνει τὴν θετικὴν αὐτῆς ὑπόστασιν καὶ τὴν ἐξωτερικὴν τῆς ἔκφρασιν. Ἐκάστη Ἐνορία εἶναι αὕτη αὕτη ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καὶ οὐχὶ μέρος αὐτῆς, καθόσον διὰ τῆς Ἐνορίας ἐπιτυγχάνεται

οὐχὶ μερικὴ τις καὶ ἀτελής, ἀλλὰ τελεία καὶ πλήρης κοινωνία τῶν μελῶν αὐτῆς μετὰ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Οὕτω πᾶσα Ἐνορία, ἀκόμη καὶ ἡ πλέον νεοσύστατος, σχετίζεται ἀμέσως πρὸς τὴν πρώτην ἐπὶ γῆς συσταθεῖσαν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ὡς καὶ πρὸς ἀπάσας τὰς ἐν τῇ ροῇ τοῦ χρόνου παρουσιασθείσας καὶ μελλούσας νὰ παρουσιασθοῦν Ἐνορίας, διὰ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν κατασταθέντων διὰ τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς κανονικῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς εἰς διαχείρισιν τῶν θεμάτων τῆς Ἐκκλησίας. Οὕτως ἡ γιγνομένη ἐκάστοτε ἰδρυσις νέων Ἐνοριῶν, κατὰ τὴν παράδοσιν καὶ τὰ θεσπίσματα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, δὲν διαφέρει ποσῶς τῶν Ἐνοριῶν, τῶν συσταθεισῶν ὑπὸ τῶν ἰδίων τῶν Ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ. Ἡ κατὰ τὰ θεσπίσματα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ γιγνομένη ἐκάστοτε ἰδρυσις νέων Ἐνοριῶν συνάπτει ταύτας ἀρρήκτως καὶ πρὸς τὴν μίαν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ πρὸς τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον Αὐτοῦ, ὡς καὶ πρὸς

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 378 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

ὑπὸ τὴν σημερινὴν του μορφήν εἶναι ὕψους 71 μέτρων.

Τὸ μαυσωλεῖον τοῦ Λενίν, τὸ ὁποῖον ἐπεσκέφθημεν τὸ ἀπόγευμα, εὐρίσκεται εἰς τὴν λεγομένην Ἐρυθρὰν Πλατεῖαν παρὰ τὸ τεῖχος τοῦ Κρεμλίνου, εἶναι μικρὴν μαρμάρινον κτίριον, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ εἰσρχόμενος κατέρχεται ὀλίγας βαθμίδας ὑπὸ τὴν γῆν διὰ νὰ φθάσῃ εἰς μικρὰν αἴθουσαν, εἰς τὴν ὁποίαν καίτῃ τὸ τεταρχειυμένον σῶμα τοῦ Λενίν, τοποθετημένον εἰς ὑαλόφρακτον χῶρον ὥστε νὰ εἶναι ὄρατος ἀπὸ τοὺς περὶ θεατάς. Ἄν καὶ ἦτο ἐργασίμος ἡμέρα καὶ τὸ ψῆχος λίαν αἰσθητόν, ἐν τούτοις καὶ πάλιν ἡ σειρά τῶν ἐπισκεπτῶν ἦτο μακροτάτη καὶ ἐδέησε νὰ βαδίζωμεν μὲ βῆμα σημειωτὸν καὶ νὰ περιμένωμεν ἐπὶ μίαν ὥραν περίπου διὰ νὰ ἔλθῃ ἡ σειρά μας νὰ φθάσωμεν μέχρι τῆς σαρκοφάγου τοῦ Λενίν. Τόσον ἀκαεὶ ἀκόμη γοητεῖαν ἐπὶ τὰ πλήθη τῶν Ρώσων ἡ ἡγετικὴ καὶ δαιμονία ἐκεῖνη προσωπικότης τῆς Ρωσικῆς ἐπαναστάσεως. Μέχρι τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐντὸς τῆς κρύπτῃς, ὡς γνωστόν, ἦτο καὶ ἡ σαρκοφάγος τοῦ ἄλλου θηριώδους ἡγέτου τῆς Ρωσικῆς ἐπαναστάσεως Στάλιν, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ σημερινοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Σοβιετικοῦ Κράτους Κρούτσεφ ἐξεβλήθη ἐκ τῆς κρύπτῃς καὶ ἀπλῶς ἐκτίσθη εἰς ἀνδριάς του, τοποθετηθεὶς ὀπισθεν τοῦ Μαυσωλείου, ὅπου ἐν τῇ χρονολογικῇ αὐτῶν σειρᾷ εὐρίσκονται οἱ ἀδριάντες καὶ τῶν ἄλλων προσωπικοτήτων, αἵτινες διεκρίθησαν κατὰ τὴν ρωσικὴν ἐπανάστασιν καὶ μετέπειτα μέχρι σήμερον. Καὶ ἄλλοι λαοὶ ἔχουν τοὺς μεγάλους ἀνδρας τῶν, ἀλλ' οὐδεὶς τούτων κατέστη εἰδωλὸν καὶ προσκύνημα τῶν συνανθρώπων, ὅπως ὁ Λενίν καὶ ὁ μέγας Στάλιν. Καὶ τοῦ μὲν τελευταίου παρῆλθεν ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ πολὺ ταχέως, ἀλλὰ τοῦ Λενίν τὴν λατρείαν πότε καὶ ποῖος θὰ ἀνακόψῃ; Τί λέγουν ἀρὰ γε περὶ τούτου οἱ Ρῶσοι; Πιθανὸν καὶ οὗτοι εὐρίσκονται πρὸς διλήμματός τραγικοῦ, διότι

χαίρουν ἀσφαλῶς ὡς Ρῶσοι διὰ τὰ καταπληκτικὰ ἐπιτεύγματα τοῦ λαοῦ των εἰς τὰς ἐπιστήμας, τὰς τέχνας καὶ τὴν παιδείαν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐπιβολῆς τῆς Ρωσικῆς ἐπαναστάσεως, ἀλλὰ καὶ θλίβονται καὶ διὰ τὴν παρ' αὐτῶ ἐπικρατήσιν τῆς ἀθείας καὶ ἀπιστίας. "Ὅταν συνεγράμην πρὸ μηνὸς ἐν Παρισίοις Ρῶσον φίλον μου διὰ τὴν μεγάλην ἐπιτυχίαν τῶν διδύμων Ἀστροναυτῶν Πρόποβιτς καὶ Νικολάιεφ, μοὶ ἀπήντησεν εὐχαριστῶν, ὅτι χαίρει μὲν ὁ Ρῶσος διὰ τὸ κατόρθωμά των, ἀλλὰ καὶ μελαγχολεῖ συγχρόνως, εἰδίτι οἱ γενναῖοι οὗτοι ἀστροναῦται εἶναι ἄπιστοι.

Τὴν 29 Μαΐου, ἡμέραν Τρίτην, ἐπεσκέφθημεν τὴν μόνιμον ἐκθεσιν τῶν ἐπιτευγμάτων ἐν τῇ ἐθνικῇ Οἰκονομίᾳ τῶν Σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν, ἐνθα ἐκάστη περιφέρεια τῆς ἀχανοῦς Ρωσικῆς ἐπικρατείας ἔχει τὸ περίπτερόν της, περιέχον τὰ κυριώτερα προϊόντα της καὶ τὰ βιομηχανικὰ καὶ γεωργικὰ ἀγαθὰ της. Ἐπισκέφθημεν μόνον τὰ περίπτερα τοῦ Καυκάσου, τοῦ Ἀτζμπεϊγκιᾶν καὶ τῆς πρωτεύουσης του Τασκένδης, τῆς Ἀρμενίας, τῆς ἀεροναυτικῆς Ἐπιστήμης, τῶν ἀντιδραστήρων καὶ τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας. Τὰ πάντα ἦσαν καταπληκτικὰ καὶ ἐφάμιλλα τῶν ἐπιτευγμάτων τῶν πλέον προηγμένων χωρῶν τῆς γῆς. Τοιοῦτος ἦτο καὶ ὁ ὑπόγειος σιδηρόδρομος τῆς Μόσχας (Μετρό), τὸν ὁποῖον ἐν συνεχείᾳ ἐπεσκέφθημεν, κατάφωτος, μὲ τοιχογραφίας σπουδαίας, ἀστράπτων ἀπὸ τὴν καθαριότητα, εὐρύχωρος, ὥστε δικαίως θεωρεῖται ἀνώτερος καὶ τῆς Ν. Ὑόρκης. σιδηροδρόμων τοῦ Λονδίνου καὶ τῆς Ν. Ὑόρκης.

Εἰς τὰς 10 1/2 μ.μ. ἐξεκινήσαμεν σιδηροδρομικῶς διὰ νὰ μεταβῶμεν, κατὰ τὸ πρόγραμμα, εἰς Λένιν-γραδ, ὅπου ἐφθάσαμεν μετὰ ἐννέας ὥρας περὶ τὴν πρωΐαν τῆς ἐπομένης ἡμέρας, 30 Μαΐου.

(Συνεχίζεται) ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Χ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

τὴν φωτιστικὴν καὶ ἁγιαστικὴν χάριν τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Μόνον διὰ τῆς ἀντιλήψεως ταύτης περὶ τῆς σχέσεως τῆς Ἐνορίας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ἀποβαίνει δυνατὴ καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς γνησίας καὶ ἐνιαίας ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως, μεταξύ τῶν μελῶν τῶν διαφόρων Ἐνοριῶν, ὡς καὶ ἡ ἐδραίωσις τῆς πεποιθήσεως, καθ' ἣν ἡ ἐν πάσῃ Ἐνορίᾳ συντελουμένη κοινωνία ἀποτελεῖ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ προέκτασιν τῆς πνευματικῆς μακαριότητος τῆς ἐπουρανίου Βασιλείας τοῦ Θεοῦ (Λουκᾶ 17,21 πρβλ. καὶ Ματθ. 12, 28, Μαρκ. 1, 15 καὶ Λουκᾶ 11, 20).

β'. Αἱ κατὰ τόπους Ἐνορίαι καὶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Αἱ πολλαὶ κατὰ τόπους Ἐνορίαι σχετίζονται οὐσιαστικῶς πρὸς τὴν μίαν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν, ὡς σχετίζεται τὸ κύτταρον πρὸς τὸ σῶμα. Ἡ Ἐνορία εἶναι ἡ Ἐκκλησία, ἡ σώζουσα καὶ ἁγιάζουσα τοὺς πιστοὺς, οἱ ὅποιοι καὶ ἀνήκουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ μόνον διὰ τῆς Ἐνορίας. Ἡ πίστις τῶν μελῶν τῆς Ἐνορίας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ εἶναι πίστις πρὸς αὐτὴν ταύτην τὴν Ἐνορίαν, ἥτοι πίστις εἰς τὸ ἀπόλυτον κύρος καὶ τὴν ἀπολυτρωτικὴν δύναμιν αὐτῆς, πίστις δηλαδὴ εἰς τὴν μυστηριακὴν καὶ ἁγιαστικὴν αὐτοτέλειαν αὐτῆς. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἄνευ λόγου προσφυγὴ τῶν μελῶν μιᾶς Ἐνορίας εἰς ἑτέραν Ἐνορίαν καὶ ἡ ἐγκατάλειψις τῆς ἰδίας αὐτῶν Ἐνορίας προδίδει θρησκευτικὴν ἀταξίαν καὶ πνευματικὴν ἀνωμαλίαν, θλόωσιν τῆς περὶ Ἐκκλησίας καθαρᾶς συνειδήσεως καὶ σχετικότητά περὶ τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν. Τουναντίον ἡ πίστις εἰς τὴν ἀπόλυτον ἀξίαν τῆς Ἐνορίας διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν μελῶν αὐτῆς σημαίνει ἀναγνώρισιν ἐν αὐτῇ τῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐνεργοῦντος ἀκόμη καὶ δι' ἀναξίων λειτουργῶν τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ, ἐτι δὲ σημαίνει ἀναγνώρισιν καὶ τῆς μιᾶς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ὡς τοῦ μεγαλύτερου μυστηρίου τῆς ἐν Χριστῷ χάριτος, καὶ ὡς τοῦ λαμπροτέρου θαύματος τῆς ἱστορίας. Διὰ τοῦτο ἡ τυχὸν πνευματικὴ πτωχεία καὶ ἀναξιοτήτης τῶν ὀργάνων τῆς Ἐνορίας δὲν πρέπει νὰ ἐπηρεάζῃ ποσῶς τὴν ἐν αὐτῇ θέσιν καὶ παραμονὴν τῶν μελῶν τῆς, πολὺ δὲ περισσώτερον δὲν πρέπει ἢ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀφοσίωσις τῶν πιστῶν νὰ ἐξαρτᾶται μόνον ἐκ τῆς προσωπικῆς ἀξίας καὶ τῆς πνευματικότητος τῶν κληρικῶν.

Αἱ κατὰ τόπους Ἐνορίαι εἶναι αὐτὴ αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἥτις δὲν εἶναι ὁρθὸν νὰ νοῆται μόνον ὡς κοινωνία ἁγίων ἢ ὡς σύνολον ἀφωσιωμένων εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἐξόχως πνευματικῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἀγιότης καὶ ἡ πνευματικὴ τελειότης εἶναι τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν πνευματικῶς τελειωθέντων διὰ τῆς Ἐκκλησίας, ζώντων καὶ τεθνεώντων. Οὗτοι ὅμως δὲν εἶναι τὰ μοναδικὰ μέλη τῆς ἐπὶ γῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀντιδιαστέλλεται ποσῶς πρὸς τὴν ἐν οὐρανοῖς Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἐπὶ γῆς Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ πε-

ριλαμβάνει περισσοτέρους ἁμαρτωλοὺς παρὰ πνευματικῶς τετελειωμένους ἀνθρώπους (πρβλ. Ματθ. 9, 13, Μαρκ. 2, 17, Λουκᾶ 5, 32), ἔχει δὲ ἔργον καὶ ἀποστολὴν νὰ ἀνακαινίσῃ καὶ νὰ ἐξαγιάσῃ ἅπαντα τὰ μέλη αὐτῆς διὰ τῆς ἐγκεντρίσεώς των εἰς τὸ ἐν αὐτῇ σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς μεταδόσεως αὐτοῖς τῶν δωρεῶν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἐκάστη Ἐνορία ἀποβαίνει, ἰδίᾳ διὰ τὰ ἐν αὐτῇ ἁμαρτωλά μέλη τῆς, τὸ ἐργαστήριον τῆς χάριτος καὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀπολυτρώσεως, πρὸ τοῦ ὁποῦ ἐκφράζεται καὶ ἡ προσωπικὴ ἐκάστου ἐλευθέρα συγκατάθεσις, ἡ ὅλως ἀπαραίτητος διὰ τὴν ὑπὸ ἐνὸς ἐκάστου οἰκείωσιν τῆς ἐν Χριστῷ ἀπολυτρώσεως. Διὰ τοῦτο καὶ δὲν πρέπει ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ νὰ χαρακτηρίζεται οὔτε ὡς ταμεῖον μόνον τῆς θείας χάριτος, οὔτε ὡς ἀπλὴ κοινωνία τῶν Ἁγίων, ἀλλ' ὡς ὁ τόπος τῆς προσωπικῆς σωτηρίας καὶ τῆς πνευματικῆς τελειώσεως τῶν πιστῶν, τῆς συντελουμένης διὰ τῆς ἐν τῇ Ἐνορίᾳ ἐξαλείψεως τῆς ἁμαρτίας καὶ διὰ τῆς μεταδόσεως τοῖς πιστοῖς τῆς δυνάμεως τοῦ Σταυροῦ καὶ τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος¹. Ὅθεν ἡ Ἐνορία εἶναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἢ πλήρως ἁγιάζουσα τὸν κόσμον.

γ'. Ἡ Ἐνορία ὡς ὄριον μεταξύ Ἐκκλησίας καὶ κόσμου. Αἱ κατὰ τόπους Ἐνορίαι σχετίζονται πρὸς τὴν μίαν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ διὰ τῆς λειτουργικῆς, ποιμαντικῆς καὶ κοινωνικῆς πράξεως αὐτῶν, τῆς ὑπαγορευομένης καὶ ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων αὐτῶν ἱστορικῶν, χρονικῶν καὶ τοπικῶν, περιστατικῶν. Διὰ τῶν περιστατικῶν τούτων ἡ Ἐνορία συνδέεται καὶ πρὸς τὸν ἐκτὸς αὐτῆς κόσμον καὶ δὴ πρὸς τὸν κόσμον τοῦ ἀμεσωτέρου αὐτῆς περιβάλλοντος. Οὕτως ἡ Ἐνορία παρουσιάζεται ὡς ἡ μεταξύ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ἐκτὸς αὐτῆς ὑπάρχοντος κόσμου μεθόριος γραμμὴ, ἥτις δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐξ ἴσου ὡς διαχωριστικὴ, ἅμα δὲ καὶ ὡς συνδετικὴ. Εἶναι γεγονός δὲ ἐκατέρωθεν τῆς γραμμῆς ταύτης διαγράφεται πάντοτε, ὅλως δὲ ἰδιαιτέρως εἰς τὴν σύγχρονον ἡμῶν ἐποχὴν, μία εὐρεῖα οὐδετέρα ζώνη, ἐπὶ τῆς ὁποίας εὐρίσκονται εἰς τὴν πραγματικότητα τὰ περισσώτερα ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς καὶ πολλοὶ περισσώτεροι ἐξ ὧν θὰ ἠδύνατο ἐκ πρώτης ὄψεως νὰ νομισθῇ πᾶς τις ἐκ τῶν ἐκτὸς τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας διαβιούντων ἀνθρώπων. Οὗτοι πάντες ἔχουν τὰ βλέμματα ἐστραμμένα ἐξ ἴσου πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ πρὸς τὸν κόσμον, παρέχουν δὲ τὴν ἐντύπωσιν τῆς ἐπιχειμένης μετακινήσεως καὶ φυγῆς αὐτῶν ἐκ τῆς θέσεώς των. Δι' αὐτοὺς ἢ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν προσέγγισις σημαίνει ἀπάρνησιν τοῦ κόσμου (πρβλ. Ματθ. 6,24), προσαρμογὴν εἰς τὸ κλίμα τῆς Ἐκκλησίας, ἀπόκτησιν ὑπ' αὐτῆς τῆς ἐμπιστοσύνης των, ἀπόδειξιν τῆς συντελουμένης ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας παραξηγήσεως τῆς φύσεως, τῆς ἀξίας, καὶ τοῦ προορισμοῦ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τέλος

1) Πρβλ. Μ. Βασιλείου, Περὶ Ἁγίου Πνεύματος κεφ. στ' § 62, ἐκδ. Β. Pruche, Paris 1946, σελ. 228 ἐξ. «...ὅτι καὶ ὡς χώρα τῶν ἁγιαζομένων πολλάκις τὸ Πνεῦμα λέγεται...».

βοήθειαν πρὸς ὑπερπήδησιν πάντων τῶν πρὸ αὐτῶν εὐρισκομένων πνευματικῶν ἐμποδίων διὰ τὴν ὀλόψυχον ἀφοσίωσιν των εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὰ ἔργα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ περὶ τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων ἀντίθεσις Ἐνορίας καὶ κόσμου ἢ μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ κόσμου ἀμφικαλάντευσις τῶν περισσοτέρων Χριστιανῶν ἀποκαλύπτουν τὴν ἀσυνέπειαν καὶ τὴν πνευματικὴν ἀδιακρισίαν τούτων, ὡς καὶ τὴν ὑπ' αὐτῶν μεταφορὰν κοσμικῶν καταστάσεων, ἰδίᾳ δὲ τοῦ κοσμικοῦ φρονήματος, εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ καὶ δημιουργοῦνται οὕτω τὰ πνευματικῶς ἐπικίνδυνα ἀντιεκκλησιαστικά ἐκεῖνα ἀντισώματα, αἱ αἱρέσεις καὶ πλᾶναι, αἱ πνευματικαὶ καταχρήσεις καὶ καταπτώσεις κτ.τ. Πάντα ταῦτα, ἂν καὶ δὲν εἶναι ποσῶς ἰκανὰ νὰ ἐπηρεάσουν τὴν ὑπόστασιν καὶ τὴν ἀγιότητα τῆς Ἐκκλησίας (Ματθ. 16, 18β), ἀνακόπτουν ὅμως τὴν πνευματικὴν δρᾶσιν αὐτῆς, ὡς καὶ τὴν πρόοδον τῆς τελειώσεως τῶν μελῶν τῆς.

δ'. Ὁ διὰ τῆς Ἐνορίας ἀγιασμοὺς τῶν πιστῶν ἀπόλυτος καὶ τέλειος. Τὸ ἐπὶ τῶν πιστῶν συντελούμενον ἔργον τῆς Ἐνορίας εἶναι ἢ μεθ' ἑνὸς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν ἐγγυτέρα πνευματικὴ καὶ ἀγιαστικὴ ἐπαφὴ χάριν τῆς τελειώσεώς του. Αὕτη ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς προσωπικῆς γνωριμίας τῶν ὑπευθύνων πνευματικῶν ἡγετῶν τῆς Ἐνορίας μετὰ τῶν μελῶν αὐτῆς, καὶ ἐν συνεχείᾳ διὰ τῆς ἀδιαλείπτου προσωπικῆς συμμετοχῆς ἐκάστου εἰς τὴν μυστηριακὴν καὶ τὴν καθόλου λειτουργικὴν ζωὴν τῆς Ἐνορίας. Διὰ τῆς συμμετοχῆς ταύτης πραγματοῦται ἐν τῇ Ἐνορίᾳ ἡ θεία υἰοθεσία τῶν πιστῶν (Ρωμ. 8, 15, καὶ 23, Γαλ. 4, 5, Ἐφεσ. 1, 5), τελευταίαν μορφήν τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ ἡ θέωσις αὐτῶν¹. Διὰ τῆς θεώσεως ταύτης νοεῖται ἢ κατ' ἀντιστοιχίαν πρὸς τὴν ἱστορικὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπέρβασις ὑπὸ τῶν πιστῶν τῆς καταστάσεως τῆς ἐν τῷ Χριστῷ σωτηρίας καὶ ἡ συμμετοχὴ αὐτῶν εἰς τὴν θείαν δόξαν καὶ μακαριότητα τῶν προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος². Οὕτω διὰ τῆς Ἐνορίας ἐπιτυγχάνεται καὶ αὐτῇ ἡ θέωσις τῶν πιστῶν, ἥτις καὶ ἀποτελεῖ διὰ τὸν ἀνθρώπον νέαν ὄντολογικὴν κατάστασιν, καθότι ἕκαστος τελειωθείς πιστὸς παρουσιάζεται ὡς πνευματικὴ προσωπικότης κεκτημένη δύο φύσεις, τὴν ἐν Χριστῷ ἀνακαινισθεῖσαν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ τὴν θείαν φύσιν τῆς ἐν τῇ Ἐνορίᾳ, ἐν ἀσυγχύτῳ κοινωνίᾳ, βιωμένης ἀπολυτρωτικῆς χάριτος καὶ δυνάμεως τοῦ Χριστοῦ. Ἡ διάσπασις τῆς ἐνώσεως τῶν δύο τούτων φύσεων ἐν τῷ προσώπῳ τῶν οὕτω καὶ πέρα τῆς θείας υἰοθεσίας τελειωθέντων πιστῶν, καὶ ἡ ἐκ τῆς χάριτος ταύτης τοῦ Θεοῦ ἐκπτώσις αὐτῶν ἀποβαίνει πλέον ἀδύνατος, διὸ καὶ αὕτη ἀποτελεῖ τὴν ὑπερτάτην ἐπιδιώξιν καὶ τὸν ἀπώτερον σκοπὸν τῆς Ἐνορίας καὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

1) Πρὸς Μ. Βασιλείου, Περὶ Ἀγ. Πνεύματος, κεφ. κη' § 69, ἐκδ. Β. Pruche σελ. 242.

2) Πρὸς Ρ. Bratsiotis, Die Lehre der Orthodoxen Kirche über die Theosis des Menschen, Brussel 1961.

Κατὰ ταῦτα ὑπερτάτη ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ δὲν εἶναι ἀπλῶς ἡ ἐπισυναγωγὴ πολλῶν πιστῶν εἰς μίαν Ἐνορίαν καὶ ἡ καλὴ ὀργάνωσις αὐτῶν, ἀλλ' ἡ εἰς καινὴν κτίσιν μεταπλασις αὐτῶν (2 Κορ. 5, 17 ἐξ., Γαλ. 6, 15, Ἐφεσ. 2, 15-16 καὶ Κολοσ. 2, 19,) ταύτης νοουμένης καὶ ἐν τῷ προσώπῳ τῶν τελειωθέντων πιστῶν ὡς ἀουγχύτου καὶ ἀδιασπᾶστου κοινωνίας τῶν δύο φύσεων. Ὅπως ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν ἐνηθροῦνησε καὶ ἔθεσε τὴν ἐν τῷ σώματι Αὐτοῦ κοινωνίαν τῶν δύο φύσεων, θεμέλιον τῆς Ἐκκλησίας, ἥτοι τῆς ἐν τῇ Ἐνορίᾳ κοινωνίας ἡμῶν μετὰ τῆς ἐπουρανίου ἐν Τριάδι θεαρχικῆς καὶ ζωαρχικῆς Θεότητος, οὕτως ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ γίνωμεν διὰ τῆς Ἐκκλησίας κοινωνοὶ καὶ μέτοχοι τῆς ἐν τῷ Χριστῷ ἐνανθρωπήσεως Θεότητος, ὅπερ σημαίνει τὴν θέωσιν τῆς ἐν ἡμῖν ἀνθρωπότητος.

4. Ἡ σημερινὴ εἰκὼν τῆς Ἐνορίας καὶ αἱ ἀνάγκαι αὐτῆς εἰς πραγμάτωσιν τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολῆς τῆς.

α'. Τὸ κοσμικὸν φρόνημα τῶν μελῶν τῶν Ἐνοριῶν καὶ ἡ πνευματικὴ κατὰπτωσις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς αὐτῶν. Διὰ τῶν κατὰ τόπους Ἐνοριῶν ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἐπεκτείνεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ καὶ καλύπτει πάντα χωρὸν καὶ χρόνον ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτῆς μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ἐνῶ δὲ εἰς τὰς κατὰ τόπους Ἐνορίας παρουσιάζεται ἐπιχωριάζον πολὺ τὸ κοσμικὸν στοιχεῖον, ὅπερ ἄλλωστε εἶναι σύμφωνον πρὸς αὐτὴν ταύτην τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας (Ματθ. 9, 13), ἡ ἀγιότης τῆς μιᾶς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ παραμένει ἀνεπηρέαστος ἀπὸ τὸ ἐν ταῖς Ἐνορίαις κοσμικὸν στοιχεῖον, καὶ ἕνεκα τῆς ἀμειώτου ἀγιαστικῆς δυνάμεώς της (Ἐφεσ. 5, 27), καὶ ἕνεκα τῆς ἀξιοσημείων ὁλονὲν παρατάξεως τῶν διὰ τῶν ἀγιαστικῶν μέσων αὐτῆς τελειουμένων μελῶν τῆς. Πάντως ὁ βίος τῶν μελῶν τῶν κατὰ τόπους Ἐνοριῶν ἔχει σήμερον ἀνάγκην περισσοτέρου καὶ ἐντονωτέρου ἀγιασμοῦ, καὶ ἕνεκα τῆς γενικωτέρας καταπτώσεως τῆς θρησκευτικότητος τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἕνεκα τῶν συνεχῶς ἀνανεουμένων νέων συνθηκῶν τῆς ζωῆς πάντων τῶν ἀνθρώπων τῆς γῆς. Αἱ νέαι αὗται συνθήκαι ἀποτελοῦν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τὸν σοβαρότερον περιστασιμὸν εἰς τὴν κλῆσιν τῶν Χριστιανῶν. Τὰς ἐκ τῶν νέων συνθηκῶν τῆς ζωῆς δυσκολίας τῶν κατὰ τόπους Ἐνοριῶν εἰς τὸ ἔργον αὐτῶν ἐπαυξάνει καὶ ἡ σπουδὴ αὐτῶν εἰς παροχὴν μαρτυρίας περὶ τῆς πίστεώς των εἰς τὸν ἔξω κόσμον, ἐνίοτε δὲ καὶ ἡ πολλαπλῶς μαρτυρουμένη παρανόησις τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολῆς τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν, ὡς καὶ ἡ παρανόησις τοῦ χρέους αὐτῶν πρὸς τοὺς εὐρισκομένους ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

Ἡ ἱστορία καὶ ἡ καθημερινὴ ζωὴ μαρτυροῦν, ὅτι ἕκαστος πνευματικὸς ἀνθρώπος κινδυνεύει νὰ χαθῆ μέσα εἰς τὸν κόσμον, εἴτε διὰ τῆς πνευματικῆς ἀπομονώσεως αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἄλλων, εἴτε διὰ τῆς μετ'

αυτῶν πνευματικῆς συγκρούσεως. Ἡ πνευματικὴ ἀπομόνωσις, πολὺ δὲ περισσότερο ἢ πνευματικὴ σύγκρουσις, δὲν ἔχει τὴν θέσιν τῆς μόνου ἐντὸς τῆς κοινωνίας ἐκείνης, τὴν ὁποίαν δημιουργεῖ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ μεταξύ τῶν μελῶν τῆς. Ἡ πνευματικότης τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἐπιβάλλεται καὶ πρέπει νὰ ἐπιβάλλεται μόνον διὰ τῆς ἐλκυστικῆς δυνάμεως τοῦ φωτὸς καὶ τῆς καθαρότητός τῆς. Αἱ κατὰ τόπους Ἐνορίαι παρουσιάζονται σήμερον ἀτυχῶς μὴ προσελκύνουσαι τὴν προσοχὴν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ κόσμου. Ἡ σοβαρὰ αὕτη κατάστασις δικαίως ἀπασχολεῖ καὶ πρέπει νὰ ἀπασχολήσῃ ἔτι περισσότερο τοὺς πεφωτισμένους ἡγέτας τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, καθόσον ἡ ἰδία μαρτυρεῖ σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὸν ἐν τῇ Ἐνορίᾳ συντελούμενον οὐσιαστικὸν παραγκωνισμόν τῆς ἀγιαστικῆς ἀποστολῆς αὐτῆς διὰ τοῦ εἰσορησάντος ἐν αὐτῇ κοσμικοῦ φρονήματος, ἡ ἐξυγιάνσις τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ τὴν πρώτην φροντίδα πάσης προσπάθειάς πρὸς ἱεραποστολικὴν ἀναδιοργάνωσιν τῆς Ἐνορίας.

β'. Αἱ πνευματικαὶ ἀνάγκαι τῆς συγχρόνου Ἐνορίας. Τὸ θέμα τῆς ἱεραποστολικῆς ὁργανώσεως τῆς Ἐνορίας ἀπὸ ὀρθοδόξου ἀπόψεως προβάλλει πρωτίστως ὡς θέμα ἐμφάνισης τῶν Ἐνοριῶν ὑπὸ τὴν οὐσιαστικώτεραν ἐκκλησιαστικὴν των συγκρότησιν. Κεντρικὰ δὲ σημεῖα τῆς συγκροτήσεως ταύτης δύνανται νὰ θεωρηθοῦν τὰ κάτωθι:

α) Ἡ τόνωσις τῆς μυστηριακῆς καὶ τῆς λατρευτικῆς ζωῆς τῶν πιστῶν, κατὰ τρόπον ὥστε ἡ δι' αὐτῆς βίωσις τῆς μετὰ τοῦ Χριστοῦ κοινωνίας νὰ ἀποβαίη συνειδητοτέρα.

β) Ἡ δημιουργία ἐν ταῖς Ἐνορίαις πυρήνων καὶ ομάδων ἐπαναβίωσης τῶν μετὰ τῆς λατρείας συνυφασμένων πνευματικῶν γυμνασμάτων, τῶν ἐνθουσιαστικῶν συνάξεων καὶ πνευματικῶν ἀσχήσεων τῆς κοινῆς προσευχῆς, τῆς ἱερᾶς σιγῆς καὶ τοῦ μυστικοῦ ἱεροῦ στοχασμοῦ, τῶν ἱερῶν ἀποδημιῶν καὶ προσκυνημάτων, τέλος τῆς μετ' ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸν Θεὸν θεωρήσεως πάντων τῶν ἐν τῇ ζωῇ συμβαινόντων, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.

γ) Ἡ ἐγγυτέρα ἐνασχόλησις πάντων τῶν μελῶν τῆς Ἐνορίας καὶ ἡ ἐνεργοτέρα τούτων συμμετοχὴ εἰς τὴν προαγωγὴν καὶ τὸν ἐμπλουτισμὸν τοῦ περιεχομένου καὶ τῶν θεμάτων τῆς ἐν τῇ Ἐνορίᾳ ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, οἷον τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, ποιήσεως, λογοτεχνίας, χειροτεχνίας καὶ μικροτεχνίας, ἰδιαίτερος δὲ τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς κοινωνικῆς προνοίας.

δ) Ἡ δημιουργία αὐστηρῶς ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως εἰς τὰ μέλη τῆς Ἐνορίας καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς προσωπικῆς ἐκάστου εὐθύνης διὰ τὴν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐνορίας πνευματικὴν ἀθλιότητα. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως ἔχει ἰδιαίτεραν ἀξίαν διὰ τὴν διάκρισιν ἐν τῷ καθ' ἡμέραν βίῳ καὶ κατὰ τὸν «νοῦν τοῦ Χριστοῦ» (Α'. Κορ. 2,16) παντὸς ὅ,τι συμβιβάζεται ἢ δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὴν ἰδιότητα τοῦ Χριστιανοῦ,

ε) Ἡ συναίσθησις τοῦ χρέους ἐκάστου, ὅπως συμβάλῃ θετικῶς εἰς τὴν ἀνάδειξιν καὶ προβολὴν τῶν πνευματικωτέρων καὶ καταλληλοτέρων ἐκ τῶν πιστῶν εἰς τὴν κατάληψιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀξιωμάτων. (Πρβλ. Πράξ. 1,21 ἐξ. καὶ 6,3 ἐξ. καὶ Ματθ. 1,6). Τὸ θέμα τοῦτο παρουσιάζεται σήμερον ἰδιαίτερος ἐντονον, ὡς θέμα ἐκφράσεως τῆς ἀρμοδιότητος καὶ τῆς εὐθύνης τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀξιωμάτων αὐτῆς.

γ'. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ καὶ ἱστορικὴ βᾶσις ἀναδιοργάνωσεως τῆς Ἐνορίας. Ἡ ἐπιβεβλημένη ἐκ τῆς πνευματικότητος τῆς Ἐνορίας εὐταξία ἐν πάσαις ταῖς ἐκδηλώσεσιν αὐτῆς πρέπει νὰ ἐνισχυθῇ ἔτι περισσότερο διὰ τῆς συνεχοῦς καλῆς ὁργανώσεως τῶν θεμάτων τῆς Ἐνορίας. Ἡ καλὴ δὲ ὁργάνωσις τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων εἶναι πάντοτε συνυφασμένη πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν, διὸ καὶ ἀποβαίνει αὕτη στοιχεῖον οὐσιαστικὸν τῆς πνευματικῆς ἐξυψώσεως τῆς Ἐνορίας. Οὕτως ἡ ὁργάνωσις τῆς Ἐνορίας δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ἀπλῶς τεχνικὴ ὁργάνωσις. Αὕτη πρέπει νὰ βασιζέται πρωτίστως ἐπὶ καθαρῶς πνευματικῶν δεδομένων, ἥτοι ἐπὶ τῶν πνευματικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἀναγκῶν τῶν μελῶν τῆς Ἐνορίας, γενικώτερον δὲ ἐπὶ τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν. Τὰ πάντα πρέπει νὰ γίνωνται ἐν τῇ Ἐνορίᾳ, «εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν» (Α'. Κορ. 14,40). Ἐκαστος τῶν πιστῶν ἔχει ἰδιαίτεραν κλησιν ἐν τῇ ἀναπτύξει τῆς Ἐνορίας (Α'. Κορ. 3,5 καὶ 7,17-26, Ρωμ. 12,3, Ἐφεσ. 4,16, καὶ Α'. Πέτρ. 4,10), ἥτις καὶ πρέπει νὰ ἀσκῆται κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ (Ἐφεσ. 3,7 καὶ 4,7) καὶ ἐν ὑποταγῇ πρὸς τοὺς πνευματικοὺς αὐτῆς ἡγέτας (Α'. Κορ. 16,16, Ἐβρ. 13,4) πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ (Ἐφεσ. 4,12).

Ἡ ἀποκτηθεῖσα πείρα ἐν τῇ μακραίῳ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ τὸν ἀπαραίτητον καὶ ἀναντικατάστατον ὁδηγὸν εἰς πᾶσαν προσπάθειαν καλῆς ὁργανώσεως τῆς Ἐνορίας. Μαρτυρεῖται δὲ διὰ τῆς πείρας ταύτης ὅτι μόνον ἡ πνευματικὴ κατάρτισις τῶν μελῶν τῆς Ἐνορίας ἀποτελεῖ τὴν οὐσιαστικώτεραν καὶ μόνην σύμφωνον πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ ἱεραποστολικὴν δρᾶσιν τῆς Ἐκκλησίας. Κατὰ τὴν πείραν ταύτην πρέπει ἡ ἐκκλησιολογικὴ βᾶσις τῆς Ἐνορίας, ἥτοι ἡ διδασκαλία περὶ τῆς παρουσίας τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ Ἐνορίᾳ, νὰ ἀποτελῇ τὴν βᾶσιν πάσης ὁργανώσεως, διότι ὡς λέγει καὶ ὁ Μ. Βασίλειος (Περὶ Ἁγίου Πνεύματος, κεφ. κστ' § 61, ἐνθ' ἀν. σελ. 227): «Πάντα ὁμοῦ συμπληροῖ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ ἐνότητι τοῦ πνεύματος». Ἐκτὸς δὲ τῆς μυστικῆς παρουσίας καὶ δράσεως τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Ἐνορίᾳ, ὁ ἴδιος δρᾶ ἐν αὐτῇ καὶ διὰ τῶν ὑπ' Αὐτοῦ κατασταθέντων καὶ μυστηριακῶς ἐξουσιοδοτηθέντων κανονικῶν ἀντιπροσώπων Του, τῶν Ἐπισκόπων, τῶν μόνων ὑπευθύνων διαχειριστῶν τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀγιαστικῆς χάριτός Του. Ἡ ἀρμοδιότης παντὸς ἄλλου ἐκ τῶν ἀξιωματῶν καὶ λειτουργῶν τῆς

Ἐνορίας ἀπορρέει ἐκ τῆς προσωπικῆς εὐθύνης καὶ ἐξουσίας τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου. Ὁ Ἐπίσκοπος ὡς ἀρμοδιώτερος παράγων τῆς ἐν τῇ Ἐνορίᾳ ζωῆς τῶν πιστῶν, κατὰ τὴν παναρχαίαν ἐκκλησιαστικὴν διδασκαλίαν (Κ. Διαθήκη — Ἰγνάτιος), ἀποβαίνει καὶ ὁ ἀρμοδιώτερος ρυθμιστὴς τῶν θεμάτων τῆς καλῆς ὀργανώσεως τῶν κατὰ τόπους Ἐνοριῶν.

δ'. Ἡ συμβολὴ τῶν λαϊκῶν εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἐνορίας. Ἡ συζητούμενη εὐρύτατα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν θέσις τῶν λαϊκῶν ἐν τῇ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας δὲν δύναται νὰ εἶναι ἄλλη τῆς θέσεως ἐκείνης, τὴν ὁποίαν ἔχουν εἰς ἐν ζῶν σῶμα τὰ ἴδια αὐτοῦ μέλη, Οὕτως ἡ ἔνταξις τῶν λαϊκῶν εἰς τὰς διαφόρους ἀρμοδιότητας τῆς Ἐνορίας δὲν πρέπει νὰ διασπᾷ τὴν ἐνότητα αὐτῆς καὶ τὴν μεταξύ τῶν μελῶν τῆς ἀρμονικὴν κοινωνίαν, διὸ καὶ πρέπει νὰ συντελεῖται διὰ τῆς ἐξουσιοδοτήσεως καὶ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου, τοῦ μόνου ὑπευθύνου ἐναντι Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων διὰ τὴν ἐνότητα καὶ τὸ ἔργον τῆς Ἐνορίας. Ἡ δρᾶσις τῶν λαϊκῶν ἐν τῇ Ἐνορίᾳ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ νοηθῇ ἀσκειμένη δημοκρατικῶς καὶ ὀλοκρατικῶς, παρὰ μόνον συμφῶνως πρὸς τὴν ὀργανικὴν διάταξιν τῆς ἐν τῇ Ἐνορίᾳ πνευματικῆς κοινωνίας τῶν πιστῶν μετὰ τοῦ Χριστοῦ, καὶ κατὰ τὴν παραδεδομένην ἐν αὐτῇ κοινωνικὴν τάξιν. Ἡ προσωπικὴ δὲ ἐνὸς ἐκάστου συγκρότησις καὶ τελείωσις διὰ τῶν μέσων τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ τὴν καλυτέραν καὶ οὐσιαστικωτέραν συμβολὴν τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν θεμάτων καὶ τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐνορίας. Τοῦτο ἀκριβῶς συντελεῖ τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀνάδειξιν τῆς καθαρότητος καὶ τῆς ἀγιότητος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐπισυσσωρεύονται αἱ πλᾶναι καὶ αἱ ἁμαρτίαι τῶν μελῶν αὐτῆς, αἵτινες ἂν καὶ δὲν εἶναι ἱκαναὶ νὰ καταποντίσουν τὸ σκάφος τῆς, ὅμως κλυδωνίζουσι τοῦτο σοβαρῶς, ἴδια εἰς τὰ ὅμματα τῶν ναυτιῶντων πνευματικῶς, διὸ καὶ χρῆζουσι αὐταὶ δραστικωτέρας ἀντιμετωπίσεως ὑπὸ παντὸς τοῦ πληρώματος τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἡ προσωπικὴ ἀνάπτυξις τῆς ζωῆς τῶν πιστῶν ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ζωῇ τῆς Ἐνορίας συντελεῖ πρὸς τούτους καὶ εἰς τὴν ἀνακοπὴν τῆς ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ βυσοδομουμένης αὐθαδείας τῶν ἀντιθέων δυνάμεων τοῦ κόσμου καὶ τοῦ Διαβόλου.

ε'. Ἡ πνευματικὴ προσαρμογὴ τῆς Ἐνορίας εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς σημερινῆς ἐποχῆς. Πᾶς ἀληθὴς χριστιανὸς ὀφείλει νὰ ἀναζητῇ κάτωθι τῶν ἀπαιτήσεων τῆς σημερινῆς ἐποχῆς τὸ ἐν αὐταῖς ἐκφραζόμενον θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ εἰς ἡμᾶς διὰ τῶν νέων συνθηκῶν καὶ ἀπαιτήσεων τῆς ζωῆς προϋποθέτει τὴν ἰκανότητα παροχῆς μαρτυρίας εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, ἐλπίδος καὶ ἀγάπης ἡμῶν. Τοῦτο εἶναι δυνατὸν μόνον διὰ τῆς ζώσεως ἐν τῇ Ἐνορίᾳ κοινωνίας τῶν πιστῶν μετὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἥτις εἶναι συγχρόνως καὶ κοινωνία ζῶσα μετὰ τῶν

ὕλικῶν καὶ τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν πάντων τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐνορίας καὶ πέραν αὐτῆς συνανθρώπων ἡμῶν. Ἡ κοινωνία αὕτη εἶναι σαφῶς φανερόν, ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς βαθμὸν ἰκανοποιητικόν, ὅπερ σημαίνει ὅτι καὶ ἡ μετὰ τοῦ Χριστοῦ κοινωνία ἡμῶν δὲν εἶναι ζῶσα καὶ ἔντονος. Ὡς εἰκὸς ἡ παρούσα κατάστασις εἶναι ἐξόχως σοβαρὰ διὰ τὴν ἔλλειψιν κυρίως ἐκείνων, οἵτινες θὰ ὑποδείξουν μετὰ κύρους καὶ βεβαιότητος τὸν τρόπον καὶ τὰ μέσα τῆς ἀντιμετωπίσεώς της. Διὰ τοῦτο ἡ ἐγγύτερα καὶ πνευματικωτέρα μελέτη τῶν πραγμάτων προβάλλει σήμερον ὡς τὸ πρῶτιστον χρέος τῶν χριστιανῶν. Καὶ ἡ μελέτη αὕτη δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ νοηθῇ ἄνευ τοῦ φωτὸς τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας. Πάντως ἡ ἐκ τῶν ἐκάστοτε νέων συνθηκῶν τῆς ζωῆς καὶ τῶν νέων κοινωνικῶν καὶ ἐκπολιτιστικῶν προβλημάτων προβαλλομένη κλήσις τοῦ Χριστιανοῦ δὲν εἶναι δυνατὸν οὔτε καὶ νὰ διακριβωθῇ οὔτε καὶ νὰ πραγματοποιηθῇ ἐκτὸς τῆς Ἐνορίας. Διὰ τοῦτο ἀποβαίνει ἐξόχως ἐπιτακτικὴ ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἱεραποστολικὴ συγκρότησις τῆς Ἐνορίας. Ἄλλωστε εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἐγκρίεται ἀκριβῶς καὶ ἡ εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον ἀποτυχία ἡμῶν ὡς χριστιανῶν.

στ'. Ἡ χρῆσις τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἰς τὸ ἱεραποστολικὸν ἔργον τῆς Ἐνορίας. Ἡ μελέτη τῆς Ἁγίας Γραφῆς ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Ἐνορίας διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου αὐτῶν δὲν εἶναι θέμα ἀπλοῦν καὶ εὐκόλου. Παρὰ τὰς ἀφθόνους μέχρι σήμερον καλὰς ἐρμηνείας ὀλοκλήρου τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἡ κατανόησις τοῦ ἐν αὐτῇ μυστηρίου τῆς ἐν τῷ Χριστῷ ζωῆς ἡμῶν δὲν εἶναι θέμα τῆς διανοητικῆς ἰκανότητος, ἥτοι τῆς εὐφυίας ἐνὸς ἐκάστου. Ὡς παρατηρεῖ καὶ ὁ Μ. Βασίλειος «...οἱ τὰ περὶ τὰς Ἐκκλησίας ἐξαρχῆς διαθεσμοθετήσαντες ἀπόστολοι καὶ πατέρες, ἐν τῷ κεκρυμμένῳ καὶ ἀφθέγκτῳ τῷ σεμνῶν τοῖς μυστηρίοις ἐφύλασσον. Οὐδὲ γὰρ ὅλως μυστήριον, τὸ εἰς τὴν δημῶδη καὶ εἰκαίαν ἀκοὴν ἔκφορον. Οὗτος ὁ λόγος τῆς τῶν ἀγράφων παραδόσεως, ὡς μὴ καταμεληθεῖσαν τῶν δογμάτων τὴν γνῶσιν εὐκαταφρόνητον τοῖς πολλοῖς γενέσθαι διὰ τὴν συνήθειαν. Ἄλλο γὰρ δόγμα, καὶ ἄλλο κήρυγμα. Τὸ μὲν γὰρ σιωπᾷται, τὰ δὲ κηρύγματα δημοσιεύεται. Σιωπῆς δὲ εἶδος καὶ ἡ ἀσάφεια ἢ κέχρηται ἢ Γραφή, δυσθεώρητον κατασκευάζουσα τῶν δογμάτων τὸν νοῦν, πρὸς τὸ τῶν ἐντυγχανόντων λυσιτελέσ»¹. Οὕτως ἡ ἀνάγνωσις τῆς Ἁγίας Γραφῆς ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Ἐνορίας πρέπει νὰ ἀπασχολήσῃ σοβαρῶς τοὺς πνευματικῶς ὑπευθύνους ἐν τῇ διακυβερνήσει τῶν θεμάτων τῆς Ἐκκλησίας, καθόσον ἡ ὀρθὴ κατανόησις τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἶναι κατ' ἐξοχὴν πνευματικὸν λειτουργημα τῆς Ἐκκλησίας καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐκφεύγῃ τῆς ἀρμοδιότητός της. Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ τῆς καλῆς ἐρμηνείας τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἀποκαλύπτεται καθημερινῶς ἐν τῇ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ φωτιστικὴ

1) "Ορα Περὶ Ἁγίου Πνεύματος, κεφ. κζ' § 66, ἐκδ. Β. Pruche, σελ. 236.

ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΣΙΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΗΜΩΝ ΝΙΚΟΔΗΜΟΝ ΤΟΝ ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΝ ΤΟΝ ΕΚ ΝΑΞΟΥ

Τούς ἐν τῇ μετὰ σώματος βίῳ κατορθώμασιν ἀρετῆς διαπρέψαντας καὶ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν εὐλαβεῖσθαι καὶ τιμᾶν ἐτησίους τελεταῖς καὶ ἐγκωμίων ὕμνοις γεραίρειν ὅσιον καὶ τῷ τῆς Ἐκκλησίας πληρώματι λυσιτελέστατον πέφυκεν· ἐκεῖνο μὲν, ὅτι ὁ τοῖς κατ' ἀρετὴν βεβιωκόσιν ἀπονεμόμενος ἔπαινος εἰς αὐτὸν τὸν Θεὸν ἀναφέρεται, παρ' οὗ πᾶσα ἀρετὴ εἰς ἀνθρώπους, ὡς πού θεολογῶν ὁ τῆς Θεολογίας Πατὴρ καὶ ἐπώνυμος ἀποφαίνεται Γρηγόριος· τοῦτο δέ, ἐπειδὴ ὁ περὶ τὰ καλὰ ἔπαινος τοὺς μὲν ραθύμους καὶ ὀκνηροὺς πρὸς τὴν ἀρετῆς κατορθώσιν παραζηλοῖ καὶ προτρέπεται, τοὺς δὲ φιλοπόνως πρὸς αὐτὴν φερομένους ἀκμαιοτέρως ἐργάζεται· τῆς πολυμόχθου καὶ θεοπρεποῦς ταύτης ἀρετῆς φίλος γνήσιος καὶ σκαπανεὺς ὀτρυνὸς καὶ μυσταγωγὸς ἐνθους καὶ ὑποφῆτης λαμπρὸς ἀπεδείχθη ὁ σήμερον ὑφ' ἡμῶν, ἐν λαμπρᾷ πανηγύρει τιμώμενος, Θεοφόρος Νικόδημος, τῆς Ἐκκλησίας Χριστοῦ φωστὴρ ὁ νέος, ὁ λαμπρὸς καὶ πολυφωτός, τῶν ἀπ' αἰῶνος Μοναστῶν καὶ Ὀσίων ἡ καλλονή, τῆς νήσου Νάξου τὸ ἐξαιρετικὸν βλάστημα, τοῦ Ἄθω ἡ εὐκοσμία, ὁ τῆς σοφίας κρατῆρ, Θεολογίας ἀληθῶς τὸ θησαύρισμα, τῶν διδασκάλων τῶν ἀρχαίων ὁ ἐφάμιλλος, τὸ κλέος τῶν Ὁρθοδόξων, ὁ

θριαμβεύσας τρανῶς τῶν αἰρετιζόντων τὰ σοφίσματα· κηθάρα ἢ εὐσημος τῶν δογμάτων τῆς Πίστεως, ἡθῶν ἀμέμπτων φυτοκόμος θεόληπτος, πνευματικῶν νοημάτων τὸ ἀνεξάντλητον πέλαγος!

Ἀνέτειλε δ' ὁ φαινὸς οὗτος ἀστὴρ ἐν τῇ εὐάνδρῳ τῶν Κυκλάδων νήσῳ Νάξῳ τῷ 1749 ἐκ γονέων εὐσεβεστάτων Ἀντωνίου καὶ Ἀναστασίας, τοῦπίπλην Καλλιβούρση, ὅτε τὸ σκότος τῆς δουλείας τοῦ Γένους πυκνωθὲν εἶχε καταστῆ ζοφῶδες καὶ ἀσέληνον. Νηπιόθεν δεικνύων, ὅποιος ἐμελλε γενέσθαι ἀνήρ, ἐξέπληττε πάντας εὐφυῖα καὶ συνέσει καὶ εὐσεβείᾳ καὶ προαιρέσει ἀγαθῇ. Ἐν ταῖς σχολαῖς τῆς γενετείας, παρὰ τῷ Ἀρχιμανδρίτῃ Χρυσάνθῳ τῷ Αἰτωλῷ αὐταδέλφῳ τοῦ Ὀσίου Διδασκάλου τοῦ Γένους Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ καὶ νεοφανοῦς Ἀγίου Ἱερομάρτυρος ἀριστεύσας, ἀπεστάλη καὶ προήγαγε τὰς σπουδὰς αὐτοῦ ἐν τῇ «Εὐαγγελικῇ Σχολῇ» τῆς Ἑλληνικωτάτης Σμύρνης, τῷ κλεινῷ ἐκείνῳ «Ἑλληνομουσεῖῳ», ὅπερ μᾶλλον πανεπιστημιακὸν ἔφερε χαρακτῆρα, ὑπὸ διδάσκαλον τὸν ἀοίδιμον Μοναχὸν Ἱεροθέον Δενδρινὸν τὸν Ἰθακήσιον, ὅπου φοιτῶν συγχρόνως καὶ ἐδίδασκε, ἀριστον ἑαυτὸν παρέχων ὑπόδειγμα σοφίας καὶ εὐσεβείας καὶ παντοδαπῆς ἀρετῆς.

Θανόντος, ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τῆς εὐσεβεστάτης μητρὸς, ἅμα τῇ χηρείᾳ γενομένης Μοναχῆς καὶ ὀνομασθείσης Ἀγάθης, ἀπέρχεται τοῦ

* Ἐξεφωνήθη σепτῆ κελεύσει τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. κ. Χρυσοστόμου, χοροστατοῦντος ἐν τῷ Ἰ. Ναφ' Ἀγ. Βαρβάρης Πατησίων.

δύναμις τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Ἄλλως τε ἡ Ἐκκλησία, τῆς ὁποίας ἔργον εἶναι καὶ αὐτὴ ἡ πρώτη σύνταξις τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ἔκαμε διὰ τῆς ζωῆς αὐτῆς τὴν πνευματικωτέραν καὶ οὐσιαστικωτέραν διὰ μέσου τῶν αἰῶνων ἐρμηνείαν τῆς Ἀγίας Γραφῆς, διαφυλάξασα αὐτῶν τοὺς πιστοὺς τῆς ἀπὸ παντὸς κινδύνου ἀποψιλώσεως ταύτης τοῦ πνευματικοῦ περιεχομένου τῆς καὶ τῶν ἐν αὐτῇ μυστικῶν δυνάμεων τῆς λυτρωτικῆς χάριτός τῆς. Ἡ ἀποψίλωσις αὐτῆς εὐρύτατα συντελεῖται σήμερον διὰ τῶν ἐξεζητημένων μεθόδων καὶ συστημάτων ἐρμηνείας, ἰδίᾳ δὲ διὰ τῆς ἐστερημένης ἐκκλησιαστικῆς πνευματικότητος καὶ διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς μικρολογίας τῶν ὀρθολογιστῶν θεολόγων. (Πρβλ. Μ. Βασιλείου, ἐνθ' ἄν. κερ. β' § 1, σελ. 111). Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἐξόχως ἐφεκτικὴ εἰς τὴν ἀνευ ἐκκλησιαστικῆς καθοδηγήσεως ἐλευθέραν ὑπὸ ἐνὸς ἐκάστου ἐρμηνεῖαν τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Ἡ ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τῆς Ἐκκλησίας ἀνάγκη καὶ ἐρμηνεία τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἐπιβάλλεται νὰ διευρυνθῇ καὶ νὰ συστηματοποιηθῇ διὰ τῶν κατὰ τόπους Ἐνοριῶν, ὅπερ σημαίνει τὴν χειραγωγίαν καὶ καθοδήγησιν τῶν μετεχόντων τῆς μελέτης ταύτης ὑπὸ τοῦ ἐνοικοῦντος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Τοῦτο εἶναι τὸ μόνον ἀρμόδιον νὰ ὀδηγήσῃ ἡμᾶς «εἰς πᾶσαν τὴν ἀληθειαν» (Ἰωάν. 16,13 καὶ 14,26). Τὸ ἔργον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, τὸ ὁποῖον οὐδεμίᾳ ποτὲ θὰ ὑπερβάλλῃ ἱεραποστολικὴ δρᾶσις, ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἀνάγκησις

τῆς Ἀγίας Γραφῆς μακρὰν καὶ ἐκτὸς τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ δὲν εἶναι τὸ πρῶτιστον χρέος τῶν πιστῶν. Τὸ πρῶτιστον αὐτῶν χρέος εἶναι ἡ μετὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ἐκκλησίας, ζῶσα κοινωνία, ἐν ἣ συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ μελέτη τῆς Ἀγίας Γραφῆς.

Ἡ Ἀγία Γραφή εἶναι διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ διὰ τὴν ἱεραποστολικὴν δρᾶσιν αὐτῆς, ἡ πνευματικὴ ἐκείνη τράπεζα, ἐν ἣ ἔχουν ἀποτεθησαυρισθῇ οἱ θησαυροὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀποκαλύψεως καὶ σοφίας, ἡ συναλλαγματικὴ ἀξία τῶν ὁποίων ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰς ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ προσωπικὰς καταθέσεις τῆς πνευματικότητος ἐνὸς ἐκάστου τῶν μελῶν τῆς. Ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου φωτίζεται κατὰ τὴν μελέτην τῆς Ἀγίας Γραφῆς μόνον διὰ τῆς ζωῆς κοινωνίας πρὸς τὸ ἐνυπάρχον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ θεῖον φῶς, εἰς τρόπον ὥστε τὰ μὲν ὑψηλὰ νοήματα τῆς Ἀγίας Γραφῆς νὰ γίνωνται προσιτὰ εἰς τοὺς πιστοὺς, τὰ δὲ μυστήρια τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ (Ματθ. 13, 41) νὰ φαίνωνται οἰκεῖα εἰς τοὺς ἀποκτήσαντας πεῖραν τῶν μυστηρίων τῆς ἐν Χριστῷ θείας χάριτος ἐν τῇ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας. Οὕτω καὶ τὰ προβλήματα γενικώτερον τῆς ζωῆς, τοῦ κόσμου καὶ τῆς ἱστορίας, λαμβάνουν τὸν ἀπὸ τῆς Ἀγίας Γραφῆς προσήκοντα αὐτοῖς φωτισμὸν.

ΜΑΡΚΟΣ Α. ΣΙΩΤΗΣ

Καθηγητῆς τῆς Θεολ. Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

κόσμου και ὁ φιλοσοφία ἐκλάμπων Νικόλαος, τὸ 26ον τῆς ἡλικίας ἄγων ἔτος και τὸν ἐμφιλόσοφον και ἀπράγμονα ποθῶν μονήρη βίον καταλαμβάνει τὸ ἀγιώ-
 νυμον τοῦ Ἁθῶ Ὄρος, τὸν ἐκλεκτὸν και ἐξακουστὸν τῆς Παναγίας Θεοτόκου Κλήρον, και καρεῖς Μονα-
 χός, ἐν τῇ Ἱερᾷ τοῦ Ὁσίου Διονυσίου Μονῇ, μετο-
 νομάζεται, κατ' ἔθος ἀρχαῖον, ἀπὸ Νικολάου Νι-
 κόδημος!

Ἐκεῖ δ' ἐν μέσῳ πειρασμῶν ποικίλων και πολυ-
 τρόπων θλίψεων τοῦ μισοκάλλου Διαβόλου και τῶν
 φθονούντων ψευδαδέλφων, ἰλύος πάσης ἐμπαθοῦς ψυ-
 χῆν και σῶμα καθάρως, δι' ἐγκρατείας ἀκροτάτης
 και δυσδιηγήτου ἀσκητικῶν ἀγώνων και δὴ και τῆς
 νοεράς και θεοποιῦ, ἐν καρδίᾳ, προσευχῆς, ἧς ἄκρος
 ἐγένετο ἐραστής, ὠφθη τῆς χάριτος σκευὸς πολῦτι-
 μον, ὡς ἄλλος θεόπτης Μωσῆς ἀνῆλθεν εἰς τὸ ὄρος
 τῶν ἐντολῶν και τῶν ἀρετῶν, εἰσῆλθεν εἰς τὸν ὑπέρ-
 φωτον γνόφον τῆς ἐν πνεύματι θεωρίας και εἶδεν, ὡς
 ἦν ἀνθρώπων δυνατὸν, τὸν ἀόρατον Θεὸν και ἤκουσεν
 ἄρρητα ῥήματα, και ἐδέχθη τὸν ἐνυπόστατον τῆς Χά-
 ριτος φωτισμὸν και τὰς ἐλλάμψεις και ἐπιπνοίας τοῦ
 Παρακλήτου, και ἔλαβεν ἄνωθεν, κατὰ τὸν Σολο-
 μῶντα, «χῆμα σοφίας και δαψιλῆς χάρισμα διδασκα-
 λίας», ὡς οἱ μεγάλοι τῆς Ἐκκλησίας Πατέρες και
 Ἱεράρχαι και Οἰκουμενικοὶ Διδάσκαλοι πάλαι!

Ἰλαρὸς δ' αἶε τοῖς τρόποις και τῇ ὕψει μελι-
 χιος και ἠδὺς τῷ λόγῳ και τῇ παραινέσει θεόσοφος,
 δένδρον ὠράθη, παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων κα-
 τ' ἄκρον, θείας Χάριτος καρποφοροῦν γνῶσιν κρείτ-
 τονα. Τότε δὴ τότε συνέταξε τὰ ἑαυτοῦ ἀθάνατα και
 δυσαρτίμητα συγγράμματα: Τὸν Μέγαν Συναξαρι-
 στήν και τὸ Ἐορτοδρόμιον και τὸν Κῆπον τῶν Χαρί-
 των και τὰς Ἐρμηνείας τῶν Ἐπιστολῶν τοῦ Θεοῦ
 Παύλου, τὸ Συμβουλευτικὸν ἢ περὶ Φυλακῆς τῶν
 πέντε αἰσθήσεων, τὰ Πνευματικὰ Γυμνάσματα και
 τὸν Ἀόρατον Πόλεμον, δι' ὧν ἐξωογόνει μὲν τὸν
 πρὸς τὴν λατρείαν ζῆλον και εὐλάβειαν, δι' ἧς κυρίως
 και Γένος και Πίστις Ὁρθόδοξος και γλῶσσα και Πα-
 τρίς κατὰ τὴν μακροαίωνα δουλείαν διεφυλάχθησαν
 και ἐσώθησαν. Ἐθεμελίω δὲ τὴν κατ' ἐπίγνωσιν
 ζῶσαν εὐσέβειαν και ἐφρονημάτιζεν εἰς τὸ ἦθος τῆς
 κατὰ Χριστὸν ζωῆς και πολιτείας. Διὰ τῆς ἐπιμελείας
 και ἐκδόσεως τῆς «Φιλοκαλίας τῶν νηπτικῶν Πα-
 τέρων», τοῦ «Εὐεργετινοῦ» και τῶν ἄλλων Ἀσκητι-
 κῶν εὐεργετικῶς ἀναδιωργάνωσε τὸν πολυτιμότεον
 και ἀπαρχίτητον τῇ Ἐκκλησίᾳ Μοναχικὸν Βίον. Διὰ
 τῆς ἠρμηνευμένης δὲ πάλιν και ἐσχολιασμένης ἐκδό-
 σεως τοῦ «Πηδαλίου» ἀπεδείχθη στύλος και ἐδραίω-
 μα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Διοικήσεώς τε και εὐκο-
 σμίας και τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου Καθηγητῆς και
 Πρύτανης!

Συνελόντι δ' εἰπεῖν, ἐάν ὁ Οὐρανοβάμων θεῖος
 Ἀπόστολος Παῦλος ὑπῆρξεν «ὁ πρῶτος μετὰ τὸν
 Ἐνα», τὸ στόμα τοῦ Χριστοῦ τὸ ἀναπτύξαν και ἐρ-
 μηνεῦσαν πληρέστερον τοῦ ἀσυγκρίτου Κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ τὴν Διδασκαλίαν και Πίστιν. Ἐάν ὁ
 Ἅγιος και μέγιστος Πατὴρ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος
 (τὸ στόμα τοῦ Παύλου) ὑπῆρξεν ἢ συνισταμένη και
 ἢ συμπύκνωσις και περίληψις τοῦ Πνεύματος, τῆς
 νοοτροπίας, τοῦ φρονήματος και τῆς διδασκαλίας τῆς

τε Ἀποστολικῆς και Μεταποστολικῆς ἐποχῆς τῶν
 τεσσάρων πρώτων αἰώνων τοῦ Χριστιανισμοῦ! Ὁ
 Ὁσίος και θεοφόρος Πατὴρ ἡμῶν Νικόδημος ὁ Ἀ-
 γιωρεΐτης, μόλις ἐξηκοντούτης κοιμηθεὶς ἐν Κυρίῳ
 τῇ 14ῃ Ἰουλίου τοῦ 1809 ἐν Καρυαίς τοῦ Ἁγ. Ὄρους,
 ἀναγνωρίζεται σήμερον και πανθομολογεῖται ὁ ἀντι-
 προσωπευτικώτερος φρενὺς τοῦ ἐνιαίου και πλήρους
 και καθολικοῦ Ὁρθοδόξου φρονήματος τῶν τε Ἀπο-
 στόλων και Πατέρων και τῶν Οἰκουμενικῶν και Το-
 πικῶν Συνόδων και Διδασκάλων ὄλων τῶν πρὸ αὐτοῦ
 δεκαεπτὰ αἰώνων, φωτίζων μὲν και ζωοποιῶν τὸ ἐν-
 διξον τῆς Ἐκκλησίας παρελθόν, κατευθύνων δέ, ἀπὸ
 ἐνός και ἡμίσεος αἰῶνος, και ἀξιοποιῶν τὸ παρόν και
 τὸ μέλλον τῆς μονιγενεῦς και πεφιλημένης θυγατρὸς
 τῆς Παναγίας Τριάδος, Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας!

Διδάσκικλος θεόσοφος, ὡς οἱ Μεγάλοι Διδάσκαλοι
 τῆς Οἰκουμένης οἱ ἀρχαῖοι. Ἐρμηνευτῆς τῶν Ἁγίων
 Γραφῶν και τῶν θείων Δογμάτων και δυσνοήτων
 ἐννοιῶν ἀκριβέστατος. Ὑμνητῆς και ἐγκωμιστῆς τῶν
 ἡρώων τῆς Πίστεως και τῆς ἀρετῆς Μαρτύρων και
 Ὁσίων Ὁμολογητῶν μελλισταγῆς και ἐνθουσιώδης
 καταπλήττει, και εὐφραίνει, συγκινεῖ και ἐξεγείρει
 εἰς πνευματικὰς ἀνατάσεις και ἐξήμεροῖ, ἄχρι τῆς
 σήμερον, τοὺς μελετῶντας τὰ τιμιώτατα αὐτοῦ συγ-
 γράμματα, ἅτινα ὡς κρίνα ἐαρινὰ τῇ αὔρᾳ τοῦ Πνεύ-
 ματος, ὁσμὴν ζωῆς διεπνέουσιν, ὡς ἐξ Ἐδέμ προερ-
 χόμενα, και ἐκ τῶν καρδιῶν τῶν μελετῶντων αὐτὰ
 τὸ δυσώδες τῶν παθῶν ἐκδιώκουσιν.

Ἐν ἐκάστη σελίδι τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ὁ-
 σιωτάτου και θαυμαστοῦ Νικολήμου διαφαίνεται ὁ
 θερμὸς τοῦ Ὁσίου ἀνδρὸς ἔρωσ πρὸς τὸν γλυκύτα-
 τον Σωτῆρα Ἰησοῦν και τὴν Ἁγίαν Μητέρα Ὁρ-
 θόδοξον Ἐκκλησίαν και ἡ ἀφοσιώσις και προσήλω-
 σις εἰς τὴν Ἱεράν τῆς Ἐκκλησίας Παράδοσιν, χω-
 ρίς τῶν ὁποίων, ζωηρότατα τονίζεται, ὅτι κινδυ-
 νεύει τις, περὶ τὴν σπουδαιοτάτην ὑπόθεσιν τῆς σω-
 τηρίας τῆς ἀθανάτου αὐτοῦ ψυχῆς. Ὁ ἱερός Νικό-
 δημος, ὡς οἱ ἀρχαῖοι Πατέρες, ἐμποιεῖ τὸν φόβον,
 δημιουργεῖ τὴν σωτήριον περὶ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυ-
 χῆς ἀνησυχίαν, ἐμβάλλει εἰς σκέψιν τὸν ἀμαρτωλόν,
 και περιδεῖ, ὀδηγεῖ αὐτὸν γονυπετῇ ἐνώπιον τοῦ
 μόνου ψυχρῶστου Χριστοῦ. Ὁ βαθὺς πόνος και ὁ
 ἄπειρος πόνος τοῦ Ὁσίου Νικολήμου εἶναι ἡ ἀνὸρ-
 θωσις τῆς Ἐκκλησίας, ἐκ τῆς νεκρᾶς τυπολατρίας,
 εἰς τὴν ζωοποιὸν ἐν πνεύματι και ἀληθείᾳ δρᾶσιν,
 ἢ ἀνὸρθωσις και ἢ ἀφύπνισις τοῦ φρονήματος και
 τοῦ ζήλου τῶν ποιμένων αὐτῆς, ἐκ χειρῶν τῶν
 ὁποίων, ὁ Παμβασιλεὺς Χριστὸς ἐκζητεῖ τὸ αἷμα
 τῶν ἀπολλυμένων ψυχῶν. Νοσταλγεῖ ὁ ἱερός ἀνὴρ
 περιπαθῶς και στενάζει διὰ τὴν ἀνύψωσιν τῶν ἡθῶν
 τοῦ καθ' ἡμέραν βίου τῶν Χριστιανῶν και ἐπάνο-
 δον αὐτῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀπλότητα και ἀγιότητα
 και κλαίων παρακαλεῖ νὰ ἀνανήψωσιν ἐκ τῶν μα-
 ταίων ἀναστροφῶν τοῦ θεοστυγοῦς κοσμικοῦ φρονή-
 ματος, ἵνα μὴ θυσιάσωσι τὸ αἰώνιον τῆς ἀθανάτου
 ψυχῆς μέλλον, εἰς τὴν ἐφήμερον ἀπόλαυσιν τῆς
 ματαιότητος και φθορᾶς και τὴν ἀπάτην τῆς εὐπε-
 ριστάτου ἀμαρτίας!

Ἄλλὰ και θερμὸς φιλόπατρις ὑπῆρξεν ὁ Νικό-
 δημος, ἄλλοτε θρηγῶν τοῦ εὐκλεοῦς Ἑλληνικοῦ γέ-

ΕΛΛΗΝΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΚΑΙ ΚΥΚΛΑΔΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Ἡ ἱστορία τῆς Βυζαντινῆς μας Αὐτοκρατορίας ἀποτελεῖ μίαν ἐξαιρετικὴν ἀνθήσιν τῆς ἐλευθερίας τοῦ πνεύματος· καὶ εἶναι ἡ ἱστορία τῆς εἰσόδου τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν Γῆν· καὶ τοῦ πνευματικοῦ κόσμου εἰς τὸν φυσικόν. Ἀπὸ τότε ἤρχισε, κάτω ἀπὸ τοὺς σελαγισμοὺς τοῦ ἄστρου τῆς Βηθλεέμ, νὰ διαλύεται ὀριστικῶς ἡ νέφωσις τῆς εἰδωλολατρικῆς πλάνης. Καὶ ἀπὸ τότε ὁ ἄνθρωπος ἤρχισε νὰ δίδῃ θετικὴν ἀπάντησιν εἰς τὴν θείαν κλήσιν, καὶ νὰ βεβαιώσῃ τὴν ἀνωτέραν του φύσιν εἰς δημιουργίας, ποὺ ἐκφράζουν ἀνώτερον πνεῦμα καὶ φῶς Ἀναστάσιμον.

Ἀνεδέχθησαν τότε ἔξοχοι Ἱεράρχαι, ποὺ ὑπῆρξαν ἀπαράμιλλοι ἐργάται τῆς Χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 383 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

τῆς ἐμπράκτου ἐφαρμογῆς τοῦ Εὐαγγελικοῦ κηρύγματος, ἀλλὰ καὶ βαθεῖς γινῶσται καὶ μεγαλοφυεῖς ὑποφῆται τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ὑπὸ τὴν δημιουργικὴν δὲ πνοὴν των, ἰδρύθησαν τότε μεγάλα καὶ πρωτοφανῆ ἰδρύματα ἀγάπης καὶ φιλανθρωπίας, εἰς τὰ ὁποῖα εὗρισκεν ἀναψυχὴν ἢ δυστυχία καὶ ἀνεκουφίζετο ὁ ἀνθρώπινος πόνος.

Καὶ ἐφάνη ἡλίου φαεινότερον, ὅτι αἱ σταγόνες τοῦ θείου αἵματος ποὺ ἐκύλισαν ἀπὸ τὸν Σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν γῆν, τὴν ἀνανέωσαν καὶ ἀνέδωκεν—μῖαν νέαν ἐντελῶς Ἀνοιξιν, κατάφορτον ἀπὸ πνευματικὰ μύρα καὶ ἀνθή. Καὶ ἡ Ἀνοιξίς αὐτὴ εἶναι ὁ Ἑλληνοχριστιανικὸς πολιτισμὸς καὶ ἡ Ἑλληνοχριστιανικὴ παρά-

νοὺς τὴν δουλείαν, ἄλλοτε ἐνισχύων τὴν τῆς παλιγγενεσίας ἐλπίδα καὶ ποικιλοτρόπως φωτίζων καὶ ὑποστηρίζων τὸ ὁσημέραι πρὸ τοῦ φόβου καὶ τῆς βίας τοῦ τυράννου καταπίπτον φρόνημα, θρέψας, διὰ τῶν μυριπνῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων, γενεὰς ὄλας τῶν ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένων ὑποδούλων Ἑλλήνων.

Σήμερον ὁ Ἱερός Διδάσκαλος, ὁ Ὁσιος Νικοδήμος ὁ Ἀγιορείτης, ὑφ' ὄλου τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου, οὐ μόνον τοῦ Ὁμοδόξου Ὁρθοδόξου, ἀλλὰ καὶ τῶν ξένων, εὐρύτατα μελετᾶται καὶ διαρκῶς μεταφράζεται, θαυμαζόμενος διὰ τὸ βάθος καὶ τὸ ὕψος, τὸ πλάτος καὶ τὸ μῆκος αὐτοῦ, ὡς συμπύκνωσις ὁλοκλήρου τῆς πρὸ αὐτοῦ Θεολογίας.

Ἐπέστη λοιπὸν ἤδη ὁ καιρὸς, ἵνα αἱ τρεῖς Θεολογικαὶ ἡμῶν Σχολαί, τὰ Ἱερατικά Σεμινάρια, οἱ Ἱερατικοὶ Σύνδεσμοι καὶ αἱ Μοναστικαὶ Ἀδελφότητες συστηματικῶς ἐγκύψωσι καὶ μελετήσωσι τὸν πολύτιμον θησαυρὸν τῶν συγγραμμάτων τοῦ Θεοσόφου Νικοδήμου. Οὕτω καὶ τῆς ὅλης Πατερικῆς σκέψεως καὶ Θεολογίας θὰ λάβωσι περιληπτικὴν καὶ συνοπτικὴν ἰδέαν, καὶ φρόνημα καθαρῶς θὰ σφυρηλατήσωσιν Ὁρθόδοξον, καὶ μεγίστην πνευματικὴν καὶ ψυχικὴν θὰ προσπορίσωσιν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ ὠφέλειαν.

Καὶ τὴν ἱεράν ταύτην Σταυροφορίαν τῆς δημιουργίας φροντιστηρίων Μοναστικῶν καὶ Ἱερατικῶν καὶ Ἀκαδημαϊκῶν, συστηματικῆς μελέτης τοῦ ἱεροῦ Νικοδήμου εὐχρηστήθητε καὶ ἀγαθύνθητε, ἵνα καθιερώσητε καὶ εὐλογήσητε καὶ εἰσηγηθῆτε, Ὑμεῖς Μα-

καριώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα, ὁ τοσοῦτο ζηλῶν καὶ πολλὰ μεριμνῶν ἡμέρας καὶ νυκτὸς ὑπὲρ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς Κλήρου καὶ Λαοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Πατρίδος, ἧς ἡ τὰ πάντα διέπουσα Θεῖα Πρόνοια ἀνέδειξε τὴν Ὑμετέραν σοφὴν Μακαριότητα προκαθήμενον καὶ Πατέρα καὶ Ἀρχιεπίσκοπον, μετὰ ὑπὲρ πεντηχονταετῆ εὐδόκιμον Ἀρχιερατεῖαν.

Ἀγαθύνθητε, Μακαριώτατε, ἵνα δημιουργήσητε καὶ καθιερώσητε τὸ Φροντιστήριον τῆς συστηματικῆς μελέτης τοῦ ἱεροῦ Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου καὶ θέλετε εὐεργετήσῃ Κλήρον καὶ Λαὸν καὶ Μονάζοντας. Εἴσθε, Μακαριώτατε, ὁ πρῶτος Ἀρχιεπίσκοπος, ὅστις ἐπισκέπτεσθε τὸν νεόδμητον τοῦτον ναὸν τῆς Μεγαλομάρτυρος Βαρβάρας καὶ λαμπρύνετε τὴν ἀγίαν ἑορτὴν καὶ πανηγυρίαν τοῦ Ὁσίου Πατρὸς καὶ Ἱεροῦ Διδασκάλου Νικοδήμου, τοῦ ὁποῖου τὸ ἱερὸν ὄνομα εἴσθε ὁ μόνος ἀρμόδιος, ἵνα προσθέσητε εἰς τὴν μεόττην τοῦ Ναοῦ, τελοῦντες αὐρίον αὐτοῦ τὰ ἐγκαίνια. Ἐπεὶ δὲ βέβαιος, Μακαριώτατε, ὅτι καὶ μόνον τὸ ὄνομα τοῦ Ἱεροῦ Νικοδήμου, τοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας προμάχου, ἀναγιγνωσκόμενον, παρὰ τῶν κύκλων τοῦ Ναοῦ ἡμῶν ὑπόουλος δρώντων ποικιλοτρόπως Οὐνιτῶν, θέλει διαλύει αὐτῶν τὰς μηχανὰς καὶ τὰς πλεκτάνας καὶ τὰς κατὰ τῆς ὀρθοδόξου ἐνότητος τοῦ Ἔθνους ἡμῶν τεκταινομένας μεθοδείας, τοὺς δ' εὐσεβεῖς ἐνορίτας θέλει διεγείρει πρὸς εὐσέβειαν καὶ ἀρετὴν.

Ἀρχιμ. ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ, Π. Θ. Φ.

Διευθυντὴς Ὁρησκευτικῆς Ὑπηρεσίας Γ.Ε.Α.

δοσις, πού ανέπλασεν, ἀνεκαίνισεν, ἐξωποίησε καὶ ὕψωσε μετάρσιον εἰς τὸ βάθος τῆς θείας ἀπειρότητος τὸν ἀρχαῖον κόσμον, μετὰ τὸ πῦρ τοῦ Εὐαγγελικοῦ λόγου καὶ μετὰ τὰ πτερά τοῦ Ἑλληνικοῦ στοχασμοῦ.

Καὶ ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι ἀπὸ ὅλας τὰς ὑψηλὰς δημιουργίας πού ἐπραγματοποίησε, κατὰ καιροὺς ἢ ἀπαράμιλλος ἰδιοφυΐα τῆς Φυλῆς μας—ὄχι μετὰ τὴν ὑλικὴν ἰσχύν, ἀλλὰ μετὰ τὰς ἀδαμάστους ἠθικὰς δυνάμεις τοῦ λαοῦ μας—αἰ αἰσθήσεις τοῦ πνεύματος καὶ οἱ ἡρωϊσμοὶ πού ἐπραγματοποίησε κατὰ τὴν ἱστορικὴν τῆς διαδρομῆς ἢ Βυζαντινῆς μας Αὐτοκρατορίας, εἶναι οἱ θαμβωτικώτεροι καὶ οἱ πλέον βαθυσήμαντοι.

Καὶ ναὶ μὲν ὁ Ἑλληνισμὸς ἠγωνίσθη πάντοτε διὰ τὴν Ἑλευθερίαν καὶ τὴν Τιμὴν καὶ τὴν Δικαιοσύνην, καὶ εἶχε στίβον τῶν ἀγῶνων του καὶ τῶν θριάμβων του ὅλην τὴν Οἰκουμένην· ἀλλὰ οἱ ἀγῶνες πού διεξήγαγε τότε, μετὰ πίστιν καὶ μετὰ ἡρωϊσμὸν ἀπαράμιλλον, ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου ἀρχόντος μέχρι τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ, εἶχον καθολικότητα καὶ ἱερότητα ἀσύγκριτον. Καὶ αἱ δημιουργίαι του, εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς Τέχνης, εἶχον ἀφθαστον πνευματικότητα. Καὶ ὄχι μόνον καταλάμπουν μετὰ φῶς οὐράνιον τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἀλλὰ καὶ ἀποτελοῦν τὴν παλυνάματον καὶ διαυγεστέραν πηγὴν τῆς συγχρόνου Οἰκουμένης ζωῆς.

Οὐδέποτε δυστυχῶς ἡ Δύσις κατενόησε τὸ πνεῦμα τοῦ Βυζαντίου. Ἐκεῖ ὁ Χριστιανισμὸς, ἐσχηματοποιήθη κατὰ τὸ πνεῦμα, τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμα τῆς ἀρχαίας Ρώμης. Ἀντιθέτως τὸ πνεῦμα τοῦ Ἑλληνικοῦ δημοκρατικοῦ ἄστεως ἐπεκράτησεν εἰς τὸ Βυζάντιον. Καὶ ἡ ὀργάνωσις καὶ ἡ σύνταξις τῆς πρεσβυγενοῦς του Ἐκκλησίας δὲν ἐνεπνεύσθη, οὔτε ἀπὸ τὴν Αὐτοκρατορικὴν Ρώμην, οὔτε ἀπὸ τὴν Λευϊτικὴν Ἱερουσαλὴμ πού ἀπὸ κοινοῦ ἐσταύρωσαν τὸν Χριστόν. Ἄλλ' ἐβαπτίσθη ὁλόσωμος εἰς τὸν Ἰορδάνην τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἠκολούθησε τὰ πρότυπα τοῦ ἀρχαίου ἄστεως. Καὶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Δήμου ἔγινεν Ἐκκλησία τῶν Πιστῶν.

Οἱ ἱστορικοὶ καὶ οἱ πολιτικοὶ τῆς Δύσεως—εἴτε ἠθελμένως, εἴτε ὄχι—δὲν ἐνεβάθυναν εἰς τὸ ὑπέροχον νόημα τῆς ἱστορικῆς πορείας τοῦ Βυζαντινοῦ Ἑλληνισμοῦ, πού μετὰ πρωτοπόρον πάντοτε τὴν Ἐκκλησίαν του ἐπραγματοποίησεν ὑψηλότερα ἐπιτεύγματα καὶ ὑπῆρξεν ἡ ἔκφρασις τοῦ φωτεινοῦ καὶ χαροποιοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ Σταυροῦ. Καὶ ὄχι μόνον, ἐπὶ μίαν ὀλόκληρον χιλιετηρίδα, ἠγωνίζετο μετὰ ὑπέροχον αὐτοθυσίαν ἐναντίον παντοειδῶν βαρβάρων καὶ ἐπροστάτευε τὴν Δύσιν. Ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἠρμήνευσε θεοπεύστως τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ, ἐπροστάτευσεν ἀπὸ τὴν πλάνην τὴν Χριστιανικὴν ἀλήθειαν, καὶ ἀπέβη ἡ ἀστείρευτος πηγὴ δημιουργίας πολιτιστικῶν ἀξιών.

Τὸν Βυζαντινὸν Ἑλληνισμὸν τὸν χαρακτηρίζει μία ροπὴ καὶ μία ἰκανότης ν' ἀποκαλύπτῃ εἰς ὅλα τὰ πράγματα ἀνωτέρας πνευματικῆς πηγᾶς. Καὶ

ἔργον τοῦ ὑπῆρξεν ἡ Χριστιανοποίησις τῆς κοινῆς καὶ τετριμμένης ζωῆς· καὶ ἡ ἀνάλυσις καὶ ἡ ἀποσαφήνησις τῆς Χριστιανικῆς ἀληθείας εἰς ὅρους καὶ δόγματα, πού συμβολίζουσι τὰς πραγματικότητας τοῦ πνεύματος, καὶ προσανατολίζουσι τὴν ψυχὴν πρὸς τὴν Θεανδρικὴν προσωπικότητα τοῦ Χριστοῦ. Βιούμενα, δέ, μετασχηματίζουσι τὰς συνειδήσεις εἰς πάνσεπτον βωμὸν εὐγενεστάτων ἰδεῶν. Τὸ σύνολον δὲ τῶν δογμάτων αὐτῶν ἀπήρτισε ὑψηλὴν διδασκαλίαν—ἡ ὁποία ἦτο ταυτοχρόνως καὶ Ὁρθοπραξία. Καὶ ἀπετέλεσεν αὕτη τὸ θεμελιωδέστερον στοιχεῖον τοῦ πολιτειακοῦ καὶ τοῦ λαϊκοῦ βίου, συμβιβάζουσα τὰς φυλετικὰς ἀποκλειστικότητας καὶ συνδέουσα ἀρρήτως εἰς ἓνα πολιτειακὸν ὄργανισμὸν ὅλους τοὺς ὑπηκόους τῆς Αὐτοκρατορίας, παρὰ τὰς γλωσσικὰς καὶ παρὰ τὰς ἔθνολογικὰς μεταξὺ τῶν διαφορὰς.

Ἔργον τοῦ Βυζαντίου εἶναι ὁ ἀνεκτίμητος θησαυρὸς τῆς Ὁρθοδόξου λατρείας, μας, πού μέσα εἰς τὰς λαμπρὰς τελετὰς τῆς ἀνελίσσεται καὶ ἀναπαρίσταται τὸ δράμα τῆς ἐπιγείου ζωῆς τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὁ Χριστιανὸς λάτρης συναρπαζόμενος ἀπὸ τὰς ψαλμωδίας, ἀπὸ τὴν ὑποβλητικὴν θέαν τῶν ἁγίων εἰκότων, ἀπὸ τὰ εὐαγγελικὰ ἀναγνώσματα, καὶ ἀπὸ τὴν ἀπαράμιλλον ποίησιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων, αἰσθάνεται κατ' αὐτὴν νὰ πτερόνεται ἡ πνευματικὴ του φύσις· καὶ ἀποθέτων τὰς βιωτικὰς του μερίμνας, ἀφήνει τὴν ψυχὴν του μαζὶ μετὰ τοὺς καπνοὺς τοῦ ἁγίου λιβανωτοῦ νὰ φέρεται πρὸς τὰ ἄνω, καὶ βυθίζεται εἰς ἔκστασιν καὶ εἰς κατάνυξιν, γενόμενος οὐρανία χαρὰ.

Τὸ Βυζάντιον ἐγέννησε τὸ «ἄσπαστον» τοῦ Πνεύματος, τὸ ἀρχιτεκτονικὸν ἀριστοῦργημα τῶν αἰώνων, τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Σοφίας, καταπλημμυριστον ἀπὸ τὸ χαροποῖόν Ἑλληνικὸν φῶς. Κάτω ἀπὸ τοὺς θόλους του αἰσθάνεται κανεὶς ὅτι ὁ μεγαλοφυῆς δημιουργὸς του ὑπέταξε τὴν σκοτεινὴν φύσιν εἰς τὴν αἴγλην τοῦ Ἑλληνικοῦ οὐρανοῦ· κατάρθρωσε, μετὰ γαλήνην μετὰ φυσικότητα καὶ μετὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἔννοιαν τοῦ ρυθμοῦ καὶ τῆς ὠραιότητος, ν' ἀποδώσῃ κατὰ τρόπον θριαμβευτικὸν τὸ ἀπροσπέλαστον μεγαλεῖον τῆς Θεότητος. Καὶ ἐνῶ εἰς τοὺς Γοτθικοὺς ναοὺς τῆς Χριστιανικῆς Δύσεως κυριαρχεῖ ἐντός τους μία καταθλιπτικὴ ἀτμόσφαιρα, πού σοὺ παρέχει τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι εὐρίσκεισαι μέσα εἰς ἓνα φρούριον τοῦ Ἰεχωβά καὶ ἡ ἀμαρτωλὴ συνείδησις τοῦ ἀνθρώπου συνέχεται ἀπὸ ἀγωνίαν· εἰς τοὺς ἰδικούς μας θολωτοὺς Βυζαντινοὺς ναοὺς αἰσθάνεσαι ἀγαλλίασιν καὶ ἀναπτέρωσιν. Καὶ μαζὶ μετὰ τὸ φῶς πού εἰσορμᾷ ἀπὸ παντοῦ, διαχέονται εἰς τὴν ψυχὴν σου ὡσάν θρόισμα μυστικῶν αἰ μελωδιῶν τῶν μακαρισμῶν τοῦ ἔρους τῶν Ἑλαιῶν καὶ τὸ λυτρωτικὸν κήρυγμα τοῦ θείου Εὐαγγελιστοῦ «ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν». Καὶ δταν πάλιν ὁ θεατὴς στρέψῃ τὰ βλέμματά του ὑψηλὰ καὶ ἀντικρύσῃ ἐπιβλητικὸν τὸν Παντοκράτορα καὶ εἰς τὸ βάθος τοῦ νάρθηκος τὴν Παντάνασσαν καὶ γύρω τὰς μορφὰς τῶν Ἁγίων, αἰσθάνεται νὰ ἐνοῦται ἀδιασπᾶστος μετὰ τὴν εἰς τοὺς οὐρανοὺς θριαμβεύουσαν Ἐκκλησίαν· καὶ ἡ ψυχὴ του πλημμυρίζει ἀπὸ συγκίνησιν καὶ ἀπὸ φῶς ἀναστάσιμον.

Εἰς τὸ Βυζάντιον ἐξήνθισεν ἐπίσης ἡ Χριστιανικὴ νομοθεσία· καὶ ἀνεσχηματίσθη καὶ ἐξωγογήθη τὸ

Ρωμαϊκὸν δίκαιον—τὸ θαυμαστὸν αὐτὸ δημιουργήμα τοῦ Ρωμαϊκοῦ λαοῦ—μὲ κριτήρια τὴν ἀποκαλυφθεῖσαν «θεῖαν εἰκόνα» τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν αἰώνιον ἀξίαν τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος καὶ ψυχῆς. Διότι ἡ ἠθικὴ τοῦ νόμου εἶναι ἐπιφανειακὴ. Καὶ δικαιοῦναι τὴν ἔνοιαν τοῦ πολίτου, ὅχι ὅμως καὶ τοῦ ἀνθρώπου, (ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανε). Καὶ μάλιστα δύνανται διάφοροι ἀνθρώπινοι πράξεις καὶ ἐνέργειαι νὰ μὴν παρέχουν μὲν ἀφορμὴν πρὸς παρέμβασιν τῆς δικαιοσύνης, νὰ εἶναι ὅμως ἀντικεινῶνικαὶ καὶ νὰ παραβιάζουν τὸ οὐσιαστικὸν δίκαιον, πὸ ἀναβλύζει ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως. Ἐπεξεργάσθησαν λοιπὸν ὑπὸ σοφῶν νομοθετῶν οἱ Ρωμαῖκοὶ κοινωνικοὶ θεσμοὶ καὶ ἐρρυθμίσθησαν αἱ πρὸς ἀλλήλους σχέσεις τῶν ἀτόμων, ἐπὶ ἀνθρωπιστικωτέρων βάσεων. Διότι καὶ οἱ Ρωμαῖοι καὶ οἱ Ἕλληνες ἐδείχθησαν σκληροὶ καὶ ἀπάνθρωποι. Καὶ οἱ μὲν πρῶτοι ἔρριπτον τοὺς αἰχμαλώτους καὶ τοὺς Χριστιανούς εἰς τὰ θηρία, διὰ νὰ ψυχαγωγοῦνται ἀπὸ τὸ θέαμα τοῦ κατασπαραγμοῦ τῶν οἱ ἄρχοντες καὶ ὁ λαός. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ὅπως περιγράφει ὁ Θουκυδίδης, κατέσφαξαν ἡβηδὸν τοὺς δυστυχεῖς Μηλίους κατὰ τὸν Πελοπόννησιον πόλεμον, διότι ἔμενον πιστοὶ εἰς τοὺς συμμάχους τῶν Σπαρτιάτας!

Καὶ ἐὰν ἡ ὑγιαίνουσα οἰκογένεια ἀποτελῇ τὸ βασικὸν καὶ πρωταρχικὸν κύτταρον πάσης εὐημεροῦσης πολιτείας καὶ ἕνα ἀπὸ τὰ πολυτιμώτερα κεφάλαια τοῦ πολιτισμοῦ, τὸ Βυζάντιον ἐξύψωσε τὴν γυναῖκα καὶ ἐθέσπισεν ἐνωρίτατα τὴν ἱερολογίαν ὡς τὸ οὐσιῶδες συστατικὸν τῆς συνάψεως ἐγκύρου γάμου. Τοιοῦτοτρόπως ὁ γάμος ἐνεβαθύνθη ὑπὸ τοῦ Χριστιανικοῦ πνεύματος καὶ καθηγήσθη, καθορισθεὶς ὡς ἱερὸν μυστήριον, ἐντὸς τοῦ ὁποῦ συνάπτονται δι' ἐκουσίας πειθαρχίας καὶ διασταυροῦνται δύο προσωπικότητες. Ἐβεβαιώθη τοιοῦτοτρόπως, ὅτι δὲν ἀποτελεῖ βίωσιν ἀπλῶς καὶ ἱκανοποίησιν ἐνστικτῶν καὶ ἐπιδιώξιν ὑλιστικοῦ εὐδαιμονισμοῦ, ἀλλὰ συμπλήρωσιν τοῦ βίου παντός, θεοῦ τε καὶ ἀνθρωπίνου δικαίου κοινωνίας, ἵνα ἐνθυμηθῶμεν τὸν περιφρημον ὀρισμὸν τοῦ Μοδεστίνου.

Ἄλλὰ τί πρῶτον καὶ τί ὕστατον ν' ἀναφέρω ἀπὸ τὴν ὑπέροχον πνευματικὴν κληρονομίαν τοῦ Βυζαντίου πού ὁ λαὸς ἐθρήσκειεν τόσον ἀκραφνῶς καὶ ὅλη ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς κοινωνικῆς του ζωῆς ἦτο ἀπαύγασμα τῆς θρησκευτικῆς του πίστεως; Ἐκεῖθεν ἐνεπνέετο ὁ δημιουργικὸς ρυθμὸς τῆς ζωῆς του καὶ ἀπὸ τὴν Βυζαντινὴν μας παράδοσιν ἔχει ριζωθῆ εἰς τὰ ἱερά αἰσθηματὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὸ Βασιλικὸν ἀξίωμα. Διότι, ἐπὶ μίαν ὀλόκληρον χιλιετηρίδα, οἱ Βυζαντινοὶ Ἀυτοκράτορες ἦσαν οἱ ἡρωϊκοὶ προασπισταὶ τῆς Πίστεως τοῦ Χριστοῦ, μαχόμενοι μὲ τὸν Σαυρὸν εἰς τὰς χεῖρας.

Ὁ δὲ τελευταῖος μας Ἀυτοκράτωρ, ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος, προσεφέρθη ὡς σφάγιον ὑπὲρ τοῦ ἔθνους. Καὶ διὰ τοῦ αἵματός του καθηγήσθη ἡ Ἑλληνοχριστιανικὴ παράδοσις ὡς Μεγάλῃ Ἰδέᾳ πού ἐνέπνεε τὸ ἔθνος. Καὶ τελικῶς, μὲ ποταμούς ὀλόκληρους αἱμάτων, ἀνέκτησε τοῦτο τὴν ἐλευθερίαν του, μὲ πρωτοπόρον καὶ πρωτομάρτυρα τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν του, πού ὑπῆρξεν καὶ εἶναι ἡ τροφός

του καὶ ἡ σκέπη του καὶ ἡ ἀκαταμάχητος δύναμις του.

Ἡ Ἑλληνοχριστιανικὴ αὐτὴ παράδοσις διατηρεῖται, εἰς ὅλην τὴν ἐνέργειαν καὶ μὲ ὅλην τὴν δημιουργικὴν τῆς δύναμιν, εἰς τὸ Κυκλαδικὸν μας πολύνησον, πού διάσπαρτον ἀναδύεται καὶ λικνίζεται εἰς τὴν γαλανὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Αἰγαίου, πού ὑπῆρξε τὸ λίκνον τῆς Φυλῆς μας καὶ εἶναι ἡ ὠραιότερα θάλασσα τοῦ Κόσμου.

Ὅλοι αἱ νῆσοι ὁμοιάζουν μεταξύ τῶν ὡς ἀδελφαί. Καὶ γεωλογικῶς ἀποτελοῦν τόξα μιᾶς καταστραφείσης γεφύρας, πού ἤγανεν ἄλλοτε τὴν Εὐρώπην μὲ τὴν Ἀσίαν. Κάθε μία ἀπὸ αὐτὰς ὅμως ἔχει τὴν ἰδιομορφίαν τῆς. Τὴν ἰδικὴν τῆς ὑποβλητικότητα. Καὶ τὴν ἰδικὴν τῆς ἱστορίαν καὶ ζωὴν. Ἐπάνω τους καμαρώνεται ὁ ἴδιος ἄβρὸς καὶ βαθυγάλανος οὐρανός. Καὶ εἰς τὰς ἀκτὰς τους βοστρυγίζεται ἀφροστεφάνωτον τὸ κύμα ἐπάνω εἰς τοὺς ἴδιους ἀπὸ γρανίτην βράχους, πού ὑψώνονται ὡσάν ἄλκιμα σώματα ἀρχαίων ἐφήβων. Ὁ ἀνασασμὸς τῆς θαλάσσης ἀπλώνεται παντοῦ γύρω τους μὲ τὴν ὑποβλητικὴν προαιωνίαν του μουσικὴν. Καὶ τὴν νύχτα τὰ ἄστρα λάμπουν εἰς τὸν οὐρανὸν τους, ὡσάν σταγόνες δρόσου, ἔτοιμες νὰ πέσουν ἐπάνω εἰς τὸ γυμνὸν τους στῆθος. Καὶ ὅλες εἶναι φωτόχαρες καὶ φωτόλουστες καὶ φωτογενεῖς καὶ ὅλες ἔχουν οὐσίαν τους μίαν μυστηριώδη, συχναλλάσσουσαν καὶ μαγικὴν ὠραιότητα. Καὶ ὁμοιάζουν μὲ Νύμφας, πού φοροῦν πέπλα ἀπὸ φωσφορίζουσας ἀτμίδας, καὶ ἀπὸ πέταλα ρόδων καὶ ἀπὸ παρθενικοὺς ἀφρούς.

Χωρὶς καμμίαν ὑπερβολὴν, τὸ Κυκλαδικὸν μας πολύνησον ἐδημιουργήθη ἀπὸ τὴν θείαν Πρόνοιαν, ὡσάν ἕνα ἀπτόν σύμβολον Παραδεισίου λυρικοῦ στοχασμοῦ. Ἀρκεῖ κανεὶς νὰ ζῆ ἐπάνω εἰς τὰ λιτὰ καὶ ἀνεμοφίλητα ἐδάφη του, διὰ νὰ σκέπτεται μὲ μουσικότητα, καὶ διὰ ν' ἀνοίγωνται αὐτομάτως τὰ χεῖλη του εἰς προσευχὴν. Ὁ Καζαντζάκης ἔλεγε ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀνώτερη χαρὰ, ἀπὸ τὸ νὰ ταξιδεύη κανεὶς ἕνα ὠραῖον πρῶϊνὸν ἀνάμεσόν του. Καὶ ἀσφαλῶς, δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερη εὐτυχία ἀπὸ τὸ νὰ γεύεται, νὰ χαίρεται καὶ νὰ μετουσιώνη κανεὶς εἰς φῶς καὶ εἰς συγκίνησιν μέσα του τὴν μουσικὴν τους ὑπόστασιν. Ἐνα ἀδιόρατον πνευματικὸν στοιχεῖον αἰσθάνεται κανεὶς ν' ἀναβρῦζη καὶ ν' ἀκτινοβολῆται ἀπὸ τὰ φωσφορίζοντα ἐδάφη τῶν νησιῶν μας, πού καταλύσει τὴν ψυχὴν καὶ τὴν συναρπάξει. Ἴσως νὰ προέρχεται τοῦτο ἀπὸ τὴν ἀσύγκριτην εὐγραμμίαν τους καὶ ἀπὸ τὴν παρθενικότητα πού ἀκτινοβολεῖται ἀπὸ παντοῦ καὶ εἰσδύει εἰς τὰ βάθη τους. Διότι, ὅπως ἐδίδασκεν ὁ Πλάτων, ἡ φυσικὴ ὠραιότης εἶναι ἐκμαγεῖον καὶ ἀντίτυπον τῆς θείας ὠραιότητος. Καὶ ὅσον κανεὶς περισσότερον βυθίζεται εἰς τὴν ἀπειροδύναμιν δημιουργικὴν συνειδήσιν καὶ ὅσον περισσότερον μετέχει τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθους, τῶν ἀνέμων, τῶν νεφῶν, καὶ τῶν ζωντανῶν πλασμάτων καὶ τῶν φυτῶν, πού ζοῦν αὐτοδύναμα καὶ ἀπομονωμένα, τόσον περισσότερον μετέχει εἰς τὴν χάριν καὶ εἰς τὸν δυναμισμὸν, πού ἐκφράζεται εἰς τὸ καθένα ἀπὸ αὐτὰ.

(Συνεχίζεται)

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

'Επί τῷ ἐπικειμένῳ ἑορτασμῷ τῆς ἑκατονταετηρίδος.

Λαοί, οἵτινες δὲν μελετοῦν τό τε ἀπώτερον καί τό πρόσφατον παρελθόν των καί δὲν ἐπισημαίνουσι τοὺς σταθμοὺς τῆς ἱστορίας των, ἀποβάλλουσι ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν αὐτοσυνειδησίαν των καί παρακμάζουσι. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον πρέπει νὰ ἐξάρωμεν τὴν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως περὶ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς συμπληρώσεως ἑκατονταετίας ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ βασιλικοῦ θεσμοῦ ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλλάδι.

'Ελπίζομεν, ἔτι ἡ ὀρισθεῖσα διὰ τὸν ἑορτασμόν διοργανωτικὴ ἐπιτροπὴ θὰ πράξῃ πᾶν τὸ δυνατόν, ἵνα οὗτος, ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῶν δυνατοτήτων τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας, προσλάβῃ τὴν ἀπαιτουμένην λαμπρότητα διὰ τῆς συμμετοχῆς εἰς αὐτὸν ὅσον τὸ δυνατόν εὐρύτερον λαϊκῶν στρωμάτων.

'Ιδιαιτέρως θὰ ἠθέλομεν νὰ τονίσωμεν, ὅτι ὁ ἑορτασμός πρέπει νὰ ὑπομνήσῃ, ὅτι ἡ πρὸς τὴν βασιλικὴν οἰκογένειαν πηγαία ἀγάπη τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἔχει τὰς ρίζας καί τὰ βαθύτερα θεμέλιά της εἰς τὸ ἱστορικὸν ὑποσυνείδητον αὐτοῦ, ἐντὸς τοῦ ὁποίου πάλονται καί κρατοῦν αἱ μακραίωνες παραδόσεις τῆς Ὁρθοδόξιας. Αὕτη θέλει νὰ εἶναι οἱ βασιλεῖς «πιστότατοι» καί «φιλόχριστοι», νὰ ἔχουν ὡς «καύχημα τὸν τίμιον Σταυρόν», νὰ εἶναι ἀγροπυνοὶ φρουροὶ τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, νὰ «στεφανῶνται ὄπλω ἀληθείας» καί «ὄπλω εὐδοκίας», νὰ ἀκούουν· τῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ λαλουμένων «εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν ἀγαθῶν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καί παντός τοῦ λαοῦ» καί νὰ κοσμῶνται διὰ τῆς θείας σοφίας, διὰ τῆς ὁποίας οἱ «βασιλεῖς βασιλεύουσι καί οἱ δυνάσται γράφουσι δικαιοσύνην», ὡς τονίζουσι τὰ λειτουργικὰ κείμενα τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ζητοῦν τὴν τήρησιν τῆς συνθήκης.

'Αναμφιβόλως πάντες οἱ Ἕλληνες μετὰ χαρᾶς ἔλαβον γνῶσιν προσφάτου ἐκτενοῦς δημοσιεύματος τοῦ τουρκικοῦ περιοδικοῦ «Αἰκίς», ὅπερ τονίζει, ὅτι οἱ ἐν Τουρκίᾳ Ἕλληνες οὐδένα κίνδυνον διατρέχουσι, ἀλλ' ἀπολαοῦν προστασίας καί ἀγάπης.

'Ὅσον ἀφορᾷ ὁμως εἰς τὴν ἐν Τουρκίᾳ θέσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὸ περιοδικὸν τοῦτο, ὡς καί ἕτεροι τουρκικαὶ ἐφημερίδες, κακίζουσι τὴν Ἑλλάδα καί τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, διότι ζητοῦν ἐν Τουρκίᾳ προνόμια, τὰ ὁποῖα τὸ Τουρκικὸν Κράτος δὲν παρέχει εἰς τὰ ἄλλα θρησκευόμενα.

'Ἄλλ' ὁ τουρκικὸς τύπος λησμονεῖ, ὅτι ἡ Ἑλλάς καί τὸ Πατριαρχεῖον οὐδόλως ζητοῦν ταυτὰ προνόμια. Ἀπλῶς ζητοῦν τὴν τήρησιν τῆς συνθήκης περὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί τῆς ἑλληνικῆς μειονότητος τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Εἰδικῶς διὰ τὸ Πατριαρχεῖον ἡ συνθήκη αὕτη προβλέπει καί ἐξασφαλίζει τὴν ἄσκησιν τῶν πνευματικῶν καί ἠθικῶν

του καθηκόντων ἐναντι τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, αἰτίνας ἀναγνωρίζουσι εἰς αὐτὸ τὸ προβάδισμα καί τὴν πρώτην θέσιν. Ἐφ' ὅσον ἡ Τουρκία περιορίζει τὴν τοιαύτην ἐκδήλωσιν τοῦ Πατριαρχείου, παραβιάζει τὴν συνθήκην. Ὡστε δὲν ζητοῦμεν ἰδιαίτερα προνόμια, ἀλλὰ τὴν κατοχύρωσιν τῶν ἐκ τῶν συνθηκῶν ἀπορροεόντων δικαίων τῶν ὁμογενῶν καί τοῦ Πατριαρχείου.

Καί ἄλλο φωτεινὸν παράδειγμα.

Σχεδὸν εἰς ὅλα τὰ φύλλα τῆς «Ἐκκλησίας» δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ ἐξαρθῇ, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία δὲν εἶναι ἀδρανὴς καί στατικὴ, ἀλλὰ καθημερινῶς παρουσιάζει ἀνοδικὴν πορείαν καί θαυμαστὴν ζωτικότητα, ἥτις πρὸς τοὺς ἄλλοις ἐκδηλοῦται εἰς τὴν κοινωνικὴν δράσιν τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν της.

Οὕτως εἰς τὰ ἐν τῇ στήλῃ ταύτῃ μνημονευθέντα φωτεινὰ παραδείγματα, δέον νὰ προστεθῇ καί τὸ παράδειγμα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐλευθερουπόλεως κ. Ἀμβροσίου, περὶ τῆς ποιμαντικῆς καί κοινωνικῆς δράσεως τοῦ ὁποίου ἐδημοσιεύθησαν πρό τινων ἡμερῶν εἰς τὴν ἐφημερίδα «Ἔθνος» τὰ ἐξῆς: «Ἐπὶ 25ετίαν ἡ ἐπαρχία τῆς Μητροπόλεως Ἐλευθερουπόλεως (Παργαίου) διήλθε δυσκόλους ἡμέρας καί ἐστερεῖτο ὁλοσχερᾶς τῶν εὐεργετημάτων τῆς ἐκκλησιαστικῆς, κοινωνικῆς καί ἀνθρωπιστικῆς δραστηριότητος. Χωρὶα χωρὶς ναοῦς, καὶ χωρὶς ἱερέων, παντελῆς ἔλλειψις ἔργων εὐποιίας καί κοινωνίας, διὰ τοὺς ἐνδεεῖς καί ἀπόρους, ὁλοσχερῆς ἐγκατάλειψις τῆς μαθητιώσεως καί ἐργαζομένης νεολαίας...»

Τὴν κατάστασιν ταύτην ἀντιμετώπισεν ὁ ἅγιος Ἐλευθερουπόλεως. «Ἐπήνδρωσε πρῶτον ὄλους τοὺς ναοὺς μὲ νέους καί μορφωμένους ἱερεῖς, ἐξέσχε πόρους διὰ τὴν ἀνέγερσιν ναῶν, ὅπου δὲν ὑπῆρχον οὗτοι. Ἐν ἑκατομμύριον θὰ κοστίσῃ ὁ ἥδη ἀνεγερόμενος ἱερὸς ναὸς τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου Ἐλευθερουπόλεως, καί δύο ὁ ὅσον οὕτω θεμελιούμενος ἱερὸς ναὸς τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Ἰδρυσεν τὸ Φιλόπτωχον Ταμεῖον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, τὸ ὁποῖον κάθε παραμονὴν Χριστουγέννων καί Πάσχα δρᾷ ποικιλοτρόπως καί πρὸς ἐνδεεῖς καί ἀπόρους οἰκογενείας, ἀλλὰ καί διὰ τὴν ἀγορὰν φαρμάκων καί ὑλικῆν ἐπίσχυσιν παντὸς ἀσθενοῦς ἀπόρου, ὡς καί τῶν τροφίμων τῶν οἰκοτροφείων. Ἰδρυσεν μαθητικὰ σπασίτια, παιδικὸς σταθμὸς καί παιδικὰς ἐξοχὰς, ὅπου ἑκατοντάδες παιδιῶν καί μαθητῶν σιτίζονται ἐντελῶς δωρεάν. Ἰδρυσεν οἰκοτροφεῖον ἀπόρων μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου, ὡς καί οἰκοτροφεῖον θηλέων, καί καθιέρωσε τακτικὰς διανομὰς τροφίμων καί ἱματισμοῦ».

Ἄς εὐχηθῶμεν, ὥστε αἱ ἐκδηλώσεις τοῦ κοινωνικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας νὰ γίνουσι ἔτι περισσότεραι εἰς πάσας τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις τῆς Πατρίδος μας· ἀλλὰ καί νὰ ἐπισημαίνονται ὑπὸ τοῦ καθημερικοῦ μας Τύπου, ὅστις τόσο εὐκόλως καί τόσο ἀκαί-

ως ένιστε επικρίνει ως άδρανοῦσαν τὴν Ἐκκλησίαν μας.

«Ἡ θρησκεία τοῦ μέλλοντος».

Ὁρθῶς ὁ Τύπος ἐξήρε τὸ γεγονός, ὅτι εἰς τὴν ΙΣΤ' Κληροικολαϊκὴν συνέλευσιν τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβος παρουσίασε πλουσιώτατον ἀπολογισμόν, ἀναφερόμενον εἰς τὴν ποιμαντορικὴν δράσιν τῶν Ἀρχιερέων, εἰς τὸ σπουδαῖον ἔργον τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς «Τίμιος Σταυρός» καὶ τῆς Ἀκαδημίας τοῦ ἁγίου Βασιλείου, εἰς τὴν ἑλληνορθόδοξον ἀγωγήν τῆς νεότητος διὰ τῶν Κατηχητικῶν καὶ λοιπῶν σχολείων, εἰς τὴν καθ' ὅλον ἐκκλησιαστικὴν κοινωνικὴν δράσιν, εἰς τὴν δραστηριότητα καὶ ζωτικότητα τῶν ἑλληνικῶν κοινοτήτων κ.τ.τ.

Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖον κέκτηται ἰδιαίτεραν σημασίαν, εἶναι «ἡ ἀνευ προηγουμένου προβολὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν» καὶ ἡ γενικὴ ἐκτίμησις αὐτῆς ἐκ μέρους τῶν Ἀμερικανῶν ἐπισήμων. Μία ἀπὸ τὰς «μελίζοντας» ἐν Ἀμερικῇ Ἐκκλησίας ἡ Ὁρθόδοξος, «ἔχει σπουδαίαν ἀποστολὴν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἀμερικῆς», διότι ἐπίσκειται καὶ εἰς «τὸ προσκίριον τῆς διεκκλησιαστικῆς ζωῆς». Δι' αὐτὸ εἶναι ἀπολύτως δεδικαιολογημένη ἡ σύστασις τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαόν, ἵνα ἀποκτήσουν φωτεινότεραν συνείδησιν, ὅτι εἶναι μέλη τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ ἵνα ζοῦν συμφώνως πρὸς τὰς Ὁρθοδόξους παραδόσεις. Μόνον οὕτω θὰ συνεργήσουν εἰς τὸ νὰ ἀναδειχθῇ «ἡ Ὁρθοδοξία ἡ θρησκεία τοῦ μέλλοντος».

Ἄς μὴ παραμένωμεν ἀπλοῖ θεαταί.

Μὲ αἰσθήματα ἀνακουφίσεως καὶ χαρᾶς τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἐβεβαίωθη ὅτι εἶναι τελείως ἀνακριβὴς καὶ φανταστικὴ ἡ ἀναγραφείσα εἰς τὰς ἐφημερίδας εἰδήσις, ὅτι δῆθεν αἱ ὀρθόδοξοι χριστιανικαὶ κοινότητες τῆς Οὐγκάντα, Κέννα καὶ Ταγκανίκας, προσεχώρησαν εἰς τὴν Κοπτικὴν Ἐκκλησίαν.

Ἄλλ' ἡ διάφρασις τῆς εἰδήσεως ταύτης δὲν πρέπει νὰ ἀφήσῃ ἡμᾶς ἐντελῶς ἡσύχους. Αἱ ὀρθόδοξοι κοινότητες, τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς (ἀγωνίζονται κυριολεκτικῶς τὸν περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα). Ζῶσι ἐντὸς τοῦ ἐχθρικοῦ περιβάλλοντος τῶν ἑτεροδόξων, τῶν μοαμεθανῶν, καὶ τῶν εἰδωλολατρῶν, ἀντιμετωπίζον πλείστους κινδύνους πνευματικῶν καὶ ὕλικῶν καὶ ἀγωνίζονται κυριολεκτικῶς.....

Ὡστε ἄς μὴ παραμένωμεν ἀπαθεῖς θεαταί, τῆς ἡρωικῆς προσπαθείας των. Πρέπει νὰ βοηθησωμεν αὐτὰς ὅχι μόνον διὰ τῶν προσευχῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς λοιπῆς πνευματικῆς καὶ ὕλικῆς συνδρομῆς μας. Ὁ πρῶτος ἐτῶν δημιουργηθεὶς ἐνθουσιασμός ἐκ τῆς ἐν μέσῳ ἡμῶν παρουσίας τῆς ἀποστολικῆς φροσιογνωμίας, τοῦ πατρὸς Σπάρτα δὲν πρέπει νὰ ἐκλείψῃ. Ἀντιθέτως πρέπει νὰ ἀναλωσῶνται, καὶ νὰ ἔχωμεν πάντοτε ἐν νῶ τὸς ἐν τῇ Κεντρικῇ Ἀφρικῇ ὀρθοδόξους ἀδελφούς μας, οἵτινες δὲν εἶναι μόνον διαπρύσιοι κήρυκες

τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀλλὰ καὶ φορεῖς τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος. Οὐδέποτε πρέπει νὰ λησμοιώμεν, ὅτι ἡ διάδοσις καὶ προβολὴ τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως σημαίνει αὐτομάτως προβολὴν τῶν ἑλληνικῶν ἰδεωδῶν. Δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία δεόν νὰ συνδράμῃ τὰς ὀρθοδόξους κοινότητας τῆς Οὐγκάντα, Κέννα καὶ Ταγκανίκας.

«Ἡ στερεὰ ἀμμοκτονία».

Ἡ κατόπιν τῶν συνομιλιῶν τῶν Ντέ Γκόλ καὶ Ἀντενάνοερ ἐξαγγεθεῖσα ἀπόφασις περὶ ἐνταφιασμοῦ τοῦ παρελθόντος τῆς ἐχθρότητος καὶ περὶ τῆς ἀμέσου ἐφαρμογῆς τοῦ σχεδίου ἰδρύσεως Ἑυρωπαϊκῆς Πολιτικῆς Ἐνώσεως, μὲ πρῶτον πυρῆνα τὴν Γαλλογερμανικὴν, εἶναι τι, ὅπερ ἐνεποίησε βαθυτάτην ἐντύπωσιν εἰς ὀλόκληρον τὸν κόσμον. Ἄλλοι ἀντίκρουσαν μετὰ σκεπτικισμοῦ καὶ δισπιστίας τὴν γαλλογερμανικὴν συμφωνίαν, καὶ ἄλλοι ἐχαίρετσαν ταύτην μετὰ αἰσιοδοξίας, ὡς σημαντικὸν βῆμα πρὸς τὴν πολιτικὴν ἐνοποίησην τῆς Ἑυρώπης.

Ἄς ἐδῆρθῶμεν ἡ συμφωνία αὐτὴ νὰ εἶναι εἰλικρινῆς καὶ νὰ εἶναι πράγματι τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς τὴν Ἠνωμένην Ἑυρώπην. Ἄλλ' ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἐσημείωσαμεν, τῆς πολιτικῆς ἐνώσεως τῆς Ἑυρώπης πρέπει νὰ προηγηθῇ ἡ πνευματικὴ καὶ ἰδεολογικὴ καὶ πρὸ πάντων ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἑνωσις ἐπὶ τοῦ θεμελίου τῶν ἑλληνορθοδόξων παραδόσεων. Ἐστω ὡς παράδειγμα τὸ Βυζάντιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ Ὁρθόδοξία ἦτο «χωνευτήριος λέβης», εἰς τὸν ὁποῖον ἀκόμη καὶ οἱ βάρβαροι διὰ τοῦ χριστιανικοῦ βαπτίσματος καὶ διὰ τῆς προσλήψεως ἑλληνικῆς μορφώσεως μετεμορφούντο εἰς βυζαντινοὺς Ἕλληνας. Ὁ διάσημος γάλλος ἀκαδημαϊκὸς Charles Diehl ἔγραφε χαρακτηριστικῶς: «Εἰς τὸ Βυζάντιον, ὅπου τόσαι φυλαὶ διαφορετικαὶ τόσα στοιχεῖα ἀσύμφωνα σνηθηροῦντο ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τοῦ αὐτοκράτορος, ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία ἀπετέλεσε τὴν στερεὰν ἀμμοκτονίαν, πὸν συνέδεε στερεὰ ἀναμεταξύ των τὰ διάφορα μέρη τῆς κολοσσιαίας οἰκοδομῆς. Τὴν ἐνόητα, τὴν ὁποῖαν ἡ Βυζαντινὴ Μοναρχία δὲν εὗρισκεν οὔτε εἰς τὴν γλῶσσαν, οὔτε εἰς τὴν φυλὴν, τὴν εὗρηκεν εἰς τὴν Θρησκείαν, εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν, περὶ τῆς ὁποίας δικαίως ἐλέχθη, ὅτι τῆς ἐχρησίμευσεν ὡς εἶδος ἐθνικότητος». Ὅθεν καὶ τὸ ὄνειρον τῆς Ἠνωμένης Ἑυρώπης θὰ γίνῃ μόνιμος καὶ σταθερὰ πραγματικότης μόνον ὑπὸ τὴν ἐνοποιὸν ἐπίδρασιν τῶν ἑλληνορθοδόξων παραδόσεων.

Εὐχάριστον γεγονός.

Εἶναι μὴν εὐχάριστον τὸ γεγονός, ὅτι οἱ φοιτηταὶ τῆς Θεολογίας, μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας ἱκανοποίησιν τῶν περισσοτέρων ἐκ τῶν αἰτημάτων των, διέκοψαν τὴν ἐκ τῶν μαθημάτων ἀποχὴν των, καὶ ἐξήτησαν μετὰ σεβασμοῦ ἐκ τῶν κ.κ. Καθηγητῶν των τὴν συγκατάθεσιν αὐτῶν διὰ τὴν προσέλευσιν των εἰς τὰς ἐξετάσεις καὶ τὴν καθ' ὅλον ὁμαλὴν φοιτητικὴν ζωὴν.

Ὁφείλονται πράγματι συγχαρητήρια εἰς τὸν κ.

Ἐπιπροσφύζομαι, ὅστις μετὰ κατανοήσεως ἀντιμετώπισε τὸ ὅλον ζήτημα, καὶ κατέβαλε προσπάθειάς διὰ τὴν γενικὴν καθιέρωσιν τῆς διώρου καθ' ἑβδομάδα διδασκαλίας, τοῦ μαθήματος τῶν Ὁρησκευτικῶν εἰς τὰ κεντὸς τύπου Σχολεῖα καὶ εἰς τὴν κατὰ στάδια λύσιν τοῦ προβλήματος τῶν ἀδιορίστων θεολόγων.

Ἄς εὐχηθῶμεν ἔνθεν μὲν, ὅπως αἱ ἀποφάσεις τοῦ κ. Ἐπιπροσφύζομαι ἐφαρμοσθῶν ἀκριβῶς καὶ ἀξιοποιηθῶν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐκπαιδεύσεως· ἐτέρωθεν δὲ ὅπως ἡ ἐπιδειχθεῖσα κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας ζωτικότης τῶν φοιτητῶν τῆς Θεολογίας διοχετευθῆ εἰς σκληρὰν ἐργασίαν πρὸς κάλυψιν τῶν κενῶν, ἅτινα ἐδημιούργησεν ἡ ἐκ τῶν μαθημάτων ἀποχή, καὶ πρὸς ἀνάδειξιν αὐτῶν εἰς ἐνθουσιώδεις καὶ κατὰ πάντα κατηρητισμένους θεολόγους, ἀνταξίους τῶν προσδοκῶν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους.

Προμηθεϊκὴ ὕβρις.

Τὰ νέα ἐπιτεύγματα τῆς Ἐπιστήμης, ἔνεκα τῶν ὁποίων δύο ρῶσοι ἀστροναῦται ἐπὶ ἡμέρας ἐταξίδευσον συγχρόνως εἰς τὸ διάστημα, εἶναι νέα ἀπόδειξις τοῦ ὅτι ὁ Θεός, συμφώνως πρὸς τοὺς ὠραίους λόγους τοῦ Ψαλμοῦ, «ἠλάττωσε», τὸν ἄνθρωπον «βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους» καὶ «δόξην καὶ τιμὴν ἐστεφάνωσεν αὐτόν» (Ψαλμ. η', β). Ἀληθῶς «Τοῦ (τοῦ Θεοῦ) γὰρ καὶ γένος ἐσμὲν» (Πράξ. ιζ' 28) καὶ «Ἀδού (τοῦ Θεοῦ) ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες» (Ἐφ. β', 10). Τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἐπιστημονικὰ καὶ τεχνικὰ ἐπιτεύγματα οὐδὲν ἄλλο εἶναι παρὰ πραγματοποιήσεις τῆς ἐντολῆς τοῦ Δημιουργοῦ πρὸς τοὺς πρωτοπλάστους: «Πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς» (Γεν. α', 28).

Ἐκ τούτων γίνεται φανερόν, ὅτι εἶναι ἐκδήλωσις προμηθεϊκῆς ὕβρεως καὶ ἀπαράδεκτον ἀλαζονείας οἱ ἀνόητοι εἰρωνικοί λόγοι τῶν ρῶσων ἀστροναυτῶν, οἵτινες μετὰ στόμφου διεκήρυξαν, ὅτι οὐδαμοῦ συνήντησαν ἐντὸς τοῦ διαστήματος τὸν Θεόν. Εἰς τοιοῦτους παραλογισμούς ὁδηγοῦνται ἀκριβῶς οἱ ἄνθρωποι, ὅταν θεοποιοῦν τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν τεχνικὴν καὶ δὲν φροντίζουν, ὥστε ἡ τυχὸν τεχνικὴ πρόοδος νὰ συνοδεύηται ὑπὸ ἀνάλογον πνευματικῆς, καλλιέργειας. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ λησμονώμεν, ὅτι ἡ ὕβρις ἀντιμετωπίζει ἀναποφεύκτως τὴν νέμεσιν καὶ τὴν θείαν δίκην καὶ ὅτι «ὁ Θεὸς ὑπερηφάνους ἀντιτάσσει».

Συκοφαντία καὶ προσηλυτισμός.

Παρ' ὅλα ὅσα λέγονται ἐν τοῖς συνεδρίοις τοῦ Π.Σ.Ε. ἐναντίον τοῦ προσηλυτισμοῦ καὶ παρὰ τὸν θαυμασμόν, τὸν ὁποῖον οἱ ἐν τῇ Δύσει προτεστάνται ἐκδηλώνουν διὰ τὴν ὀρθόδοξον Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν, οἱ Ἕλληνες δυστυχῶς προτεστάνται δὲν περιορίζουν τὴν δράσιν των ἐντὸς τῶν κοινοτήτων αὐτῶν, ἀλλ' ἐπιχειροῦν προσηλυτιστικὴν ἐργασίαν ἐντὸς τῶν τάξεων τῶν Ὀρθόδοξων πιστῶν, προσπαθοῦντες νὰ ἀποσπᾶσιν αὐτοὺς ἐκ τῆς πίστεως τῶν πατέρων των καὶ νὰ καταστήσουν καὶ αὐτοὺς ἐξωμώτας.

Ὅτω προτεσταντικὸν γερμανικὸν περιοδικὸν ἐδημοσίευσεν τὴν ἐξῆς ἐπιστολὴν Ἕλληνας προτεστάντων: «Εἰς τὴν πατρίδα μας ἔνεκα τοῦ πνευματικοῦ σκοτοῦς τὸ ὁποῖον ἐνταῦθα ἐπικρατεῖ(!), ὁ ἀγὼν γίνεται ὀλογὸν δυσκολώτερος καὶ τὰ ἐμπόδια μεγαλύτερα. Ὁ Κύριος ἔδωκεν εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τὴν σύζυγόν μου νὰ ἐργασθῶ δι' αὐτόν. Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους ἐκάμαμεν μίαν περιοδείαν εἰς πολλὰς πόλεις καὶ χωρία τῆς Πελοποννήσου... Πρέπει νὰ ἐργασθῶμεν ἐν μέσῳ κατακρίσεως, ἐμποδίων καὶ παρεξηγήσεων. Ἐδχαριστοῦμεν ὅμως τὸν Κύριον, διότι εἶχομεν τὴν εὐκαιρίαν, νὰ ὁμολογήσωμεν, εἰς πολλοὺς τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ νὰ τοὺς ὀδηγήσωμεν εἰς τὴν κοινότητα μας, διὰ νὰ γνωρίσουν τοὺς ἀδελφούς μας.. Μετὰ τὸν ἀδελφὸν Μεταλληνὸν καὶ ἄλλους ἀδελφούς συγκεντρουόμεθα ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος διὰ προσευχὴν καὶ ἀνταλλαγὴν σκέψεων...»

Ἐκ τῆς περικοπῆς ταύτης ἀποδεικνύεται, ὅτι οἱ Ἕλληνες προτεστάνται ἐξακολουθοῦν νὰ συκοφαντοῦν τὴν πατρίδα των καὶ νὰ ἀσκοῦν προσηλυτισμὸν εἰς διαφόρους ἑλληνικὰς περιοχάς. Εἶναι ἐπὶ τέλους καιρὸς νὰ τεθῆ τέλος εἰς τὴν ἀπαράδεκτον ταύτην κατάστασιν. Ἡ διάβρωσις καὶ ὑπομόνευσις τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν Ἑλλάδι, σημαίνει αὐτὸ τοῦτο τοποθέτησιν δυναμιτιδος εἰς τὰ θεμέλια τοῦ Ἔθνους. Αὐτὸ τὸ Κράτος πρέπει νὰ θέσῃ τέλος εἰς τὰς φθοροποιούς προσηλυτιστικὰς ἐξορμήσεις τῶν προτεσταντῶν διὰ τὰς ὁποίας οὗτοι δὲν ζητοῦν μόνον τὰς προσευχὰς τῶν ὀμοδόξων τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς γενναίας ὕλικὰς ἐνισχύσεις των.

Μιμητῆς Χριστοῦ...

Ἡ αὐτοθυσία τοῦ πτωχοῦ αὐτοκινητιστοῦ Ἀναστασοπούλου, ὅστις καίτοι καρδιοπαθὴς καὶ γνωρίζων ὅτι ἡ πράξις του θὰ τοῦ ἐκόσμιζε τὴν ζωὴν, ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἔσωσεν ἐκ πνιγμοῦ μίαν παιδίσκην εἰς τὴν Ραφήναν τὸν παρελθόντα μῆνα, εἶναι ἐν ἀκόμῃ δείγμα, ὅτι εἰς τὴν σύγχρονον κοινωνίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπάρχουν τόσα ἠθικὰ ἔλκη, δὲν ἔλλειπον ἄνθρωποι χάριν τῶν ὁποίων ὁ Θεὸς εἶναι μακρόθυμος διὰ τοὺς λοιπούς. Ὁ θάνατος τοῦ Ἀναστασοπούλου, ἀφήσαντος σύζυγον καὶ δύο τέκνα ἄνευ ὕλικου στήριγματος, εἶναι μία ὑπέροχος ἀπάντησις εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἔχουν σχηματίσει τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος τοῦ παρόντος εἶναι ἐστερημένος ὑψηλῶν ἠθικῶν βιομάτων καὶ τοῦ ὑψίστου ἐξ αὐτῶν, ἦτοι τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης. Περιστὸν νὰ λεχθῆ, ὅτι ἐκτὸς τῶν σχολίων θαυμασμοῦ, μετὰ τὰ ὁποῖα ἡ Κοινὴ Γνώμη ἐξέφρασε τὴν συγκίνησιν της διὰ τὴν μιμητικὴν Χριστοῦ αὐτῆν πράξιν, πρέπει νὰ ληφθῆ πρόνοια διὰ τὴν οἰκογένειαν τοῦ ὑπερόχου αὐτοῦ ἀθρώπου.

Ἡ «Ὁρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία».

Χάρμα τοῦ ιδέσθαι ἐξ ἐπόψεως ἐκδοτικῆς καὶ βαρύντιμος ἐξ ἐπόψεως περιεχομένου εἶναι ὁ κυκλοφορήσας κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς πρῶτος τόμος τῆς «Ὁρησκευτικῆς καὶ Ἠθικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας».

Τὸ ἔργον τοῦτο, τελοῦν ὑπὸ τὰς εὐλογίας τῆς

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ίερά Σύνοδος

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐπέλεξε τῆ 7ῃ Σεπτεμβρίου τὰς ἐπὶ τῷ θέρει διακοπιέσας ἐργασίας αὐτῆς.

— Ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου ἀπεφασίσθη, ὅπως ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Κορινθίας κ. Προκοπίου, Ἡλείας κ. Γερμανοῦ, Σεργίων καὶ Κοζάνης κ. Διονυσίου, Κίτρον κ. Βαρνάβα καὶ Ξάνθης κ. Ἀντωνίου ἐπισκεφθῆ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ συζητήσῃ περὶ τῆς μελλούσης νὰ συνέλθῃ Προσυνόδου.

Ὡσαύτως ἀπεφασίσθη ὅπως ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Χρυσόστομου συγκροτηθῆ σύσκεψις τῶν μελῶν τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ ἀρμοδίων κυβερνητικῶν παραγόντων, καθ' ἣν θὰ ἐξετασθῆ τὸ θέμα τῶν ἐκνόμενων χειροτονιῶν Παλαιοημερολογιτῶν Ἐπισκόπων.

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸ διαρρεῦσαν δεκαπενθήμερον ἐτέλεσε τὴν 2αν θείαν λειτουργίαν ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Κοιμήσεως Θεοτόκου Ν. Φιλαδελφείας, ἐν συνεχείᾳ δὲ προέστη τοῦ μνημοσύνου τοῦ Ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσόστομου.

Ἐχοροστάτησε κατὰ τὰς θείας Λειτουργίας:

— Τῆ 9ῃ Σεπτεμβρίου ἐν τῷ Ἱερῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ καὶ τῆ 14ῃ Σεπτεμβρίου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Βασιλείου ὁδοῦ Μετσόβου.

Ἐχοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ἑσπεριοῦ τῆ 13ῃ Σεπτεμβρίου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Τιμίου Σταυροῦ Αἰγάλεω.

Ἑλληνικῆς καὶ τῆς συνόλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, εἶναι μία μεγάλης πληρότητος καὶ πνευματικῆς καλλονῆς μαρτυρία τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον, τιμᾶ δὲ ἰδιαζόντως τὴν καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίαν, ἐκ τῶν κόλπων τῆς ὁποίας κνοίως ἀφορμᾶται. Συνεργάζονται εἰς τὴν Ἐγκυκλοπαιδείαν αὐτὴν κορυφαῖοι ἱεράρχαι καὶ ἀκαδημαϊκοὶ διδάσκαλοι τῆς ὀρθοδόξου οἰκουμένης μετὰ πληθῆος εἰδικῶν ἐπιστημόνων. Παρὰ τὴν ἐπιστημονικὴν του ἀξίαν, τὸ ἔργον ἔχει καὶ καθαρώς πνευματικὴν, διότι παρουσιάζει παλλομένην τὴν ὀρθόδοξον ζωὴν καὶ εὐσέβειαν, ἀποπνέον εἰς τὰς σελίδας του τὸ ἄρωμα τῆς ἀμωμῆτου ἡμῶν Παραδόσεως καὶ τῆς πατερικῆς πνευματικῆς κληρονομίας. Δὲν εἶναι ἀπλῶς μία ξηρὰ ἀποθήκευσις τῶν εἰς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν ἠθικὴν γενικῶς καὶ τὸν χριστιανισμὸν εἰδικῶς ἀναφερομένων γνώσεων, ἀλλὰ καὶ παρουσία τῆς ζωῆς τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανισμοῦ, τὸσον ἐκ τοῦ ἀγλαοῦ παρελθόντος, ὅσον καὶ ἐκ τοῦ παρόντος. Ἡ Ἐθνησκευτικὴ καὶ Ἡθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία θὰ ἀποτελέσῃ ἀσφαλῶς τὴν κρηπίδα τοῦ πνευματικοῦ καταρτισμοῦ τῶν ἐργατῶν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ θὰ προσφέρῃ μόνιμον καὶ οὐσιώδη ὑπηρεσίαν εἰς τὴν ἐν Χριστῷ οἰκοδομὴν τῶν πιστῶν, συντείνουσα παραλλήλως καὶ εἰς τὴν ἔλξιν, τὴν ὁποίαν ἀσχεῖ κατὰ τὴν παρούσαν ἐποχὴν ἡ ὀρθοδοξία ἀνὰ τὴν ἐτεροδόξον χριστιανωσύνην.

Προήδρευσε συνεδριῶν:

— Τῆ 6ῃ Σεπτεμβρίου τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων καὶ Διεκκλησιαστικῶν Σχέσεων.

— Τῆ 11ῃ Σεπτεμβρίου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ΤΑΚΕ καὶ τῆ 12ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ΟΔΕΠ.

— Ἐδέχθη Τῆ 1ῃ Σεπτεμβρίου τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβον καὶ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Εὐστάθιον, τὸν Αἰδεσιμώτατον Gilles Hardy, Ἐφημέριον τοῦ Ὁρθοδόξου Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Εἰρηναίου Παρισίων καὶ τοὺς Renée Barnoud, Anne - Marie Brandon, Jean - Pierre Trosset καὶ Yvonne Winnaert.

— Τῆ 3ῃ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Καρθαγένης κ. Παρθένιον, Ξάνθης κ. Ἀντώνιον, Ρόδου κ. Στυρίδανα, Καρπάθου καὶ Κάσου κ. Ἀπόστολον, Δημητριάδος κ. Δαμασκηνόν, Ἱερουσσῶν καὶ Ἁγίου Ὁρους κ. Παῦλον καὶ τὸν κ. Κωνσταντῖνον Μπόννη, Καθηγητὴν Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Τῆ 4ῃ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου Νέας Ἰωνίας.

— Τῆ 5ῃ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Μαντινείας κ. Γερμανόν, Ἰωαννίνων κ. Σεραφεῖμ, Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνόν, Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Γεώργιον, Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανόν καὶ τὸν Αἰδῆσ. Πρωθιερέα Feriz Berki, Προϊστάμενον τῶν Ὁρθοδόξων Μαγαρικῶν Κοινοτήτων.

— Τῆ 6ῃ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας κ. Δαμασκηνόν, Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνόν, τὸν Καθηγητὴν Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γεράσιμον Κονιδάρη, τὸν ἐπιτετραμένον τῆς Χιλῆς κ. Luis Morand καὶ τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Κισσάμου καὶ Σελίνου κ. Εἰρηναῖον.

— Τῆ 7ῃ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Δράμας κ. Φίλιππον, τὸν κ. Βερνίκον - Εὐγενίδην μετὰ τῆς κυρίας Σίμου.

— Τῆ 10ῃ τὸν κ. Ἀπανασουλᾶκην, τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον Βουλιαγμένης, τὸν Βουλευτὴν κ. Λυμπερίδην, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Νουβίας κ. Συνέσιον, καὶ τοὺς κ.κ. Μυριβήλην καὶ Βρεττάκον, μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἀνεγέρσεως ἀδριάντος πεσόντων κατὰ τοὺς πολέμους 1941-46.

— Τῆ 11ῃ τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Μύρων κ. Χρυσόστομον.

— Τῆ 12ῃ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Πηλουσίου κ. Παρθένιον καὶ Καρθαγένης κ. Παρθένιον, τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Νέου Ψυχικοῦ, τὸν Στρατηγόν κ. Τσακαλῶτον, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανόν, καὶ τὸν Διευθυντὴν Ὀρθοσκευμάτων κ. Κελεμένην.

— Τῆ 13ῃ τὸν δικηγόρον κ. Καφετζῆν, τὸ Ἐκκλησ. Συμβούλιον τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου Ν. Ἰωνίας, τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον Βουλιαγμένης, τὸν Βουλευτὴν κ. Λυμπερίδην, τὸν κ. Πούρικαν, τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανόν καὶ Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβον, καὶ τοὺς καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Π. Μπρατσιώτην καὶ Β. Ἰωαννίδην.

— Τῆ 15ῃ τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπον Μηλιτουπόλεως κ. Ναθαναὴλ καὶ τὸν κ. C. J. Dumont, Διευθυντὴν τοῦ Κέντρου Σπουδῶν «Istina».

— Ἐπεσκέφθη: Τῆ 8ῃ τοῦ μηνὸς τὴν Βουλγαρικὴν Πρεσβείαν καὶ συνεχάρη τὸν ἐπιτετραμένον ἐπὶ τῇ Ἐθνικῇ ἐορτῇ τῆς Χώρας του.

— Τῆ 17ῃ ἀνταπέδωκεν ἐπίσκεψιν εἰς τὸν ἐπιτετραμένον τῆς Χιλῆς.

— Τῆ 8ῃ Σεπτεμβρίου παρέστη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Προνοίας κατὰ τὴν κλήρωσιν διαμερισμάτων εἰς πρόσφυγας.

— Τῆ 8ῃ συνειργάσθη μετὰ τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ διηυθέτησεν διαφορὰς ἐφημερίων.

— Ἐπεθεώρησεν: Τῆ 9ῃ Σεπτεμβρίου τοὺς ἱερούς ναοὺς Ἁγίας Τριάδος Ἀμπελοκήπων, Ἁγίου Βασιλείου Πολυγώνου, Κοιμήσεως Θεοτόκου Π. Φαλήρου καὶ Ἁγίου Κοσμά.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Δι' απόφασεως του Μακαριωτάτου Πατριάρχου Μόσχας κ. Άλεξίου, ο μέχρι τουδε Έξαρχός του της Κεντρικής Εύρωπης κ. Ιωάννης Wendland διωρίσθη Άρχιεπίσκοπος Άλεουτιών νήσων και Βορείου Άμερικής. Τοιουτοτρόπως διαδέχεται τον Ρώσον Έξαρχον Βορείου και Νοτίου Άμερικής. μητροπολίτην Βορίδα, ο οποίος ζή εις την Όδησον μη δύναμενος να επανέλθη εις την έν Νέα Υόρκη έδραν, διότι αι άμερικανικαι άρχαι άρνούνται να του χορηγήσουν άδειαν παραμονής.

— Κατόπιν προσκλήσεως του Μακαριωτάτου Πατριάρχου Μόσχας κ. Άλεξίου, ο Άρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας κ. Ράμσεϋ έπεσκέφθη την Ρωσικήν Έκκλησίαν. Η επίσκεψίς του, ως εδήλωσεν, είχε ως σκοπόν την σύσφιγξιν των δεσμών μεταξύ των Έκκλησιών και να ένθαρρύνη την έναρξιν θεολογικών συζητήσεων.

Εις τό κοινόν άνακοινωθέν επί της επισκέψεως αυτής οι δύο Προκαθήμενοι συνιστούν «την άνταλλαγην επισκέψεων μεταξύ των θεολόγων, των ιερέων και των φοιτητών των δύο Έκκλησιών». Ο δε πρόεδρος της Έπιτροπής Ορθοσκευμάτων κ. Κουρογέντωφ φέρεται δηλώσας ότι η ρωσική κυβέρνηση θα ύποστηρίξη την ως άνω πρότασιν.

Τό άνακοινωθέν λέγει περαιτέρω ότι κατά την διάρκειαν των συνομιλιών, αι όποια διεξήχθησαν έν τω πνεύματι της χριστιανικής αγάπης, ξεφράσθη η έπιθυμία περι συγκροτήσεως μιάς πανορθόδοξου και παναγγλικανικής θεολογικής έπιτροπής.

Ο Άρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας κ. Ράμσεϋ άμα τη επιστροφή του εις τό Λονδίον, εδήλωσε προς τους αντιπροσώπους του τύπου ότι «η αντίθρησκευτική προπαγάνδα είναι πολύ έντονος εις την Ρωσίαν» και ότι παρά ταύτα βλπει κανείς να γεμίζουν τους ναούς όχι μόνον οι ηλικιωμένοι, αλλά και όλόκληροι οικογένεια.

— Την 5ην Μαΐου έ.ε. έπεσκέφθη την Λαύραν της Άγίας Τριάδος του Σεργίου και την Θεολογικήν Άκαδημίαν Μόσχας η Βασίλισσα του Βελγίου Έλισάβετ.

— Ο Γερμανός πάστορ δόκτωρ Martin Niemoeller εδήλωσε προσφάτως εις τους δημοσιογράφους, άμα τη επιστροφή του εκ Ρωσίας, ότι 65 ο/ο του ρωσικού λαού έχουν σχέσεις με την Έκκλησίαν, πράγμα τό όποίον δεικνύει, ότι η επί 40 έτη συνεχής αντίθρησκευτική προπαγάνδα δέν ηδυνήθη να επηρεάση την μεγάλην μάζαν του λαού. Σημαντικήν συμβολήν εις την έπιτυχίαν αυτήν παρέχουν αι ήρωίδες Ρωσίδες Χριστιαναι μητέρες και μάμμαι.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Ο Άρχιεπίσκοπος Λότζ και Πόζναμ κ. Γεώργιος εξελέγη Μητροπολίτης Βαρσοβίας και πάσης Πολωνίας εις διαδοχήν του άειμνήστου Μητροπολίτου Τιμοθέου, ο όποίος ξεδεήμησεν εις Κύριον την 20 Μαΐου 1962.

Ο νέος Μητροπολίτης κ. Γεώργιος έγεννήθη τό 1920 εις την Πετρούπολιν, από δε του 1918 έγκατεστάθη εις την Πολωνίαν. Τό 1948 ούτος εξελέγη έπίσκοπος Λότζ και Πόζναμ, τό δε 1957 του άπενεμήθη ο τίτλος του Άρχιεπισκόπου.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Εις Μπάυρον της Γερμανίας έπραγματοποιήθη 5η έλληνογερμανική συνάντησις ρωμαιοκαθολικών εκδοτών.

— Ηγγέθη εκ του Άστεως του Βατικανού ο θάνατος του μελχίτου καρδινάλιου Γαβριήλ Άκακίου Κούσσα, γραμματέως της Ι. συνόδου επί των κατ' Άνατολάς Έκκλησιών.

— Τά ρωμαιοκαθολικά βιβλιοπωλεία της Ρώμης άπέσυσαν της κυκλοφορίας την πανταχού μεταφρασθεϊσαν γενναίαν έγκύκλιον έπιστολήν της Όλλανδικής Ιεραρχίας έν όψει της προσεχούς Συνόδου του Βατικανού. Τό μέτρον έλήφθη, διότι έν τη έγκυκλίω ταύτη έζητείτο θαρραλέως η άναθεώρησις του περι του παπικού άλαθήτου δόγματος και της σχέσεως του πάπα έναντι του σώματος των έπισκόπων έν τη Έκκλησία.

— Όμιλών τελευταίως ο στρατηγός Φράνκο, έπετέθη δριμύτατα κατά των ρωμαιοκαθολικών οργανώσεων της νεολαίας,

ισχυρισθείς, ότι αύται ύπεκίνησαν τās τελευταίας άπεργίας. Κατεφέρθη άκόμη και κατά της Άγίας Έδρας ως έπευλογούσης τό έργον των οργανώσεων τούτων.

— Ο πριμάτος της Ισπανίας καρδινάλιος Πλά υ Ντένιελ, άρχιεπίσκοπος του Τοledo, δι' εκκλήσεώς του έζήτησεν εκ των πιστών εισφοράς δια την ίδρυσιν ρωμαιοκαθολικού πρακτορείου εϊδήσεων έν Ισπανία.

— Καθ' ε μεταδίδεται εκ του Άστεως του Βατικανού, από του 1963 θα τεθη έν ισχύϊ η «άποστολική διάταξις» του πάπα Ιωάννου ΚΓ' «Βέτερουμ Σαπιέντσια» περι της ύποχρεωτικής διδασκαλίας της λατινικής γλώσσης εις τās Ιερατικές σχολάς, αίτινες κίνως λέγονται σεμινάρια.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ο δρ Μ. Ράμσεϋ, άρχιεπίσκοπος του Καντέρμπουρ και άρχηγός της άγγλικανικής Έκκλησίας, εδήλωσεν, ότι ώρισε την άποστολήν τριών παρατηρητών εις την προπαρασκευαζομένην ρωμαιοκαθολικήν «οίκουμενικήν» σύνοδον, ήτις θα συνέλθη εις Ρώμην την 11ην Οκτωβρίου έ.ε. Οι τρεις παρατηρηται θα εκπροσωπήσουν την Άγγλικανικήν Έκκλησίαν όλοκλήρου του κόσμου. Ο πρώτος εκ των παρατηρητών είναι εξ Άγγλίας, ο δεύτερος εξ Άμερικής και ο τρίτος εκ Κεϋλάνης.

— Ο άρχιεπίσκοπος του Καντέρμπουρ δρ. Μ. Ράμσεϋ προσεκάλεσεν εις γεύμα εις τό Lambeth Palace τον ρωμαιοκαθολικόν καρδινάλιον Αύγουστίνον Bea, Προϊστάμενον της επί της χριστιανικής ενότητος γραμματείας του Βατικανού. Εις τό γεύμα περεκόθησαν επίσης η κυρία Ράμσεϋ και ο άγγλικανός έπίσκοπος του Winchester δρ. Άλισον, όστις είναι Πρόεδρος του επί των διεκκλησιαστικών σχέσεων συμβουλίου της Άγγλικανικής Έκκλησίας.

Ο από του 1952 έπίσκοπος έν Glasgow και Galloway εξελέγη Προκαθήμενος της Έπισκοπελιανής Έκκλησίας της Σκωτίας.

— Εν Leicester της Άγγλίας συνεκροτήθη πρό τινων ημερών τό τρίτον Βρετανικόν Συνέδριον Χριστιανικής Νεολαίας. Τού συνεδρίου, όπερ είχε ως θέμα την λέξιν «πιστεύω», μετίσχον 1200 νέοι εκ όλων των επαρχιών των Βρετανικών νήσων και εκ άλλων τριάκοντα τριών χωρών. Κατά την έναρκτήριον λειτουργίαν ώμίλησεν ο άρχιεπίσκοπος του Καντέρμπουρ.

ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ

Ο Προϊστάμενος των έν Εύρώπη Έκκλησιών των Μενονιτών άνεκοίνωσεν, ότι έν τη Σοβιετική Ένώσει ζουν σήμερα 45.000 Μενονίται, ήτοι τό έν δέκατον περίπου του συνολικού αριθμού των 400.000 Μενονιτών, οίτινες εις όλον τον κόσμο άνήκουν εις την εκκλησιαστικήν κοινότητα των Μενονιτών. Κατά την άνακοίνωσιν ταύτην οι Μενονίται δέν καταδιώκονται σήμερα έν Ρωσία, όπως κατεδιώκοντο επί της εποχής του Στάλιν.

— Η έν Άμερικη «Έλευθέρα Λουθηρανική Έκκλησία», ήτις αριθμεί 96.000 πιστών, ένέκρινε σχέδιον βαθμιαίας συγχωνεύσεως με την «Άμερικανικήν Λουθηρανικήν Έκκλησίαν, ήτις θα πραγματοποιηθή περι τό 1963. Η τελευταία άρθμεί 2,5 εκατομμύρια πιστών και άποτελείται εκ Λουθηρανών Ευαγγελικών, Ηνωμένων Ευαγγελικών και Έπισκοπελιανών Λουθηρανών.

— Εις τό άρτι εκδοθέν Ρωμαιοκαθολικόν βίβλον Protestantismo Mexicano παρέχονται στατιστικά του σημερινού αριθμού των Προτεσταντών άνερχομένου εις 1.065.161 έναντι 265.000 του έτους 1949. Ο αριθμός των παστώρων άνέρχεται εις 5000, των Ναών εις 3000 και των Σεμιναρίων εις 58. Οι Ρωμαιοκαθολικοί εκ άλλου 6290 Ιερείς, 2000 ένοριας, 40 εκκλησιαστικά σεμινάρια.

— Εν Ibadan της Νιγηρίας συνεκροτήθη συνέδριον των «μετερρυθμιζομένων» και «πρεσβυτεριανικών» Έκκλησιών με θέμα «Η Ιεραποστολή της Έκκλησίας έν τη σημερινή Δυτική Άφρική»

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ίερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Έχοντες υπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «Περὶ Ίερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἔφημερίου τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου (Πολιούχου) Θεσσαλονίκης, ἵνα ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακέρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Θεσσαλονικῇ τῇ 31ῃ Αὐγούστου 1962

† Ὁ Θεσσαλονίκης Παντελεήμων

Ί. Μητρόπολις Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου

Έχοντες υπ' ὄψει τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθροῦ 51 παρ. 2 τοῦ Α. Ν. 2200/1940 προκηρύσσομεν ἐκλογὴν δύο τακτικῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ «Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου» Ἱγουμενίτισης, πρωτεύουσῆς τοῦ Νομοῦ Θεσπρωτίας καὶ καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας Πτυχίον Θεολογικῆς Σχολῆς ἢ Ἱεροδιδασκαλείου ἢ πλήρους Ἱερατικῆς Σχολῆς ἢ Ἀνωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακέρυξιν τῶν ἐφημερίων πρὸς πλήρωσιν τῶν δύο τούτων ἐφημεριακῶν θέσεων ταύτης. Ἐπειδὴ πρόκειται περὶ ἐφημεριακῶν θέσεων τοῦ Ναοῦ τῆς πρωτεύουσῆς Νομοῦ Θεσπρωτίας, ἐχούσης συνάμα εὐρεῖαν κίνησιν λόγῳ τῆς συγκοινωνίας διὰ πορθμείου Ἑλλάδος-Ἰταλίας ὡς καὶ τῆς νήσου Κερκύρας, ζητοῦμεν νὰ διορίσωμεν εἰ δυνατόν θεολόγους, ἐμπείρους κήρυκας τοῦ Θείου λόγου, εἰς περίπτωσιν μὴ ἐξευρέσεως τοιοῦτων προσώπων, ἐτέρους τῆς ἀμέσως ἐπομένης κατηγορίας, δυναμένους ὁμῶς νὰ ἀνταποκριθῶσιν εἰς τὰ καθήκοντα τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν.

Ἐν Παραμυθίᾳ 31ῃ Αὐγούστου 1962

† Ὁ Παραμυθίας Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Τίτος

Ίερά Μητρόπολις Μαντινείας καὶ Κυνουρίας

Έχοντες υπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «Περὶ Ίερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ τὰς τούτῳ σχετικὰς διατάξεις, προσκαλοῦμεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ χειροτονηθῶσιν εἰς τὴν κενὴν θέσιν ἔφημερίου τῆς ἐνορίας τοῦ χωρίου Στενοῦ, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Ἐκκλησία» ὑποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 48 τοῦ εἰρημένου Νόμου καὶ τῶν νεωτέρων σχετικῶν διατάξεων ἀπαιτουμένων πιστοποιητικῶν προκειμένου νὰ ἀνακέρυξωμεν ὑποψήφιον διὰ τὴν ἐνορίαν ταύτην.

Ἐν Τριπόλει τῇ 1ῃ Σεπτεμβρίου 1962

† Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Γερμανὸς

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ἐκδόσεις τοῦ Ἰνστιτούτου τῶν Ἀνατολικῶν Σπουδῶν τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης Ἀλεξανδρείας. Ἄριθμὸς 11. Ἀνάλεκτα. Ἐπιμελητής: Θεοδ. Δ. Μοσχονᾶς, Μ. Ὑπομνηματογράφος καὶ Βιβλιοφύλαξ τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας. Παναγυρικὸν τεῦχος. Ἐπὶ τῇ Δεκαετηρίδι ἀπὸ τῆς ιδρύσεως τοῦ Ἰνστιτούτου. Ἀλεξάνδρεια 1962. Σελ. 270+52.

Θ. Δ. Μοσχονᾶ, Κριτοπούλεια. (Ἀνάπτυον) Παναγυρικὸν τεῦχος. Ἐπὶ τῇ Δεκαετηρίδι ἀπὸ τῆς ιδρύσεως τοῦ Ἰνστιτούτου. Ἀλεξάνδρεια 1962. Σελ. 28.

Μητροπολίτου Καρθαγένης κ. Παρθενίου, Ἡ ἐνότης τῶν Χριστιανῶν. Ἡ Ὁρθόδοξος καὶ ἡ Β' «Οἰκουμενικὴ» Σύνοδος τοῦ Βατικανοῦ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. (Ἀνάπτυον) Ἀλεξάνδρεια 1962. Σελ. 203-226.

Ἐπισκόπου Διονυσίου Λ. Ψαρριανοῦ, Μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης, Λόγος ἐπικήδειος εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν Θεόκλητον. (Ἀνάπτυον ἐκ τοῦ Δελτίου «Ἐκκλησία» 1962). Ἐν Ἀθήναις 1962. Σελ. 18.

Ἰωάννου Καρμίρη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Οἱ ἐν Ἑλλάδι Ἀρμένιοι Μονοφυσίται καὶ οἱ μετ' αὐτῶν μικτοὶ γάμοι τῶν Ὁρθόδοξων. (Ἀνάπτυον ἐκ τοῦ Περιοδικοῦ «Γρηγόριος ὁ Παλαμάς». Τεῦχος 521). Θεσσαλονίκη 1961. Σελ. 22.

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† Ὁ Νικολάου καὶ Πρεβέξης ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ
† Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης ΠΟΥΛΚΑΡΠΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ναὸν Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν:
Δρχ. 50, 75, 100 ἐτησίως.
Λοιπῶν Ναῶν Ἐπικρατείας: Δρχ. 30 ἐτησίως.
Ἐξωτερικοῦ: δολλάρια 3.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Δὲν εἶναι νοητὴ.
Σεβ. Μητροπολίτου Ἐλαίας κ. Ἀθηναγόρα, Ἡ νέα σύνοδος τοῦ Βατικανοῦ καὶ τὰ αἴτια τῆς συγκλήσεως αὐτῆς.

Θεοφ. Ἐπισκόπου Θαυμακοῦ κ. Χρυσοστόμου,
Ὁ Ἅγιος Γεώργιος ἐν τῇ Ὑμνογραφίᾳ (Συνέχεια).

Π. Ν. Τρεμπέλα, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Καὶ πάλιν ὁ κανὼν τῆς Ἀγκύρας.

Βασ. Χ. Ἰωαννίδου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἡ ἐπίσκεψις τῶν Καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν εἰς Ρωσίαν. (Συνέχεια).

Μάρκου Σιώτου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἡ Ἱεραποστολικὴ συγκρότησις τῆς Ἐνορίας. (Τέλος).

Ἀρχιμ. Εὐθυμίου Ἐλευθεριάδου, Λόγος πανηγυρικὸς εἰς τὸν ὄσον πατέρα ἡμῶν Νικόδημον τὸν Ἁγιορείτην τὸν ἐκ Νάξου.

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Ἑλληνοχριστιανικὴ παράδοσις καὶ Κυκλαδικὸς πολιτισμὸς.

Παρατηρήσεων Στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων.

Βιβλιογραφία.